

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2001

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Μάρτιος 2002

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Διοικητής Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αντιπρόεδροι

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Πρόεδρος Alphα Bank

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος

Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέλη

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ

Διοικητής Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθύνων Σύμβουλος

Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΛΛΑΣ

Πρόεδρος Τράπεζας Πειραιώς

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΟΡΩΤΟΣ

Γενικός Διευθυντής Citibank NA

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΜΑΣ

Διοικητής Ελληνικής Τράπεζας

Βιομηχανικής Αναπτύξεως

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΟΣ

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος

Γενικής Τράπεζας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος

Τράπεζας Απτικής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ*

Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος

Aspis Bank

*[Εγγασίας Παπαγεωργίου, έως 7.6.01]

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ

Υποδιοικητής Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αναπληρωτής Προέδρου

στην Εκτελεστική Επιροπή

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ

Γενικός Γραμματέας

Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Διοικητής Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αναπληρωτής Προέδρου

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ

Υποδιοικητής Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέλη

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εντελεχένος Σύμβουλος – Γενικός Διευθυντής

Alphα Bank

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ*

Υποδιοικητής

Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος

*[Αθανασίος Παπαγεωργίου, έως 14.2.01]

ΒΥΡΩΝ ΜΠΑΛΛΗΣ

Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΧΕΛΗΣ

Αντιπρόεδρος και Γενικός Διευθυντής

Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΕΚΚΑΚΟΣ*

Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Πειραιώς

*[ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Παπαδέρος, έως 11.1.01]

ΛΑΜΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Financial Controller Head, Citibank NA

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΙΚΟΛΗΣ*

Υποδιοικητής Ελληνικής Τράπεζας

Βιομηχανικής Αναπτύξεως

*[Αθανασίος Ασημακόπουλος, έως 12.9.01]

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΛΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθύνων Σύμβουλος Εγνατίας Τράπεζας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΚΟΥΜΑΣ

Διευθύνων Σύμβουλος Εθνικής Τράπεζας

Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως

ΑΝΝΑ ΠΟΥΣΚΟΥΡΗ-REICHE

Γενικός Διευθυντής

Bayerische Hypo und Vereinsbank

ΗΒΗ ΒΙΓΚΑ

Εντελεχένος Σύμβουλος και Γενικός Διευθυντής

ΤΕΛΕΣΙΣ Τράπεζα Επενδύσεων

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ

Γενικός Γραμματέας

Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών

Tην Ιη λανουαρίου 2002, μαζί με 300 εκατομμύρια ευρωπαίων συμπολιτών μας, βιώσαμε μια πρωτόγνωρη και ιστορική εμπειρία: την αντικατάσταση των τραπεζογραμματίων και κερμάτων που ήταν εκφρασμένα σε δώδεκα εθνικά νομίσματα από τα αντίστοιχα σε ευρώ. Είχε βέβαια προηγηθεί η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος σε λογιστική μορφή στις υπόλοιπες χώρες της ευρωζώνης την Ιη λανουαρίου 1999 και στην Ελλάδα την Ιη λανουαρίου 2001. Ωστόσο η κυκλοφορία του ευρώ ως νομίμου χρήματος και σε φυσική μορφή ήταν μια τελείως διαφορετική περίπτωση. Το εγχείρημα ήταν πολύ πιο ευαίσθητο και πολύπλοκο, καθώς προϋπέθετε ακόμα μεγαλύτερη τεχνική, πρακτική αλλά και ψυχολογική προετοιμασία.

Η απόλυτα πετυχημένη μετάπτωση στο νέο νόμισμα και η ενθουσιώδης αποδοχή του από τους πολίτες των κρατών της ευρωζώνης συνιστούν κατάκτηση ιστορικής σημασίας και ένα μεγάλο βήμα στην πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει πλέον ένα ισχυρό και χειροπιαστό σύμβολο, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως κινητήρια δύναμη για τη σταδιακή ολοκλήρωσή της, όχι μόνο σε οικονομικό, αλλά και σε πολιτικό επίπεδο.

Στο μεγάλο αυτό επίτευγμα φυσικό ήταν να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο ο χρηματοπιστωτικός τομέας της οικονομίας. Επίσης φυσικό, αλλά και αναγκαίο, ήταν να εμπλακεί απόλυτα και η ΕΕΤ, η οποία είχε δραστηριοποιηθεί σε αυτή την κατεύθυνση από πολύ νωρίς – από τα αρχικά ήδη στάδια της διαδικασίας που οδήγησε στη νομισματική ενοποίηση. Για το σκοπό αυτό, συνεχής και στενή υπήρξε η συνεργασία με την Πολιτεία, την Τράπεζα της Ελλάδος και τους φορείς όλων των παραγωγικών τάξεων που είχαν εμπλακεί στη διαδικασία. Η γνώση, η συνέπεια αλλά και το αίσθημα ευθύνης όλων όσοι εργάστηκαν ακούραστα για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα δικαιώθηκαν τόσο από το αποτέλεσμα όσο και από τα εύσημα που αποδόθηκαν στη χώρα μας.

Αξίζει να επισημανθεί πάντως ότι, όπως προκύπτει και από την απολογιστική παρουσίαση που ακολουθεί, η έντονη ενασχόληση της ΕΕΤ στο καίριο “ζήτημα ευρώ” κατά το έτος 2001 όχι μόνο δεν περιόρισε, αλλά προσέδωσε νέα διάσταση και ώθηση στη θεσμική, συντονιστική και εκπαιδευτική δραστηριότητα της ΕΕΤ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η προοπτική της ευρωπαϊκής νομισματικής ενοποίησης και η επιτυχής ολοκλήρωσή της δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για περαι-

τέρω εμβάθυνση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με τις πρωτοβουλίες που έχουν αναλάβει τα κοινοτικά όργανα στο πλαί - σιο του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες. Και η δια - δικασία όμως αυτής της εμβάθυνσης δεν είναι στατική. Επηρεάζεται διαρκώς και καθοριστικά από τις εξελίξεις που επιτελούνται σε διεθνές επίπεδο, καθώς η – πλήρης πλέον – διεθνοποίηση των αγορών δανειακών κεφαλαίων και της τραπε - ζικής δραστηριότητας έχουν αναδείξει ως κυρίαρχη προτεραιότητα τη διαμόρ - φωση μιας νέας αρχιτεκτονικής του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Πίνακας Περιεχομένων

I. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

A. Παρεμβάσεις σε δεσμικό επίπεδο.....	9
Νόμος 2842/2000 και 2948/2001	
Μετατροπή του δημοσίου χρέους	
Ευρω-παρατηρητήρια	
Επιταγές	
Ειδική αργία της 31ης Δεκεμβρίου	
Παράταση ωραρίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια της περιόδου απόσυρσης	
B. Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας για τις χρεώσεις των μετατροπών σε ευρώ	12
Γ. Επικοινωνιακή δραστηριότητα	12
Δ. Εκδοτική δραστηριότητα	13
Ε. Εκπαιδευτική δραστηριότητα	14

II. ΟΙ ΕΞΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

A. Εποπτεία και λειτουργία τραπεζών	17
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
B. Λειτουργία και εποπτεία των κεφαλαιαγορών	22
Κοινοτικό επίπεδο	

Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών - Τυποποιήσεις - Ηλεκτρονικό εμπόριο	25
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
Δ. Τραπεζική λογιστική	28
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
Ε. Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών	30
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
ΣΤ. Φορολογικά δέματα	32
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
Ζ. Πολιτική προστασίας καταναλωτή	35
Κοινοτικό επίπεδο	
Η. Εργασιακά και κοινωνικά δέματα	38
Κοινοτικό επίπεδο	
Θ. Νομικά δέματα	40
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	

III. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤ

A. Θέματα προληπτικής εποπτείας τραπεζών	43
B. Θέματα κεφαλαιαγοράς	44
1. Θέματα αναδοχών	
2. Θέματα θεματοφυλακής	
3. Θέματα διαχείρισης διαθεσίμων	
Γ. Θέματα συστημάτων πληρωμών, τυποποιήσεων και πλεκτρονικής τραπεζικής	46
1. Θέματα συστημάτων και μέσων πληρωμών	
2. Τυποποιήσεις - πρότυπα	
3. Συμβολή στον εκσυγχρονισμό των συναλλαγών του Δημοσίου	
Δ. Θέματα τραπεζικής λογιστικής	53
Διεθνή λογιστικά πρότυπα	

E. Ασφάλεια τραπεζών και τραπεζικών συναλλαγών	53
1. Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του νόμου 2331/95	
2. Φυσική ασφάλεια τραπεζών	
ΣΤ. Φορολογικά δέματα	54
1. Σύμβαση Εξουσιοδοτημένου Μεσολαβητή (Qualified Intermediary Agreement)	
2. Αυτοτελής φορολόγηση των τόκων που προκύπτουν από την εξωχρηματιστηριακή πώληση εντόκων γραμματίων ή ομολόγων του Δημοσίου με ειδική συμφωνία επαναγοράς ή επαναπώλησης (repos)	
3. Ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου	
4. Υποχρέωση υπογραφής διλώσεων φορολογίας εισοδήματος και ΦΠΑ από λογιστή-φοροτεχνικό Α' τάξεως	
5. Εξασφάλιση της πραγματικής φορολόγησης των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση	
6. Συμψηφισμός αναλογούντων φόρων επί των διαγραφομένων ποσών τόκων	
Z. Θέματα καταναλωτή	56
1. Εθελοντικός Κώδικας Συμπεριφοράς κατά την Προσυμβατική Ενημέρωση για Στεγαστικά Δάνεια	
2. Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας	
H. Εργασιακά και κοινωνικά δέματα	57
Θ. Νομικά δέματα	58
1. Επιταγές	
2. Συμψηφισμός ανοικτών θέσεων σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα μέσα	
3. Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων	
4. Ζητήματα Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου	
I. Τραπεζικές εργασίες	59
ΙΑ. Διεθνείς σχέσεις	60
1. Συμμετοχή στην Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου	
2. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου	
3. Ελληνοτουρκική επιχειρηματική συνεργασία	
ΙΒ. Εκδηλώσεις	61
1. Ημερίδες για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών	
2. Ομιλία-συζήτηση για τη σύγκλιση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών	
3. Ημερίδες για θέματα SWIFT	
ΙΓ. Δωρεές - Χορηγίες	63

IV. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

A. Εκπαιδευτικά προγράμματα	65
1. Προγράμματα σεμιναρίων	
2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση	
B. Κοινωνικά προγράμματα	71
1. Πρόγραμμα επιδεικτικών έργων (ΠΕΠΙΕΡ)	
2. LEONARDO (DEFACIL)	
3. LEONARDO (PREMEQ II)	
4. LEONARDO (LABS)	
5. LEONARDO (LOBSTER)	
6. LEONARDO (European foundation certificate in banking)	
Γ. Διεθνείς σχέσεις	73
V. ΣΙΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2001	75
1. Σε δραχμές	
2. Σε ευρώ	

ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
Μασσαλίας 1, 106 80 Αθήνα • Τηλ. 010.3386.500 • Fax: 010.3615.324 • E-mail: hba@hba.gr

Αθήνα, Μάρτιος 2002

I. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

Η ΕΕΤ, αξιοποιώντας την πληροφόρηση που της παρέχει η ενεργός συμμετοχή της στην Τραπεζική Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΤΟ), άρχισε να προετοιμάζει τη μετάπτωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στο περιβάλλον ευρώ από πολύ νωρίς. Το 1994 εξέδωσε μελέτη με τίτλο “Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ενοποίηση”, στην οποία εκτίθενται διεζοδικά όλα τα θεωρητικά και πρακτικά θέματα, όπως εμφανίζονταν αμέσως μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Το “Δελτίον” της ΕΕΤ εξάλλου, σε όλα σχεδόν τα τεύχη του από την ίδια περίοδο και μετά, περιέλαβε με γάλο αριθμό σχετικών άρθρων και μελετών.

Το 1997, συστάθηκε η Συντονιστική Επιτροπή ΟΝΕ, με τη συμμετοχή ανώτατων διοικητικών στελεχών από 14 τράπεζες μέλη και με στόχο τη συμβολή στην προετοιμασία των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων ενόψει της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος. Σε πρακτικό επίπεδο οι λειτουργίες της επιτροπής αφορούσαν:

- στο συντονισμό των ενεργειών του ελληνικού πιστωτικού συστήματος με εκείνες των υπολοίπων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- στην καθιέρωση τακτικής συνεργασίας με τις νομισματικές αρχές και άλλες κρατικές αρχές για την έγκαιρη και ομαλή μετάβαση,
- στην αξιοποίηση της πληροφόρησης που αντλούσε και συνέχισε να αντλεί η ΕΕΤ από την Τραπεζική Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τον Ιούλιο του 1998, συστάθηκε η Μόνιμη Συντονιστική Επιτροπή Ευρώ, η οποία ανέλαβε το συντονισμό των απαραίτητων ενεργειών μετάβασης τόσο σε διατραπεζικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο συνεργασίας με φορείς της Πολιτείας και την Τράπεζα της Ελλάδος. Την ίδια χρονιά, για τη στήριξη της Συντονιστικής Επιτροπής Ευρώ, η ΕΕΤ ίδρυσε Γραφείο Ευρώ, το οποίο συνεδρίαζε σε εβδομαδιαία βάση προκειμένου να συντονίζει τις εργασίες των επιτροπών για το ευρώ. Στο μεταξύ, εκτός της Μόνιμης Συντονιστικής Επιτροπής Ευρώ, είχαν ιδρυθεί και η Διατραπεζική Επιτροπή Ευρώ και η Επιτροπή των Παραγωγικών Τάξεων για θέματα ευρώ, οι οποίες και λειτουργούσαν σε όλη τη διάρκεια του 1999.

A. Παρεμβάσεις σε θεσμικό επίπεδο

Οι σημαντικότερες θεσμικές παρεμβάσεις της ΕΕΤ έγιναν στα πλαίσια στενής συνεργασίας με αντίστοιχους φορείς της Πολιτείας, μέσω της συμμετοχής της σε ομάδες εργασίας που συγκροτήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, όπως η Ομάδα Δράσης για το Ευρώ, η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή και η Επιτροπή για το Σχέδιο Εισαγωγής Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και η Συντονιστική Επιτροπή Δράσης του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

Νόμοι 2842/2000 και 2948/2001

Για την πληρέστερη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των κοινοτικών Κανονισμών 1103/97, 974/98 και 2866/98 του Συμβουλίου, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας προέβη στη σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για τη λήψη συμπλορωματικών μέτρων σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ. Η ΕΕΤ, η οποία ήδη από το 1999 είχε ξεκινήσει την επεζεργασία σχετικού σχεδίου νόμου, συμμετείχε ενεργά σε όλη την πορεία των εργασιών της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του Υπουργείου. Ο εν λόγω νόμος ψηφίστηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 2000 και ρύθμισε μεταξύ άλλων τα εξής:

- μετατροπές και στρογγυλοποιήσεις,
- αντικατάσταση επιτοκίων,
- μετατροπή του δημοσίου χρέους,
- μετατροπή κεφαλαίου ΑΕ και ΕΠΕ,
- διπλή αναγραφή τιμών,
- διατάξεις περί κεφαλαιαγοράς και χρηματιστηρίων.

Ο νόμος 2948/2001, εξάλλου, αντιμετώπισε διάφορα εκκρεμή θέματα αναφορικά με την κυκλοφορία τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, ενώ περιείχε και διάφορες φορολογικές ρυθμίσεις.

Μετατροπή του δημοσίου χρέους

Το Σχέδιο Μετάβασης του Δημοσιονομικού Τομέα στο ευρώ προέβλεπε τη μετατροπή σε ευρώ, από την 1η Ιανουαρίου 2001, του υφιστάμενου χρέους της χώρας σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια. Ανάλογα είχαν πράξει και οι υπόλοιπες έντεκα χώρες της ευρωζώνης (για τις οποίες η μεταβατική περίοδος ξεκίνησε από την 1η Ιανουαρίου 1999) κατά τις τελευταίες ημέρες του 1998. Για την εν λόγω μετατροπή, η οποία αποτέλεσε και το κύριο βάρος των εργασιών μετάπτωσης σε ευρώ των τραπεζών κατά το τετράμερο 29 Δεκεμβρίου 2000 - 2 Ιανουαρίου 2001, η ΕΕΤ συμμετείχε στις εργασίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της Τράπεζας της Ελλάδος για τον καθορισμό της μεθόδου και των κανόνων μετατροπής, καθώς επίσης και την εκπόνηση λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος των απαραίτητων εργασιών.

Ευρω-παρατηρητήρια

Η ΕΕΤ όρισε εκπροσώπους της στα ευρω-παρατηρητήρια (επιτροπές φιλικού διακανονισμού καταναλωτικών διαφορών) που συστήθηκαν σε κάθε νομό της χώρας και λειτούργησαν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στόχος των επιτροπών αυτών ήταν η παρακολούθηση της εισαγωγής του ευρώ αναφορικά με τις συναλλαγές των καταναλωτών.

Επιταγές

Η ΕΕΤ επεζεργάστηκε πρόταση νομοθετικής ρύθμισης για τη διευκρίνιση θεμάτων περί επιταγών σε δραχμές – ιδιαίτερα δε των μεταχρονολογημένων – την οποία και υπέβαλε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Παράλληλα, προέβη στην επεζεργασία σύστασης προς τις τράπεζες αναφορικά με τη χρήση επιταγών σε δραχμές και ευρώ κατά τη μεταβατική και τελική περίοδο. Η εν λόγω σύσταση προέβλεπε μεταξύ άλλων:

- ότι από την 1η Ιανουαρίου 2002 και εφεζής δεν θα έπρεπε να εκδίδονται επιταγές σε δραχμές,
- ότι οι τραπεζικές προμήθειες για τη διάθεση του μπλοκ επιταγών σε ευρώ ή δραχμές δεν θα έπρεπε να διαφέρουν, καθώς και
- οδηγίες σχετικής ενημέρωσης για το συναλλακτικό κοινό.

Ειδική αργία της 31ης Δεκεμβρίου

Με το άρθρο 36 του νόμου 2971/2001, ορίστηκε ως ειδική αργία η 31η Δεκεμβρίου 2001 για τη διενέργεια από τα πιστωτικά ίδρυματα, τις επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, καθώς και τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και επενδύσεων χαρτοφυλακίου, των ειδικά και περιοριστικά προβλεπόμενων εργασιών, που αφορούσαν στη μετατροπή του ευρώ, στον εφοδιασμό τραπεζογραμμάτων και κερμάτων σε ευρώ και την απόσυρση της δραχμής.

Παράταση ωραρίου συναλλαγών κατά τη διάρκεια της περιόδου απόσυρσης

Στις 20 Δεκεμβρίου 2001, υπεγράφη μεταξύ των εκπροσώπων των τραπεζών και της ΟΤΟΕ, ενώπιον του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Πρακτικό Συμφωνίας, αναφορικά με:

- την κατά μία ώρα παράταση του νομίμου ωραρίου συναλλαγών, στο πλαίσιο διευκόλυνσης του συναλλακτικού κοινού και για τις εργασίες που αφορούν την αντικατάσταση δραχμής με ευρώ, μόνο κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας δραχμής και ευρώ,
- την εφάπαξ καταβολή το αργότερο μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2002, σε κάθε εργαζόμενο, του καθαρού ποσού των 450 ευρώ. Τα συμβαλλόμενα μέρη ανέλαβαν την υποχρέωση να περιλάβουν το περιεχόμενο της Συμφωνίας αυτής σε ειδική συλλογική σύμβαση εργασίας μεταξύ τραπεζών-ΟΤΟΕ.

Β. Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας για τις χρεώσεις των μετατροπών σε ευρώ

Η ΕΕΤ ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα στον τομέα της ενημέρωσης των μελών της, προκειμένου να προετοιμαστεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο η επιτυχής μετάβαση στο νέο νομισματικό περιβάλλον. Ένα σημαντικό θέμα που χρειάστηκε να αντιμετωπιστεί ήταν αυτό των ενδεχόμενων επιβαρύνσεων της πελατείας στις πράξεις μετατροπής από δραχμές σε ευρώ κατά τη μεταβατική περίοδο και την περίοδο απόσυρσης.

Όπως είναι γνωστό, το 1998 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τη Σύσταση 98/286 σχετικά με τα τραπεζικά έξοδα για τη μετατροπή σε ευρώ, με την οποία προέτρεψε τα κράτη μέλη να προβούν στην εφαρμογή προτύπου καλής πρακτικής για τις μετατροπές σε ευρώ. Στη συνέχεια, τον Οκτώβριο του 2000, εξέδωσε συμπληρωματικά νέα Σύσταση, η οποία μεταξύ άλλων αναφερόταν και στο θέμα των μετατροπών χωρίς έξοδα. Ενόψει αυτής της εξέλιξης, η ΕΕΤ μερίμνωσε εγκαίρως να εμπλουτίσει τον ισχύοντα από το 1997 Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας με παράρτημα, στο οποίο υιοθετήθηκαν κανόνες για τη διεκπεραίωση των μετατροπών αυτών κατά τη μονοετούς – για την Ελλάδα – διάρκειας μεταβατική περίοδο του 2001 χωρίς επιβάρυνση για όλους ανεξαρέτως τους συναλλασσομένους. Ο ίδιος κανόνας της μη επιβάρυνσης προβλέφθηκε και για την τελική περίοδο, που για τη χώρα μας διήρκεσε από την 1η Ιανουαρίου μέχρι και την 28η Φεβρουαρίου 2002.

Η μοναδική εξαίρεση αφορούσε στη διακριτική ευχέρεια των τραπεζών για την είσπραξη προμήθειας διαχείρισης κατά την τελική περίοδο για την ανταλλαγή τραπεζογραμματίων εκφρασμένων στις νομισματικές μονάδες των υπολοίπων, εκτός της Ελλάδος, συμμετεχόντων κρατών μελών, με τραπεζογραμμάτια σε ευρώ. Στον Κώδικα προβλέφθηκε επίσης η τήρηση συγκεκριμένων κανόνων διαφάνειας για τις μετατροπές αυτές. Η υιοθέτηση των εν λόγω κανόνων από την ΕΕΤ αποτέλεσε πρωτοποριακή αντιμετώπιση του θέματος, στο βαθμό που αντίστοιχες ρυθμίσεις δεν ίσχυσαν σε άλλες χώρες της ζώνης του ευρώ στην ίδια έκταση και το ίδιο εύρος.

Γ. Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Στα πλαίσια του επικοινωνιακού προγράμματός της και με στόχο την πληρέστερη διανοία πληροφόρων του ευρύτερου κοινού σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ, η ΕΕΤ πραγματοποίησε ενημερωτικές εκδηλώσεις στην Αθήνα, αλλά και σε διάφορες πόλεις της περιφέρειας, με τη συνεργασία των τοπικών εμπορικών και βιομηχανικών επιμελητηρίων. Σκοπός αυτών των εκδηλώσεων ήταν η ενημέρωση του κοινού και των παραγωγικών τάξεων για τις αλλαγές που θα επιφέρει η εισαγωγή του νέου νομίσματος στις τραπεζικές εργασίες και γενικότερα στις συναλλαγές του κοινού με τις τράπεζες.

Παράλληλα, η ΕΕΤ συμμετέσχε ενεργά και στην εκστρατεία πληροφόρησης για το ευρώ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, μέσω της συνεργασίας της με την Τράπεζα της Ελλάδος.

Δ. Εκδοτική δραστηριότητα

Κατά το αρχικό στάδιο προετοιμασίας της μετάβασης στο ευρώ, η ενημερωτική δραστηριότητα της ΕΕΤ βασίστηκε στην έκδοση σειράς πρωτότυπων, εξειδικευμένων μελετών.

(α) Το 1998 εκδόθηκε η μελέτη: “ΕΥΡΩ - Οι Προσαρμογές και Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τραπεζικό Τομέα από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την Εισαγωγή του Ευρώ”. Η μελέτη αποσκοπούσε να συμβάλει στην ταχεία και ορθή προετοιμασία των ελληνικών τραπεζών ενόψει των επερχόμενων σημαντικών αλλαγών. Φιλοδοξούσε δε να δώσει το έναυσμα για έναν ουσιαστικό διάλογο στην ελληνική κοινωνία, αλλά και για την κινητοποίηση των αρμόδιων φορέων, με στόχο την ολοκληρωμένη προετοιμασία της χώρας μας και τη σφαιρική ενημέρωση του κοινού.

Προκειμένου να θέσει τις βάσεις για την επίτευξη των παραπάνω λειτουργιών, η Επιτροπή συνέταξε αναλυτική μελέτη αναφορικά με τις επιπτώσεις στη λειτουργία των τραπεζών στην Ελλάδα της μετάβασης στο ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα. Η μελέτη αυτή, η οποία δημοσιεύτηκε το 1998, αποτέλεσε χρονικό εργαλείο των τραπεζών για την προετοιμασία τους, καθώς κάλυπτε διεξοδικά θέματα όπως:

- το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ΟΝΕ,
- οι επιπτώσεις της μετάβασης στις συνθήκες ανταγωνισμού του ελληνικού τραπεζικού συστήματος,
- μια αρχική εκτίμηση του κόστους μετάβασης για τις τράπεζες,
- οι επικείμενες αλλαγές στα συστήματα πληρωμών,
- το έργο προσαρμογής των μηχανογραφικών συστημάτων των τραπεζών, και
- θέματα εκπαίδευσης του προσωπικού και ενημέρωσης του συναλλακτικού κοινού.

(β) Σε πολυάριθμα τεύχη του Δελτίου της ΕΕΤ έχουν φιλοξενηθεί άρθρα ειδικών σε σχέση με την προβληματική της ευρωπαϊκής νομισματικής ενοποίησης. Το τεύχος άλλωστε της α' τριμηνίας 1998 ήταν ένα αποκλειστικό αφίερωμα στο θέμα της ΟΝΕ και του ευρώ, που στόχο είχε να συνεισφέρει στην κατανόηση πολλών πρακτικών πλευρών αυτού του τόσο σημαντικού για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση εγχειρήματος. Τις διάφορες πτυχές του θέματος προσέγγισαν με άρθρα τους διακεκριμένες προσωπικότητες του ελληνικού και κοινοτικού χρηματοπιστωτικού τομέα, ενώ σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης αποτυπώθηκαν απόψεις για το ευρώ και τις επιπτώσεις του, καθώς και για τις διαστάσεις και τη λειτουργία της ΟΝΕ.

(γ) “Το ευρώ και εμείς: 101 ερωτήσεις – 101 απαντήσεις. Οδηγός για τους επιχειρηματίες και τους καταναλωτές”. Η έκδοση αυτή απευθυνόταν σε όλους τους Έλληνες επιχειρηματίες και καταναλωτές. Στόχος ήταν να αποτελέσει έναν πρακτικό οδηγό για την προσαρμογή των επιχειρήσεων στο καθεστώς του ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2001, αλλά και να συμβάλει στην ενημέρωση του ευρέος κοινού για τις επερχόμενες μεταβολές. Στο κείμενο είχαν ληφθεί υπόψη οι συναφείς διατάξεις της κοινοτικής και της ελληνικής νομοθεσίας που είχαν εκδοθεί μέχρι τις 20 Νοεμβρίου 2000.

(δ) Λιγότερο από ένα χρόνο πριν από την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή στην Ελλάδα, το τεύχος της α' τριμηνίας 2001 του Δελτίου της ΕΕΤ αφιερώθηκε εκ νέου στο

ευρώ. Το τραπεζικό σύστημα διαδραμάτιζε πλέον κρίσιμο ρόλο στην προετοιμασία της χώρας μας για την υποδοχή των κερμάτων και τραπεζογραμματίων ευρώ. Μέσα από άρθρα διακεκριμένων προσωπικοτήτων του εποπτικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας επιχειρήθηκε μια ουσιαστική συμβολή στην ενημέρωση των αναγνωστών γύρω από το ευρώ. Επίσης, έμπειροι νομικοί και οικονομολόγοι ανέλυσαν κατ' άρθρο το θεμελιώδη για την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα νόμο 2842/2000.

(ε) "Ένα Νόμισμα για την Ευρώπη. Από το πλεκτρο στο ευρώ". Το 2001 η ΕΕΤ προέβη σε μια ξεχωριστή έκδοση: ένα Βιβλίο για τα σχολεία. Έκδοση γραμμένη σε απλή και κατανοητή γλώσσα, με πλούσια εικονογράφηση, απευθυνόταν κυρίως σε εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως βοήθημα για να προσφέρουν στους μαθητές μια σφαιρική εικόνα των γεγονότων που οδήγησαν τις ευρωπαϊκές χώρες στην απόφαση να συνενώσουν τις δυνάμεις τους και να υιοθετήσουν ένα μοναδικό νόμισμα για τις μεταξύ τους συναλλαγές.

Επισημαίνεται ότι η ΕΕΤ δώρισε στο Υπουργείο Παιδείας 11.000 αντίτυπα του Βιβλίου, τα οποία διανεμήθηκαν σε όλα τα δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια της χώρας και της ομογένειας. Αντίτυπα προσφέρθηκαν επίσης σε διάφορους κοινωνικούς και μορφωτικούς φορείς, όπως ο Οργανισμός Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος, ο σύλλογος "Το Χαμόγελο του Παιδιού", τα σχολεία του "Δήμυτρα" ΟΓΕΕΚΑ, το Γραφείο Τύπου Νέας Υόρκης του ελληνικού Υπουργείου Τύπου και ΜΜΕ, τα Ευρωπαϊκά Σχολεία (όπου φοιτούν παιδιά Ελλήνων υπαλλήλων της ΕΕ).

(στ) "10 Συμβουλές για το Ευρώ, Από την Τράπεζα για τον Πολίτη". Δύο εβδομάδες πριν από την εκπνοή του 2001, η ΕΕΤ εξέδωσε το ειδικό αυτό ενημερωτικό φυλλάδιο, που διανεμήθηκε μέσα από τις τράπεζες. Στόχος ήταν η παροχή πρακτικών συμβουλών "της τελευταίας στιγμής" προς το ευρύ κοινό, καθώς η αντίστροφη μέτρηση για την εισαγωγή των κερμάτων και τραπεζογραμματίων του ευρώ βρισκόταν στην τελική ευθεία και το αίτημα για περισσότερη πληροφόρηση ως προς τα πρακτικά βήματα που θα έπρεπε να ακολουθήσουν οι πολίτες ήταν έντονο.

Ε. Εκπαιδευτική δραστηριότητα

Σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση, κυρίως όμως στην προετοιμασία και εκπαίδευση, του προσωπικού των τραπεζών μελών διαδραμάτισε και το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο. Το ΕΤΙ ανέλαβε το κύριο βάρος εκπαίδευσης του προσωπικού που εργάζεται εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων. Για το λόγο αυτόν, καταρτίστηκε ειδικό πρόγραμμα για θέματα ευρώ, το οποίο προσφέρθηκε με τη μορφή κατάρτισης από απόσταση. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν κατά τη διετία 2000-2001 τουλάχιστον 4.500 άτομα, δηλαδή περίπου το 10% των απασχολουμένων στα μέλη της ΕΕΤ. Παράλληλα, το ΕΤΙ δραστηριοποιήθηκε και στην επεξεργασία ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες άλλων φορέων ή επιχειρήσεων, όπως π.χ. η ΔΕΗ, για τις ανάγκες του προσωπικού της οποίας εκπονήθηκε ειδικό ενημερωτικό φυλλάδιο.

Τελικά, όλες αυτές οι συντονισμένες προσπάθειες οδήγησαν σε απόλυτα επιτυχή απο - τελέσματα. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε ό,τι αφορά τη φυσι - κή κυκλοφορία του ευρώ κατά την πρώτη εβδομάδα του 2002, η Ελλάδα ήρθε τέταρ - τη στην κατάταξη των δώδεκα χωρών της ευρωζώνης από πλευράς ετοιμότητας. Πα - ρά το γεγονός ότι η χώρα μας είχε σημαντικά μικρότερο, σε σχέση με τις υπόλοι - πες χώρες της ζώνης του ευρώ, χρόνο προετοιμασίας, η εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα έγινε ομαλότερα και με λιγότερα προβλήματα από ό,τι σε άλλες χώρες της ευρωζώνης.

Είναι προφανές ότι οι ελληνικές τράπεζες, οι οποίες έφεραν τη μεγαλύτερη ευθύνη και το βάρος του επιτεύγματος αυτού, μπορούν εύλογα να αισθάνονται ιδιαίτερα δι - καιωμένες για την ποιότητα και αποτελεσματικότητα του έργου τους.

II. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

A. Εποπτεία και λειτουργία τραπεζών

1. Διεθνές επίπεδο

Το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών

Η μεθοδολογία υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου ισχύει σήμερα όπως είχε διαμορφωθεί στο Σύμφωνο της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια το 1988 (Basle Capital Accord), με την προσθήκη των ρυθμίσεων που έγιναν το 1996 αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών για κάλυψη έναντι των κινδύνων αγοράς.

Κατά την εφαρμογή τους, οι εν λόγω ρυθμίσεις θεωρήθηκαν αρκετά αυστηρές, καθώς οι τράπεζες κατέληξαν να διατηρούν ίδια κεφάλαια για εποπτικούς σκοπούς, τα οποία ήταν αρκετά υψηλότερα από ό,τι πραγματικά χρειάζονταν για κάλυψη της έκθεσής τους κινδύνους. Για το λόγο αυτόν, η Επιτροπή της Βασιλείας αποφάσισε το 1999 να αναθεωρήσει το Σύμφωνο του 1988, με σκοπό να διαμορφώσει ένα πιο ευέλικτο πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακής επάρκειας, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι τράπεζες έχουν στο μεταξύ αποκτήσει αξιόπιστα εσωτερικά συστήματα διαχείρισης κινδύνου. Οι διαδικασίες αναθεώρησης ξεκίνησαν με επαναλαμβανόμενες διαβουλεύσεις μεταξύ κεντρικών τραπεζών, πιστωτικών ιδρυμάτων και των ενώσεών τους, οι οποίες συνεχίζονται ακόμη, με στόχο το νέο πλαίσιο να εφαρμοστεί από το 2005.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου πλαισίου είναι η εισαγωγή της έννοιας της διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου, καθώς επίσης η διάθεση ενός ευρύτερου φάσματος μεθοδολογιών για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας τόσο για τον πιστωτικό όσο και για τον λειτουργικό κίνδυνο. Επιπλέον, το νέο πλαίσιο καθιστά δυνατό στις εποπτικές αρχές να επιβάλουν κατά περίπτωση, αν το κρίνουν απαραίτητο, κεφαλαιακή απαίτηση υψηλότερη του 8% που ισχύει για όλες τις τράπεζες βάσει της ισχύουσας μεθοδολογίας. Αναλυτικότερα, το νέο Σύμφωνο διαρθρώνεται στις τρεις ακόλουθες ενότητες:

(a) Εναλλακτικές μεθοδολογίες για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας για κάλυψη έναντι πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου: είναι η πιο τεχνική ενότητα του νέου πλαισίου για τον καθορισμό της οποίας έχουν γίνει – πέρα από τις διαβουλεύσεις – και δοκιμαστικές ασκήσεις (quantitative impact studies), προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι προτεινόμενες μεθοδολογίες οδηγούν στην κατά το δυνατό μεγαλύτερη σύγκλιση μεταξύ των απαιτούμενων από τις εποπτικές αρχές ιδίων κεφαλαίων και των πραγματικών οικονομικών κεφαλαίων των τραπεζών.

Σε ό,τι αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, η Επιτροπή της Βασιλείας:

- προτείνει μια σειρά σημαντικών τροποποιήσεων στην ισχύουσα τυποποιημένη μέθοδο (standardized approach) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι αυτού του κινδύνου, και
- προωθεί τη μέθοδο υπολογισμού βάσει εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης (internal ratings based approach), η οποία δίνει στις τράπεζες δύο εναλλακτικούς τρόπους υπολογισμού, ανάλογα με τον βαθμό εξέλιξης των εσωτερικών τους συστημάτων διαβάθμισης κινδύνου: τη θεμελιώδη μέθοδο (foundation approach) και την προηγμένη μέθοδο (advanced approach).

Αναφορικά με τον λειτουργικό κίνδυνο, η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει τρεις εναλλακτικές μεθόδους:

- τη μέθοδο του βασικού δείκτη (basic indicator approach),
- την τυποποιημένη μέθοδο (standardized approach) και
- τη μέθοδο της εσωτερικής μέτρησης (internal measurement approach).

(B) *Παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές*: Η ενότητα αυτή αφορά στις διαδικασίες ελέγχου και επίβλεψης, εκ μέρους της κεντρικής τράπεζας ή άλλης εποπτικής αρχής, της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Συγκεκριμένα, η εποπτική αρχή επιβλέπει όχι μόνο την επάρκεια των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών που τηρούνται ανά πάσα στιγμή, αλλά και την εγκυρότητα των μεθόδων που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για τον υπολογισμό αυτής. Επιπλέον, στην εν λόγω ενότητα δίνεται μεγάλη σημασία στην αναγκαιότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου τόσο για τον έλεγχο της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών όσο και γενικότερα για την εκ μέρους τους ορθή διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται.

(γ) *Πειθαρχία μέσω της αγοράς*: Η τελευταία ενότητα αφορά στην υποχρέωση των τραπεζών να προβαίνουν, για εποπτικούς λόγους, σε δημοσίευση αναλυτικών οικονομικών στοιχείων – ποιοτικών και ποσοτικών – καθώς επίσης και πληροφοριών που αφορούν στη διοικητική διάρθρωση και εταιρική διακυβέρνησή τους.

Η Επιτροπή της Βασιλείας, έχοντας συνεκτιμήσει τις θέσεις των εμπλεκομένων φορέων κατά τη διάρκεια των δύο γύρων διαβούλευσεων, καθώς και τα αποτελέσματα των δοκιμαστικών ασκήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί, σκοπεύει να τροποποιήσει αρκετά σημεία του νέου προτεινόμενου πλαισίου. Το τρίτο, τροποποιημένο σχέδιο προγραμματίζεται να διθεί για διαβούλευση μέχρι τον Ιούνιο του 2002.

Συνεργασία μεταξύ τραπεζικών εποπτικών αρχών

Το Μάιο του 2001, η Επιτροπή της Βασιλείας εζέδωσε κείμενο αναφορικά με τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ εποπτικών αρχών. Το εν λόγω κείμενο θέτει τις βάσεις, πάνω στις οποίες πρέπει να στηρίζονται οι διμερείς συμφωνίες μεταξύ εποπτικών αρχών για την εποπτεία επιχειρήσεων που διατηρούν υποκαταστήματα ή θυγατρικές σε περισσότερες από μία χώρες. Τα βασικά σημεία του κειμένου αφορούν στη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, τον συντονισμό μεταξύ των αρχών για την πραγματοποίηση επιτόπιων ελέγχων και την αποτελεσματική εκπαίδευση του προσωπικού των εποπτικών αρχών.

Σχέση πων εποπτικών αρχών με εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές

Παράλληλα με το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας που προτείνει η Επιτροπή, και το οποίο στον τρίτο πυλώνα αναφέρεται στην αναγκαιότητα διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου στις τράπεζες, εξέδωσε το 2001, κείμενα αναφορικά με τους εξωτερικούς και εσωτερικούς ελεγκτές των τραπεζών και τη σχέση τους με τις εποπτικές αρχές. Τα κείμενα αυτά αποσκοπούν στην ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ ελεγκτών και εποπτικών αρχών, κυρίως σε ό,τι αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται για αυτή.

Θέματα που αφορούν πις επαιρείες υψηλού μόχλευσης

Η Επιτροπή της Βασιλείας, σε συνεργασία με την IOSCO, εξέδωσε τον Μάρτιο του 2001 κείμενο αναφορικά με τις συναλλαγές που πραγματοποιούν οι τράπεζες με επαιρείες υψηλού μόχλευσης (κυρίως hedge funds). Το κείμενο αυτό αναφέρεται στην ενεργή ανάμειξη των ανώτατων επιπέδων διοίκησης των τραπεζών στη διαμόρφωση και εφαρμογή ποιοτικών και ποσοτικών κριτηρίων για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνεται από συναλλαγές με τέτοιου είδους επιχειρήσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις διαδικασίες υποβολής στοιχείων και συλλογής πληροφοριών, καθώς και στις διαδικασίες stress-testing για τα πιστωτικά ανοίγματα. Ειδικότερα, για τις διαδικασίες stress-testing η Επιτροπή επισημαίνει ότι μόνο λίγες επιχειρήσεις είναι σε θέση να διενεργούν stress-tests που να είναι πολυπαραμετρικά και με συντελεστές συσχέτισης.

2. Κοινοτικό επίπεδο

Εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων

Στις 4 Απριλίου 2001 εκδόθηκε η Οδηγία 2001/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων, της οποίας η προθεσμία ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών ορίζεται για τις 5 Μαΐου 2004. Με την Οδηγία αυτή καθιερώνεται η αμοιβαία αναγνώριση εκ μέρους των κρατών μελών των μέτρων που λαμβάνει κάθε ένα από αυτά για να αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα των ιδρυμάτων στα οποία έχει χορηγήσει άδεια. Η Οδηγία δεν καλύπτει μέτρα που θίγουν τη λειτουργία της εσωτερικής δομής των πιστωτικών ιδρυμάτων ή τα δικαιώματα των διαχειριστών ή των μετόχων, ενώ ορισμένα άλλα μέτρα, ιδίως όσα έχουν σχέση με τη διατήρηση των προϋποθέσεων έκδοσης άδειας λειτουργίας καλύπτονται ήδη από την Οδηγία 2000/12/EK, εφόσον δεν θίγουν προϋπάρχοντα δικαιώματα τρίτων.

Υιοθέτηση των προτάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας για το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών

Παράλληλα με τις προαναφερθείσες εργασίες της Επιτροπής της Βασιλείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κατά τη διάρκεια του 2001, συμβουλευτικό κείμενο αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, ζεκινώντας και αυτή γύρο διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς. Τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πάντα συμπληρωματικά και βασίζονταν κυρίως στις προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας.

Σκοπός της Επιτροπής είναι η αναθεώρηση της υπάρχουσας νομοθεσίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών (Οδηγία για τον συντελεστή φερεγγυότητας), όπως ισχύει, με μικρές τροποποιήσεις, από το 1988. Σε γενικές γραμμές το κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υιοθετεί τις παραμέτρους της Επιτροπής της Βασιλείας, αλλά επικεντρώνεται περισσότερο στη δυνατότητα ενσωμάτωσης των νέων προτάσεων στην κοινοτική νομοθεσία και τα ευρωπαϊκά τραπεζικά δεδομένα. Επιπλέον, αναγνωρίζει την ανάγκη επιβολής κεφαλαιακών απαιτήσεων και για τον λειτουργικό κίνδυνο και επισημαίνει και αυτή τις επιπτώσεις των τεχνικών άμβλυνσης κινδύνου στον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Το δεύτερο συμβουλευτικό κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχε καταληκτική ημερομηνία διαβούλευσεων την 31η Μαΐου 2001. Κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, η Επιτροπή επεξεργάστηκε τα συμπεράσματα των διαβούλευσεων, τα οποία ήταν ανάλογα με αυτά της Επιτροπής της Βασιλείας και, στα τέλη Νοεμβρίου 2001, εξέδωσε σχέδιο πρότασης για την επικείμενη τροποποιητική Οδηγία.

□ Εποπτεία χρηματοπιστωτικών ομίλων

Ένα δεύτερο εποπτικό θέμα που συζητήθηκε το 2001 σε κοινοτικό επίπεδο είναι εκείνο της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ομίλων (financial conglomerates). Τον Απρίλιο του 2001, εκδόθηκε πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπλορωματική εποπτεία τραπεζών, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων (ΧΟΕΔ).

Η πρωτοβουλία αυτή κρίθηκε απαραίτητη, καθώς το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο για την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οργανισμών δεν είναι πλήρες. Ενώ οι ομοιογενείς όμιλοι καλύπτονται από τις υφιστάμενες κοινοτικές τραπεζικές Οδηγίες (2000/12/EK, 93/6/EOK και 98/78/EK), οι χρηματοπιστωτικοί όμιλοι ετερογενών δραστηριοτήτων καλύπτονται μερικώς. Η πρόταση Οδηγίας περιλαμβάνει, πέραν των απαραίτητων ορισμών και κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό ενός ομίλου ως ΧΟΕΔ, και τα εξής:

- διαμόρφωση στρατηγικής εσωτερικής διαχείρισης που να βασίζεται σε δομημένα μοντέλα εσωτερικού ελέγχου,
- απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στις αρμόδιες εποπτικές αρχές,
- διαμόρφωση υποδομής, ώστε να είναι εφαρμοστέα η εξουσία των εποπτικών αρχών, προκειμένου να τηρούνται και ουσιαστικά οι εποπτικοί κανόνες,
- συντονισμό της εποπτικής δικαιοδοσίας σε διατομεακό, αλλά και διασυνοριακό επίπεδο, ώστε να μην υπάρχουν ούτε επικαλύψεις ούτε εποπτικά κενά.

Η εν λόγω πρόταση εξετάζεται στα πλαίσια εργασιών της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αναμένεται να οριστικοποιηθεί μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2002.

3. Εθνικό επίπεδο

Ενσωμάτωση κοινοτικής νομοθεσίας για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων

Κατά τη διάρκεια του 2001, ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο οι διατάξεις τριών κοινοτικών Οδηγιών του 1998 που αφορούν στην τροποποίηση υφισταμένων κοινοτικών διατάξεων σχετικών με την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ειδικότερα:

(a) Με τα άρθρα 1-11 του νόμου 2937/2001 επήλθε η τροποποίηση διατάξεων και η συμπλήρωση του νόμου 2396/1996, ώστε να επιτευχθεί η ενσωμάτωση των οικείων διατάξεων των Οδηγιών 98/31/EK και 98/33/EK. Σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις, τα πιστωτικά ιδρύματα:

- δικαιούνται να υπολογίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη έναντι του κινδύνου θέσης και του συναλλαγματικού κινδύνου εναλλακτικά είτε με βάση την ισχύουσα τυποποιημένη μεθοδολογία είτε με βάση συγκεκριμένη μεθοδολογία που βασίζεται στα εσωτερικά μοντέλα μέτρησης του κινδύνου, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες ποσοτικές και ποιοτικές προϋποθέσεις,
- υποχρεούνται να διακρατούν επιπλέον ίδια κεφάλαια για κάλυψη έναντι του κινδύνου από ανοικτές θέσεις σε εμπορεύματα, βάσει στοιχείων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών τους.

Η εξειδίκευση της εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων θα γίνει με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία αναμένεται να εκδοθεί το 2002.

(B) Με την ΠΔ/ΤΕ 2479/2001 επήλθε η τροποποίηση διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2054/1992 για τον συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να επιτευχθεί η ενσωμάτωση των οικείων διατάξεων των Οδηγιών 98/32/EK και 98/33/EK. Με την εν λόγω Πράξη:

- επήλθαν τροποποίησεις στους συντελεστές στάθμισης ορισμένων στοιχείων ενεργητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- επήλθε η πλήρης εναρμόνιση των Παραρτημάτων II και III της Πράξης προς τις διατάξεις της Συμφωνίας για την κεφαλαιακή επάρκεια της Επιτροπής της Βασιλείας, όπως αυτή τροποποιήθηκε το 1995, αναφορικά με την εποπτική αναγνώριση των διμερών συμφωνιών συμψηφισμού σε παράγωγα μέσα.

Καθορισμός ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων

Με την ΠΔ/ΤΕ 2471/2001 ορίστηκαν ως ελάχιστο κεφάλαιο κατά κατηγορία πιστωτικού ιδρύματος τα εξής ποσά:

- 18 εκατομμύρια ευρώ για πιστωτικά ιδρύματα με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας,
- 6 εκατομμύρια ευρώ για πιστωτικά ιδρύματα με τη μορφή πιστωτικού συνεταιρισμού, εφόσον δραστηριοποιούνται εντός του νομού της έδρας τους,
- 10 εκατομμύρια ευρώ, εφόσον δραστηριοποιούνται και σε όμορους νομούς ή στη διοικητική περιφέρεια της έδρας τους,
- 18 εκατομμύρια ευρώ, εφόσον δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια Αττικής, στο Νομό Θεσσαλονίκης ή σε όλες τις περιοχές της χώρας, και

- 9 εκατομμύρια ευρώ για το πρώτο υποκατάστημα και μέχρι συνολικά τέσσερα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Υπαγωγή των κτηματικών τραπεζών στο ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων και επέκταση της εφαρμογής του δεσμού του στεγαστικού ταμιευτηρίου σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα**

Με την ΠΔ/2478/2001 καταργήθηκαν όλες οι διατάξεις των αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορούν το ειδικό πλαίσιο λειτουργίας των κτηματικών τραπεζών, για τις οποίες θα εφαρμόζονται στο εξής οι γενικές διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων, και τροποποιήθηκαν οι διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 1253/88. Οι διατάξεις αυτές, όπως τροποποιήθηκαν, θα έχουν εφαρμογή σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα.

B. Λειτουργία και εποπτεία των κεφαλαιαγορών

Κοινοτικό επίπεδο

- Αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου για τη λειτουργία των κεφαλαιαγορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση της “Επιτροπής Σοφών”**

Όπως είναι γνωστό, το 2000, το Συμβούλιο ECOFIN αποφάσισε τη συγκρότηση επιτροπής, με επικεφαλής τον Alexandre Lamfalussy, που είναι γνωστή ως “Επιτροπή Σοφών”, στην οποία ανέθεσε την εκπόνηση έκθεσης για την αξιολόγηση του ρυθμιστικού σε κοινοτικό επίπεδο πλαισίου του χρηματοπιστωτικού τομέα και τη διερεύνηση του τρόπου, με τον οποίο το ρυθμιστικό αυτό πλαίσιο θα μπορούσε να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς και στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην έκθεση της “Επιτροπής Σοφών” διαπιστώθηκαν αρκετές αδυναμίες στο υπάρχον κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο χαρακτηρίζεται από έλλειψη ευελιξίας, αυστηρότητα και έλλειψη ομοιομορφίας σε ό,τι αφορά την ενσωμάτωσή του στις νομοθεσίες των κρατών μελών.

Η “Επιτροπή Σοφών” στο τελικό πόρισμά της, το οποίο υπεβλήθη τον Φεβρουάριο του 2001, προκειμένου να αναβαθμιστεί το κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο, συνιστά την υιοθέτηση μιας διαδικασίας σε τέσσερα επίπεδα. Ταυτόχρονα, για να υποστηριχθεί η προτεινόμενη διαδικασία, συγκροτούνται δύο επιτροπές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Εποπτικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξών (European Securities Regulators Committee, CESR) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κινητών Αξών (European Securities Committee), ρόλος των οποίων θα είναι να συνδράμουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε θέματα τεχνικού χαρακτήρα.

Η διαδικασία που ακολουθείται στα τέσσερα αυτά επίπεδα είναι συνοπτικά η ακόλουθη:

- στο πρώτο επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένα πλαίσιο γενικών αρχών Οδηγίας ή Κανονισμού κατά περίπτωση, με τα ουσιαστικά στοιχεία του αντικειμένου της πρότασης. Οι αρχές αυτές θα πρέπει περαιτέρω να καθορίζουν τη φύση και την έκταση των κανόνων τεχνικού περιεχομένου, που θα περιληφθούν επίσης στην Οδηγία ή τον Κανονισμό.

- στο δεύτερο επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχοντας ήδη συμβουλευθεί σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κινητών Αξιών, ζητά τη συνδρομή της CESR αναφορικά με τα μέτρα τεχνικού χαρακτήρα που πρέπει να ληφθούν για τη συγκεκριμενοποίηση του πλαισίου αρχών, το οποίο έχει προταθεί στο πρώτο επίπεδο. Όταν ολοκληρωθούν οι διαδικασίες, η Επιτροπή υιοθετεί την πρόταση και την υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- στο τρίτο επίπεδο, η CESR επεξεργάζεται Συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Οδηγίας ή Κανονισμού, όπως θα έχει διαμορφωθεί στο πρώτο και δεύτερο επίπεδο,
- στο τέταρτο επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ελέγχει την ενσωμάτωση στην έννομη τάξη των κρατών μελών της Οδηγίας και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες της Οδηγίας ή του Κανονισμού, κατά περίπτωση.

Κανονιστικό πλαίσιο αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών

Στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (Financial Services Action Plan), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια σειρά κατευθυντήριων γραμμών για την αναθεώρηση της Οδηγίας για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών (93/22/EOK) και τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές επικεντρώνονται στα εξής:

- διασφάλιση του λειτουργικού χαρακτήρα του ενιαίου διαβατηρίου και του ανταγωνισμού των αγορών, με την αποσαφήνιση και επέκταση των δικαιωμάτων που συνδέονται με το διαβατήριο,
- έμφαση στην εναρμόνιση των κυριότερων ρυθμιστικών κανόνων που πρέπει να τηρούν οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών για την προστασία των επενδυτών και την αντιμετώπιση επικαλύψεων στα πεδία εποπτείας,
- επαναπροσδιορισμό της έννοιας των οργανωμένων αγορών και εναρμόνιση των διαδικασιών πρόσβασης στις αγορές,
- διαμόρφωση υψηλού επιπέδου κριτηρίων για τη λειτουργία των οργανωμένων αγορών,
- εποπτεία των συστημάτων εκκαθάρισης κυρίως σε ό,τι αφορά την ενοποίησή τους σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να αποφευχθούν ενδεχόμενοι συστηματικοί κίνδυνοι,
- αξιολόγηση των κινδύνων που συνδέονται με τα μεμονωμένα εναλλακτικά συστήματα συναλλαγών και υπαγωγή αυτών στο κανονιστικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των αγορών και την προστασία των επενδυτών,
- εκσυγχρονισμό των κανόνων συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών και αποσαφήνιση του ρόλου και των ευθυνών τους.

Ο δεύτερος κύκλος διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2002 και η σχετική πρόταση Οδηγίας αναμένεται να εκδοθεί εντός του 2003.

Δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε τον Μάιο του 2001 πρόταση Οδηγίας σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση. Η έκδοση της εν λόγω πρότασης

Οδηγίας υπαγορεύτηκε από την ανάγκη εναρμόνισης των όρων κατάρτισης, ελέγχου και διανομής του ενημερωτικού δελτίου. Στόχος της πρότασης αυτής είναι η διαμόρφωση ενός ενιαίου συστήματος έγκρισης των ενημερωτικών δελτίων από την αρμόδια αρχή της χώρας καταγωγής της επιχείρησης.

Η πρόταση Οδηγίας εφαρμόζεται στις κινητές αξίες που αποτελούν αντικείμενο δημόσιας προσφοράς σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη ή έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση ή είναι στη διαδικασία εισαγωγής προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά ενός κράτους μέλους. Η εναρμόνιση των όρων κατάρτισης, έγκρισης και διανομής των ενημερωτικών δελτίων για τις παραπάνω περιπτώσεις αποτελεί ενιαίο διαβατήριο για τους εκδότες τίτλων και αποφεύγονται έτσι οι χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης δελτίου για τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να εισαγάγουν τις μετοχές τους σε οργανωμένη αγορά άλλου κράτους ενώ διακινούνται ήδη στη χώρα καταγωγής. Το γεγονός αυτό διευκολύνει την πρόσθιαση επιχειρήσεων κάθε μεγέθους στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να αντλήσουν κεφάλαια.

Η πρόταση Οδηγίας αναμένεται να υιοθετηθεί τον Απρίλιο του 2002.

□ Καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά

Τον Μάιο του 2001 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Οδηγίας για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς. Η υιοθέτηση της Οδηγίας αυτής κρίνεται σκόπιμη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή λόγω του ότι, σε επίπεδο κρατών μελών, οι κανόνες για την αποφυγή των καταχρηστικών πρακτικών στην αγορά ποικίλουν σημαντικά, γεγονός που εμποδίζει την ανάπτυξη μιας ενιαίας χρηματοπιστωτικής αγοράς στην Ευρώπη βασιζόμενης σε ίσους όρους ανταγωνισμού. Το υπάρχον δε νομοθετικό πλαίσιο κρίνεται ανεπαρκές στον βαθμό που η ισχύουσα Οδηγία 89/592/EOK αφενός περιορίζεται στην απαγόρευση της καταχρηστικής χρήσης εμπιστευτικών πληροφοριών και αφετέρου θα έπρεπε να προσαρμοστεί στις μεταβολές που έχουν επέλθει στις χρηματοπιστωτικές αγορές και στην ευρωπαϊκή νομοθεσία από τη θέσπισή της.

Με την πρόταση Οδηγίας επιδιώκεται η θέσπιση κοινού σε ευρωπαϊκό επίπεδο νομοθετικού πλαισίου συνολικά για τις καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά, δηλαδή τόσο για τις πράξεις προσώπων που είναι κάτοχοι εμπιστευτικών πληροφοριών όσο και για τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, και ρυθμίζονται τα ακόλουθα κυρίως θέματα:

- η απαγόρευση των συμπεριφορών που σχετίζονται με την κατοχή εμπιστευτικών πληροφοριών,
- η απαγόρευση των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς,
- η υποχρέωση αμερόληπτης ανακοίνωσης των πληροφοριών στο κοινό και οι προϋποθέσεις παρέκκλισης από τον κανόνα αυτόν,
- οι δυνατότητες παρέκκλισης από την απαγόρευση των πράξεων κατόχων εμπιστευτικών πληροφοριών και των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς,
- ο ορισμός ενιαίας σε κάθε κράτος μέλος αρμόδιας εθνικής εποπτικής αρχής,
- οι επιβαλλόμενες κυρώσεις,
- η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εποπτικών αρχών.

Η πρόταση Οδηγίας αναμένεται να υιοθετηθεί τον Απρίλιο του 2002.

Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών – Τυποποιήσεις – Ηλεκτρονικό εμπόριο

1. Διεθνές επίπεδο

Η Επιτροπή για τα Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού (Committee on Payment and Settlement Systems), που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, εξέδωσε το 2001:

- το τελικό κείμενο αναφορικά με τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν γενικά τη λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, αντικαθιστώντας το συμβουλευτικό κείμενο – για το ίδιο θέμα – του Ιουλίου του 2000,
- τη δεύτερη, μετά από αυτή του Μαΐου 2000, εκτενή έρευνα για τις εξελίξεις στο πεδίο του ηλεκτρονικού χρήματος, με στατιστικά στοιχεία 82 χωρών από όλον τον κόσμο.

2. Κοινοτικό επίπεδο

Διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ

Στις 28 Δεκεμβρίου 2001 δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός 2560/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου “σχετικά με τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ”. Με τον εν λόγω Κανονισμό, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται στις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ μέχρι ύψους € 50.000, που πραγματοποιούνται μέσα στην Κοινότητα (και όχι μόνο στα κράτη μέλη της ευρωζώνης), καθιερώθηκαν:

- η αρχή της ευθυγράμμισης των εξόδων μεταξύ διασυνοριακών και εγχώριων πληρωμών, η οποία εφαρμόζεται στις διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης και τις διασυνοριακές πράξεις ηλεκτρονικής πληρωμής (δηλαδή πληρωμές με κάρτες και αναλήψεις από ATMs),
- η αρχή της διαφάνειας των εξόδων, η οποία εφαρμόζεται και στις διασυνοριακές επιταγές,
- μέτρα για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών μεταφορών πίστωσης με τη χρήση από τους πελάτες του Διεθνούς Αριθμού Τραπεζικού Λογαριασμού (IBAN) και του Κωδικού Αναγνώρισης της Τράπεζας (BIC).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού, στα κοινοτικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν επιβληθεί μεταξύ των άλλων και οι ακόλουθες υποχρεώσεις:

- από την *In Ιουλίου 2002*, τα έξοδα που επιβάλλει η τράπεζα για τις διασυνοριακές πράξεις ηλεκτρονικής πληρωμής σε ευρώ μέσα στην Κοινότητα, μέχρι μεγίστου ποσού 12.500 ευρώ, θα πρέπει να είναι ίδια με τα έξοδα που επιβάλλει η τράπεζα για αντίστοιχες πληρωμές σε ευρώ εντός της χώρας,
- από την *In Ιουλίου 2003*, τα έξοδα που επιβάλλει η τράπεζα για τις διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης σε ευρώ μέσα στην Κοινότητα, μέχρι μεγίστου ποσού 12.500 ευρώ, θα πρέπει να είναι ίδια με τα έξοδα που επιβάλλει για αντίστοιχες μεταφορές πίστωσης σε ευρώ εντός της χώρας, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αναφέρει στο αντίγραφο κίνησης λογαριασμού ή σε παράρτημά του τον IBAN του πελάτη και τον BIC του ιδρύματος,

- από την *1η Ιανουαρίου 2006*, το όριο των 12.500 ευρώ αναφορικά με την ευθυγράμμιση των εξόδων μεταξύ διασυνοριακών και εγχώριων πληρωμών θα ανέλθει σε 50.000 ευρώ.

Ηλεκτρονικό εμπόριο και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Το Φεβρουάριο του 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση, στην οποία διατυπώνει τη στρατηγική για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί την ανάπτυξη του πλεκτρονικού εμπορίου στο πλαίσιο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καθώς και για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Αναλύει τρεις τομείς προτεραιότητας, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την Οδηγία 2000/31/EK για το πλεκτρονικό εμπόριο, η οποία θα εφαρμόζεται από τις 17 Ιανουαρίου 2002. Οι τομείς προτεραιότητας αφορούν:

- στην προσαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, με τρόπο ώστε να επιτευχθεί σύγκλιση των κανόνων προστασίας του καταναλωτή και του επενδυτή τόσο για τις συμβατικές όσο και για τις εξωσυμβατικές υποχρεώσεις,
- στη λήψη μέτρων που θα εγγυώνται την ασφάλεια των πληρωμών μέσω του διαδικτύου και την ύπαρξη εξάδικων μέσων προστασίας σε διασυνοριακή βάση,
- στην εξασφάλιση καλύτερης συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών, ώστε να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις των διασυνοριακών συναλλαγών.

Πρόληψη της απάτης και της πλαστογραφίας όσον αφορά τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών

Σε Ανακοίνωσή της για την υιοθέτηση προγράμματος δράσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει μια σειρά προληπτικών μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας όσον αφορά τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, καθώς και για:

- τη Βελτίωση ορισμένων τεχνολογιών για την προσφορά του υψηλότερου δυνατού και οικονομικά βιώσιμου επιπέδου ασφάλειας για τις εξ αποστάσεως πλεκτρονικές πληρωμές,
- την επέκταση της ανταλλαγής πληροφοριών, προκειμένου να διευκολυνθεί η έγκαιρη ανίχνευση και κοινοποίηση κάθε απόπειρας απάτης,
- την εφαρμογή, σε όλα τα κράτη μέλη, προγραμμάτων επιμόρφωσης των υπηρεσιών επιβολής του νόμου,
- τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων,
- την ευαισθητοποίηση των τρίτων χωρών και τη συνεργασία με αυτές.

Το πρόγραμμα δράσης θα αναθεωρείται περιοδικά. Για το σκοπό αυτό, μέχρι το τέλος του 2003, η Επιτροπή θα εκδώσει έκθεση, στην οποία θα εκτιμάται η πραγματοποιηθείσα πρόοδος και θα αναφέρονται πρόσθετα ή εναλλακτικά μέτρα, εφόσον παραστεί ανάγκη.

Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διενέργεια απευθείας χρεώσεων

Στο πλαίσιο της Επιτροπής Συστημάτων Πληρωμών της Τραπεζικής Ομοσπονδίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης μελετάται η δυνατότητα ανάπτυξης ενός πανευρωπαϊκού σχήματος, το οποίο θα επιτρέπει τη διενέργεια απευθείας χρεώσεων του αγοραστή/πελάτη με την αξία του αγαθού ή της υπηρεσίας που αγόρασε ή με τα ποσά που καταβάλλει

η τράπεζα για λογαριασμό του, με άμεση χρέωση του λογαριασμού του. Τον Μάιο του 2001, εκπονήθηκε ολοκληρωμένο κείμενο εργασίας, στο οποίο περιγράφεται αναλυτικά η δυνατότητα ανάπτυξης ενός πλήρως αυτοματοποιημένου διασυνοριακού πανευρωπαϊκού σχήματος, που θα εξασφαλίζει συνεργασία όσον αφορά τους κανόνες λειτουργίας.

□ Κατευθυντήριες οδηγίες διατραπεζικής αποζημίωσης σε ευρώ

Με στόχο την εύλογη αντιστάθμιση των απαιτήσεων μεταξύ τραπεζών που γεννώνται από πληρωμές σε ευρώ, λόγω εσφαλμένης αποστολής είτε ως προς τον αποδέκτη είτε χρονικά, η Τραπεζική Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εφαρμογή, από την 2η Απριλίου 2001, κατευθυντήριες οδηγίες διατραπεζικής αποζημίωσης σε ευρώ. Η εφαρμογή των εν λόγω Οδηγιών – τις οποίες έχουν αποδεχθεί οι τράπεζες μέλη της ΕΕΤ – εκτιμάται ότι θα βοηθήσει στη διευθέτηση της πλειονότητας των απαιτήσεων αποζημίωσης με τρόπο αποτελεσματικό από πλευράς χρόνου και κόστους.

Οι οδηγίες απευθύνονται στις τράπεζες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα, ως μέλη, σε οποιοδήποτε σύστημα πληρωμών σε ευρώ και τηρούν λογαριασμό εκκαθάρισης σε ευρώ σε οποιαδήποτε κεντρική τράπεζα που είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Αντίθετα, δεν αφορούν τις σχέσεις μεταξύ τραπεζών και των πελατών τους, είτε αυτοί είναι αποστολείς είτε αποδέκτες πληρωμών.

Στο πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων οδηγιών εμπίπτουν όλες οι πληρωμές σε ευρώ, στη διεκπεραίωση των οποίων μια τράπεζα διέπραξε ένα σφάλμα. Η αποζημίωση βασίζεται στο επιτόκιο ΕΟΝΙΑ και περιλαμβάνει, εκτός του τόκου, και ποσό για την κάλυψη διοικητικών εξόδων, έτσι ώστε το μέρος που πλήπτεται να αποζημιώνεται για τον κίνδυνο και τα έξοδα που προκύπτουν για την επίλυση του ζητήματος.

3. Εθνικό επίπεδο

Το 2001 εκδόθηκαν δύο νομοθετήματα, με τα οποία επίληθε η προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς τις διατάξεις αντίστοιχων κοινοτικών πράξεων:

□ Συναλλαγές με κάρτες

Με την Υπουργική Απόφαση Ζ1/178/2001 ενσωματώθηκαν, μεταξύ άλλων, στην ελληνική έννομη τάξη ορισμένες από τις διατάξεις της Σύστασης 97/489/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα πλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του εκδότη και του κατόχου. Ειδικότερα ρυθμίζονται:

- οι υποχρεώσεις του κατόχου κάρτας (πιστωτικής, χρεωστικής, ανάληψης μετρητών, περιοδικής χρέωσης ή επιβάρυνσης) με στόχο την ασφαλή χρήση της,
- η ευθύνη του κατόχου για τις ζημιές που έχει υποστεί λόγω απώλειας ή κλοπής της κάρτας του.

□ Ηλεκτρονική υπογραφή

Με το Προεδρικό Διάταγμα 150/2001, με το οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η κοινοτική Οδηγία 99/93/EK για την πλεκτρονική υπογραφή ρυθμίστηκαν:

- οι έννομες συνέπειες της πλεκτρονικής υπογραφής,
- ο τρόπος πρόσβασης στην εθνική αγορά και η διάθεση προϊόντων πλεκτρονικής υπογραφής,
- ο αρμόδιος εθνικός φορέας που αναλαμβάνει την εποπτεία και τον έλεγχο των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παροχέων υπηρεσιών πιστοποίησης, και
- οι ευθύνες των παροχέων πιστοποίησης και οι ακολουθούμενες διαδικασίες προσασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Δ. Τραπεζική λογιστική

1. Διεθνές επίπεδο

Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board, IASB), το οποίο αποτελεί ανεξάρτητο ρυθμιστικό σώμα, χρηματοδοτούμενο από τον ιδιωτικό τομέα, ανέλαβε εξ ολοκλήρου από την 1η Απριλίου 2001, το έργο της Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee). Το έργο αυτό συνίσταται στη θέσπιση ομοιόμορφων λογιστικών προτύπων, που να καθιερώνουν την καταχώρηση συγκρίσιμων πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις. Τα μέλη του Συμβουλίου προέρχονται από εννέα χώρες.

2. Κοινοτικό επίπεδο

Κανόνες αποτίμησης για τους επίσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς

Τον Σεπτέμβριο του 2001, εκδόθηκε η Οδηγία 2001/65/EK, με την οποία ολοκληρώθηκαν οι ενέργειες που είχαν ζεκινήσει από το 2000 και εντάσσονταν στην προσπάθεια διατήρησης της συνοχής μεταξύ των κοινοτικών λογιστικών οδηγιών και των εξελίξεων στον καθορισμό των διεθνών λογιστικών προτύπων. Η νέα Οδηγία τροποποιεί τις Οδηγίες 78/660/EOK, 83/349/EOK και 86/635/EOK, αναφορικά με τους κανόνες αποτίμησης για τους επίσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς εταιρειών ορισμένων μορφών, καθώς και τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Συγκεκριμένα, καθίσταται δυνατή η αποτίμηση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργυπτικού και του παθητικού στην εύλογη αξία τους, χωρίς ωστόσο να εφαρμόζεται στα περισσότερα από τα στοιχεία του Βιβλίου των τραπεζικών εργασιών (banking book). Στόχος των τροποποιήσεων που επιφέρει η νέα Οδηγία είναι η εφαρμογή του διεθνούς λογιστικού προτύπου για τον καταλογισμό και τη μέτρηση των χρηματοπιστωτικών μέσων.

Ειδικότερα, επιβάλλεται η αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των παράγωγων, στην εύλογη αξία. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται μόνο σε στοιχεία του παθητικού που ανίκουν σε χαρτοφύλακιο συναλλαγών ή είναι παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Δεν εφαρμόζεται επί μη παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων που διατηρούνται μέχρι τη λήξη τους, επί δανείων και χρεογράφων που εκδίδονται από την ίδια την επιχείρηση και δεν προορίζονται για διαπραγμάτευση, καθώς

και επί συμμετοχών σε θυγατρικές, συνδεδεμένες και κοινές επιχειρήσεις, τίτλων συμμετοχής στο κεφάλαιο που εκδίδονται από την ίδια την επιχείρηση, συμβάσεων για ενδεχόμενες αντιπαροχές στα πλαίσια συμπράξεων επιχειρήσεων, καθώς και επί άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων με τέτοια ειδικά χαρακτηριστικά που – σύμφωνα με τα γενικώς ισχύοντα – πρέπει να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης, από τα υπόλοιπα χρηματοπιστωτικά μέσα. Το προσάρτημα των λογαριασμών πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένες πληροφορίες για τα χρηματοπιστωτικά μέσα που εμφανίζονται στον ισολογισμό στην εύλογη αξία και η επίσημη έκθεση να περιλαμβάνει ενδείξεις για τους στόχους διαχείρισης του κινδύνου εκ μέρους της επιχείρησης και τις πολιτικές της όσον αφορά τη χρησιμοποίηση χρηματοπιστωτικών μέσων. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας αυτής στην ελληνική έννομη τάξη πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2004.

□ Εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων

Τον Μάιο του 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Κανονισμού, με την οποία προωθείται η εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων από τις κοινοτικές επιχειρήσεις το αργότερο μέχρι το 2005. Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις που διέπονται από το δίκαιο ενός κράτους μέλους, των οποίων οι τίτλοι είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη αγορά (με την έννοια του άρθρου 1 της Οδηγίας 93/22/EOK), καθώς και οι επιχειρήσεις που καταρτίζουν ενημερωτικό δελτίο δημόσιας προσφοράς τίτλων, υποχρεούνται να καταρτίσουν τους ενοποιημένους λογαριασμούς τους για το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2005, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Εναπόκειται στην ευχέρεια των κρατών μελών η επέκταση της ισχύος του Κανονισμού και στους ετήσιους λογαριασμούς των ανωτέρω επιχειρήσεων, καθώς επίσης και στους ενοποιημένους ή/και ετήσιους λογαριασμούς των μη εισηγμένων εταιρειών.

Βασικός στόχος και αντικείμενο της πρότασης Κανονισμού είναι η ομοιόμορφη εφαρμογή των εγκεκριμένων διεθνών λογιστικών προτύπων σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως ο τραπεζικός και ο ασφαλιστικός, προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων όλων των εισηγμένων κοινοτικών επιχειρήσεων, καθώς και η αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία των κεφαλαιαγορών και η ανταγωνιστικότητα αυτών σε κοινοτικό επίπεδο. Η πρόταση προβλέπει, τέλος, τη δημιουργία κοινοτικού μηχανισμού για την αξιολόγηση των διεθνών λογιστικών προτύπων και τη νομική τους έγκριση. Πρόκειται:

- για την Κανονιστική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων, η οποία θα επικουρεί την Επιτροπή σε επίπεδο χορήγησης γνωμοδοτήσεων αναφορικά με την έγκριση ενός διεθνούς λογιστικού προτύπου και την ημερομηνία έναρξης ισχύος του και θα απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών υπό την προεδρία εκπροσώπου της Επιτροπής, και
- την Τεχνική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων, η οποία θα παρέχει τεχνική υποστήριξη με συμμετοχή εμπειρογνωμόνων σε όλα τα στάδια διαδικασίας καθορισμού προτύπων του IASB.

Ε. Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών

1. Διεθνές επίπεδο

Η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες ενέργειες αποτέλεσε αντικείμενο έντονης δραστηριοποίησης της διεθνούς κοινότητας. Κύριος φορέας εκπόρευσης και προώθησης πολιτικών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος είναι το Financial Action Task Force (FATF), ένα διακυβερνητικό όργανο υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ, στο οποίο συμμετέχουν 29 χώρες (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας) και δύο διεθνείς οργανισμοί. Στο πλαίσιο αυτό, το FATF έχει εκδώσει κείμενο 40 Συστάσεων για εφαρμογή από τη διεθνή κοινότητα. Οι Συστάσεις αυτές τροποποιήθηκαν αρχικά το 1996, ενώ το 2001 ζεκίνησε διαδικασία εκ νέου τροποποίησής τους, προκειμένου να ανταποκρίνονται στα νέα δεδομένα και τις πρακτικές που έχουν προκύψει και κυρίως στις εξελίξεις σχετικά με την πλεκτρονική τραπεζική και τη χρήση του διαδικτύου στη διενέργεια συναλλαγών.

Μετά δε το τρομοκρατικό κτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου το FATF συνήλθε σε έκτακτη σύνοδο, στη διάρκεια της οποίας αποφασίστηκε να συμπεριληφθεί στους σκοπούς του η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Προς τον σκοπό αυτό εξέδωσε 8 ειδικές Συστάσεις και κατάρτισε σχετικό χρονοδιάγραμμα δράσης για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής τους από τη διεθνή κοινότητα.

2. Κοινοτικό επίπεδο

□ Ξέπλυμα χρήματος

Μετά από διεργασίες που διήρκεσαν περί τα δύο έτη επήλθε τελικά συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και εκδόθηκε στις 28.12.2001, η Οδηγία 2001/97/ΕΚ, η οποία τροποποιεί την Οδηγία 91/308/EOK του Συμβουλίου, για την πρόληψη της χρηματοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Όπως αναφέρεται στο σκεπτικό της εν λόγω Οδηγίας, κρίθηκε σκόπιμο να τροποποιηθεί η Οδηγία 91/308/EOK, προκειμένου να ανταποκρίνεται καλύτερα στη σχετική διεθνή πρακτική, αλλά και να εξακολουθήσει να παρέχει υψηλό επίπεδο προστασίας του χρηματοπιστωτικού κλάδου και άλλων ευαίσθητων δραστηριοτήτων από τις επιζημιες συνέπειες των προϊόντων του εγκλήματος. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Επιτροπής και με σχετικά στοιχεία του FATF, η διενέργεια αυστηρών ελέγχων στον χρηματοπιστωτικό κλάδο ώθησε τους επιδιώκοντες τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες να αναζητήσουν εναλλακτικές μεθόδους για την απόκρυψη της προέλευσης των εσόδων τους, με αποτέλεσμα να τείνουν να προσφεύγουν περισσότερο σε δραστηριότητες μη χρηματοοικονομικού χαρακτήρα. Με τη νέα κοινοτική Οδηγία επήλθαν αρκετές τροποποιήσεις στην Οδηγία 91/308, οι σημαντικότερες των οποίων αφορούν:

- στη διεύρυνση του φάσματος των προσώπων που είναι υπόχρεοι να αναφέρουν ύποπτες συναλλαγές, ώστε σε αυτό να συμπεριλαμβάνονται και οι ακόλουθοι χρη-

ματοδοτικοί οργανισμοί και φυσικά πρόσωπα: ανταλλακτήρια συναλλάγματος, γραφεία έμβασης χρημάτων, επιχειρήσεις επενδύσεων, οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που διαθέτουν στο κοινό, μέσω της αγοράς, μερίδια ή μετοχές τους, καζίνο, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές και φορολογικοί σύμβουλοι, κτηματομεσίτες, συμβολαιογράφοι και άλλοι ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί, καθώς και έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας όταν η πληρωμή γίνεται τοις μετρητοίς και για ποσό τουλάχιστον 15.000 ευρώ,

- στη διεύρυνση της έννοιας “παράνομη δραστηριότητα”, ώστε αυτή να περιλαμβάνει κάθε είδους παράνομη ανάμειξη στη διάπραξη “σοβαρού εγκλήματος”, όπως αυτό ορίζεται στην Οδηγία. Τα κράτη μέλη δύνανται να ορίζουν οποιοδήποτε άλλο αδίκημα ως εγκληματική δραστηριότητα, πρέπει όμως το αργότερο μέχρι 15.12.2004, να ευθυγραμμιστούν με τον ορισμό του “σοβαρού εγκλήματος” που προβλέπεται στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ και αντίστοιχα η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει πρόταση Οδηγίας για τη σχετική τροποποίηση της Οδηγίας 2001/97/ΕΚ,
- στην υποχρέωση των ιδρυμάτων, οργανισμών και φυσικών προσώπων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας να λαμβάνουν ειδικά και πρόσφορα μέτρα για την εξακρίβωση της ταυτότητας του πελάτη, προκειμένου περί συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς τη φυσική παρουσία του (πράξεις εξ αποστάσεως),
- στην υποχρέωση των αρμόδιων εποπτικών αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία των αγορών μετοχών, συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών παραγώγων, να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές, αν ανακαλύψουν γεγονότα που θα μπορούσαν να αποτελούν αποδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να έχουν ενσωματώσει τη νέα Οδηγία στο εσωτερικό τους δίκαιο το αργότερο μέχρι τις 15.6.2003.

□ Καταπολέμηση της τρομοκρατίας και των πηγών χρηματοδότησής της

Μετά το τρομοκρατικό κτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση στις 21.9.2001, κατά την οποία συζητήθηκε το θέμα της τρομοκρατίας και αποφασίστηκε να τεθεί η καταπολέμησή της ως βασικός στόχος προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Συμβούλιο δίλωσε επίσης ότι η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι αποτελεσματικό στοιχείο στη μάχη κατά της ίδιας της τρομοκρατίας και αποφάσισε τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την καταπολέμηση κάθε μορφής χρηματοδότησης τρομοκρατικών δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό εξέδωσε, στο τέλος του 2001, διάφορα κείμενα (Κανονισμούς, Αποφάσεις, κοινές θέσεις) για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων, με τα οποία επιβάλλεται η δέσμευση κεφαλαίων και λοιπών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή οικονομικών πόρων, προσώπων και οντοτήτων που αναφέρονται στα εν λόγω κείμενα ή σε παραρτήματά τους.

ΣΤ.Φορολογικά δέματα

1. Διεθνές επίπεδο

Σύμβαση Εξουσιοδοτημένου Μεσολαβητή (Qualified Intermediary Agreement)

Όπως είναι γνωστό, οι φορολογικές αρχές των ΗΠΑ έχουν καθιερώσει το θεσμό του Εξουσιοδοτημένου Μεσολαβητή (Qualified Intermediary), των πιστωτικών διλαδή ιδρυμάτων που είναι επισήμως αναγνωρισμένα να εισπράττουν εισοδήματα από αμερικανικές πηγές και για τα οποία υπάρχει υποχρέωση παρακράτησης φόρου εισοδήματος στις Ηνωμένες Πολιτείες και απόδοσης των εισοδημάτων αυτών στους δικαιούχους. Η αμερικανική φορολογική αρχή (IRS) προώθησε στη συνέχεια κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις διαδικασίες εξωτερικού ελέγχου (external audits) των εξουσιοδοτημένων μεσολαβητών. Πρόθετη της IRS είναι το σύστημα των εξωτερικών ελέγχων να εφαρμοστεί από το έτος 2002. Το έγγραφό της προβλέπει δειγματοληψία με βάση τους λογαριασμούς και κατά συνέπεια οι εξωτερικοί έλεγχοι θα γίνονται με βάση στατιστικό δείγμα λογαριασμών, που φέρει το χαρακτηριστικό “λογαριασμοί καλυπτόμενοι από το Qualified Intermediary Agreement”.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, τα δείγματα λαμβάνονται από 3 πιθανές ομάδες:

- τους απευθείας κατόχους λογαριασμών, που είναι οι μη εξαιρούμενοι Αμερικανοί παραλίπτες (π.χ. Αμερικανοί φυσικά πρόσωπα),
- τους κατόχους λογαριασμών, εκτός από τους μη εξαιρούμενους Αμερικανούς παραλίπτες (π.χ. μη Αμερικανοί ή εξαιρούμενοι Αμερικανοί) και
- τους έμμεσους κατόχους λογαριασμών, διλαδή πρόσωπα που γνωστοποιούνται στους QI μέσω άλλου διαμεσολαβητή.

Ο αριθμός των δειγμάτων λογαριασμού καθεμιάς από τις ανωτέρω ομάδες θα καθορίζεται με στατιστική μέθοδο. Στο πλαίσιο του ελέγχου, προβλέπονται 3 φάσεις:

- στην πρώτη φάση, οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν αναλυτικό κατάλογο με 200 στάδια ελέγχου. Τα πορίσματα αναφέρονται στην IRS. Ο εξωτερικός ελεγκτής αναθέτει στον QI τη βαθμολόγηση, με βάση το επίπεδο συμμόρφωσης, το οποίο και θα καθορίζει εάν είναι σκόπιμο να προχωρήσουν στις επόμενες φάσεις,
- στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης, η IRS θα επικοινωνεί με τον εξωτερικό ελεγκτή για τα πορίσματα της πρώτης φάσης, προκειμένου να δοθούν διευκρινιστικά στοιχεία, για να επισημανθούν τυχόν σφάλματα και να ληφθούν διορθωτικά μέτρα. Η IRS θα κρίνει σε κάθε περίπτωση εάν πρόκειται να ακολουθήσει η τρίτη φάση,
- αν τα ζητήματα που έχουν ανακύψει στις φάσεις 1 και 2 δεν επιλυθούν, η IRS θα προχωρήσει στην τρίτη φάση (Part 3), προκειμένου να εξευρεθεί με τον QI κοινά αποδεκτή λύση, ώστε να μην οδηγηθούν στην καταγγελία της Σύμβασης QI. Η IRS έχει τη δυνατότητα να μη ζητήσει τη διενέργεια εξωτερικού ελέγχου σε ειδικές περιπτώσεις.

Μοντέλο φορολογικής σύμβασης (model tax convention)

Ο ΟΟΣΑ αποφάσισε την επικαιροποίηση της ως άνω σύμβασης, ώστε το οριστικό κείμενο να εγκριθεί από την Επιτροπή Χρηματοπιστωτικών Θεμάτων κατά τη διάρκεια του έτους 2002. Στη σύμβαση αυτή θίγονται κυρίως ζητήματα καθορισμού της έννοιας του όρου “μόνιμη εγκατάσταση νομικού προσώπου”, ως επί το πλείστον στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ο ορισμός της παραπάνω έννοιας ενδιαφέρει από πλευράς διεθνούς φορολογικού δικαίου, λόγω της ήδη πολύχρονης προσπάθειας του ΟΟΣΑ να συντάξει κείμενο με θέμα “The attribution of profits to permanent establishment”. Το ζήτημα αφορά κυρίως το θέμα της απόδοσης των κερδών στους πολυεθνικούς ομίλους επιχειρήσεων.

Απόδοση κερδών στον τόπο της μόνιμης εγκατάστασης

Ο ΟΟΣΑ προέβη το Φεβρουάριο του 2001, στη σύνταξη κειμένου με το ως άνω θέμα, το οποίο και τέθηκε σε δημόσια συζήτηση για παρατηρήσεις. Το θέμα σχετίζεται απολύτως με όσα προαναφέρθηκαν για το μοντέλο φορολογικής σύμβασης. Το σχέδιο κειμένου του ΟΟΣΑ επιδιώκει ειδικότερα να επιλύσει το ζήτημα της πολλαπλής φορολόγησης των κερδών των πολυεθνικών ομίλων επιχειρήσεων. Ως βάση λαμβάνει παλαιότερες κατευθυντήριες οδηγίες του ίδιου του οργανισμού, γνωστές υπό τον τίτλο “OECD transfer pricing guidelines for multinational enterprises and tax administrations”, οι οποίες όμως επίσης δεν έχουν οριστικοποιηθεί και τελούν υπό συζήτηση.

Φορολογικές πτυχές της κατανάλωσης μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου

Το Φεβρουάριο 2001, εκδόθηκε από τον ΟΟΣΑ σχέδιο κειμένου προς συζήτηση, με τον τίτλο “Consumption tax aspects of electronic commerce”. Το ως άνω σχέδιο προτείνει μεταξύ άλλων:

- τη λίψη ως βάσης των γνωστών ως “Ottawa taxation framework conditions”, που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο των Υπουργών τον Οκτώβριο 1998,
- την υιοθέτηση της αρχής που επιβάλλει τη φορολόγηση στον τόπο κατανάλωσης,
- την ανάγκη θεσμοθέτησης αντίστοιχων εισπρακτικών μηχανισμών που θα λάβουν τη μορφή των κατευθυντήριων οδηγιών που έχει εκπονήσει ο ΟΟΣΑ υπό τον τίτλο “Guidelines on the definition of the place of consumption for consumption taxation of cross-border services and intangible property”,
- ότι ο τόπος κατανάλωσης – και άρα φορολόγησης – θα πρέπει να αντιστοιχεί στα μεν νομικά πρόσωπα στον τόπο της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους, στα δε φυσικά πρόσωπα στον τόπο της συνήθους κατοικίας τους.

Επίσης, στο ίδιο σχέδιο επιδιώκεται και η λίψη αποφάσεων για μέτρα, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν στο μέλλον ώστε να διευκολυνθεί η υλοποίηση των ανωτέρω.

Πρωτοβουλίες για τον εντοπισμό Βλαπτικών φορολογικών πρακτικών

Το Νοέμβριο του 2001, ο ΟΟΣΑ εξέδωσε έκθεση προόδου αναφορικά με τους παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στον φορολογικό ανταγωνισμό. Η έκθεση αυτή επιδιώκει να καθορίσει τους παράγοντες εκείνους που επιτρέπουν τη διακριτική μεταχείριση ορισμένων φορολογούμενων ή ακόμη και τη φοροαποφυγή, δια μέσου της χρήσης φορολογικών παραδείσων ή τη μη χορήγηση των αιτούμενων πληροφοριών και

την έλλειψη διαφάνειας. Για τον παραπάνω σκοπό ο ΟΟΣΑ βρίσκεται σε συνεχείς συζητήσεις με τις χώρες εκείνες που θεωρεί επιρρεπείς στα ανωτέρω.

2. Κοινοτικό επίπεδο

Κατάργηση των φορολογικών εμποδίων στη διασυνοριακή παροχή επαγγελματικών συντάξεων

Τον Απρίλιο του 2001, δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανακοίνωση για την κατάργηση των φορολογικών εμποδίων στη διασυνοριακή παροχή επαγγελματικών συντάξεων, με την οποία αναγνωρίζεται η σημασία της κατά το δυνατό ομοιόμορφης φορολογικής αντιμετώπισης των συντάξεων. Με το κείμενο αυτό η Επιτροπή τάσσεται υπέρ της δημιουργίας ενός πανευρωπαϊκού ταμείου συντάξεων και ως πρώτο βήμα προκρίνει την άρση των φορολογικών εμποδίων κατά τη διασυνοριακή μεταφορά συντάξεων.

Τιμολόγηση για τον Φόρο Προσπλέμενης Αξίας

Το Δεκέμβριο του 2001, εκδόθηκε η Οδηγία 2001/115/EK για την τροποποίηση της Οδηγίας 77/388/EOK, με σόχο την απλοποίηση, τον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση των όρων που επιβάλλονται στην τιμολόγηση όσον αφορά τον ΦΠΑ. Πρόκειται για γενικότερου ενδιαφέροντος Οδηγία, η οιούστηση της οποίας υπαγορεύτηκε από την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και τη συνακόλουθη ανάγκη δημιουργίας νομικού πλαισίου για τη χρησιμοποίηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, που να επιτρέπει τη διενέργεια ελέγχου από τις φορολογικές αρχές. Ειδικά λοιπόν για τον ΦΠΑ, διαμορφώθηκε σε κοινοτικό επίπεδο εναρμονισμένος κατάλογος των υποχρεωτικών ενδείξεων των τιμολογίων, καθώς και κοινές ρυθμίσεις για τη χρησιμοποίηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και της ηλεκτρονικής αποθήκευσης των τιμολογίων. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας αυτής στην ελληνική έννομη τάξη πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2004.

Δέσμη φορολογικών μέτρων

Κατά τη διάρκεια του 2001, συνεχίστηκαν οι εργασίες επεξεργασίας των ρυθμίσεων που απαρτίζουν τη δέσμη (ή “πακέτο”) φορολογικών μέτρων που αποσκοπούν στην εναρμόνιση των κρατών μελών σε επίπεδο φορολογικής αντιμετώπισης. Η εναρμόνιση αυτή δεν στοχεύει στην ομοιομορφία των φορολογικών συστημάτων, αλλά στη μείωση της φοροδιαφυγής και του ζεπλύματος χρήματος. Τα προτεινόμενα μέχρι σήμερα μέτρα συνίστανται στην εκπόνηση:

- κώδικα συμπεριφοράς για τη φορολόγηση των επιχειρήσεων,
- πρότασης Οδηγίας για την εξασφάλιση της πραγματικής φορολόγησης των εισοδημάτων υπό μορφή τόκων στην ΕΕ,
- πρότασης Οδηγίας για την καθιέρωση κοινού συστήματος φορολόγησης των τόκων και δικαιωμάτων που καταβάλλονται μεταξύ συνδεδεμένων εταιρειών διαφορετικών κρατών μελών,
- πρότασης Οδηγίας αναφορικά με το σύστημα ΦΠΑ που εφαρμόζεται σε ορισμένες υπηρεσίες παρεχόμενες με ηλεκτρονικά μέσα,

- πρότασης Οδηγίας αναφορικά με την επιβολή ΦΠΑ στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες,
- πρότασης Κανονισμού για την τροποποίηση του Κανονισμού 218/92 του Συμβουλίου, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα των έμμεσων φόρων.

3. Εθνικό επίπεδο

Κατάργηση τελών χαρτοσήμου και φορολόγηση repos

Με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου για την “αρμοδιότητα των δικαστηρίων σε υποθέσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις”, μεταξύ άλλων:

- καταργήθηκαν στις περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις τα τέλη χαρτοσήμου και η αξία της υπεύθυνης δήλωσης του νόμου 1599/86 και
- επιβλήθηκε φορολόγηση με συντελεστή 7% στα εισοδήματα που προκύπτουν από την εξωχρηματιστηριακή πώληση εντόκων γραμματίων ή ομολόγων του Δημοσίου με ειδική συμφωνία επαναγοράς ή επαναπώλησης (repos).

Ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου

Με το άρθρο 2 παρ. 3 του νόμου 2954/2001 ορίστηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 1 του νόμου 2819/2000 καταλαμβάνουν και τους τόκους από ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου, οι οποίοι καταβάλλονται από την 1η Αυγούστου μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2001.

Z. Πολιτική προστασίας καταναλωτή

Κοινοτικό επίπεδο

Οι εξελίξεις που σημειώθηκαν στα θέματα της προστασίας του καταναλωτή, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τον χρηματοοικονομικό τομέα, υπήρξαν σημαντικές κατά τη διάρκεια του έτους 2001, ιδίως όσον αφορά την προώθηση ενός μεγάλου αριθμού κοινοτικών ρυθμίσεων. Οι κυριότερες από τις πρωτοβουλίες που έλαβαν χώρα το 2001 και οι οποίες σηματοδοτούν τις μελλοντικές εξελίξεις, είναι οι εξής:

Στεγαστική πίστη – Εθελοντικός Κώδικας Συμπεριφοράς κατά την Προσυμβατική Ενημέρωση για Στεγαστικά Δάνεια

Η στεγαστική πίστη αποτελεί εξειδικευμένη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων σαφώς διακριτή από την καταναλωτική πίστη. Χάρη στην απελευθέρωση της αγοράς αναπτύχθηκε, κυρίως τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων, ο οποίος εκτείνεται βέβαια και στον τομέα της στεγαστικής πίστης. Ο ανταγωνισμός βασίζεται στην ποικιλία, την ποιότητα, το κόστος και την τιμολόγηση των παρεχομένων υπηρεσιών. Απόρροια των παραμέτρων αυτών είναι η πληθώρα των προσφερόμενων δανείων και εναλλακτικών λύσεων που παρέχονται στον καταναλωτή, έτσι ώστε ο τελευταίος να έχει τη δυνατότητα και την ευχέρεια να

επιλέξει από οποιαδήποτε τράπεζα τον συγκεκριμένο τύπο δανείου που ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις του.

Το ιδιαίτερα ευνοϊκό αυτό περιβάλλον για τον καταναλωτή ενισχύεται σαφώς από την πρόσφατα ολοκληρωθείσα προσχώρηση των ελληνικών τραπεζών στον “Εθελοντικό Κώδικα Συμπεριφοράς κατά την Προσυμβατική Ενημέρωση για Στεγαστικά Δάνεια”, ο οποίος αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων και υπεγράφη από κοινού μεταξύ των ευρωπαϊκών ενώσεων καταναλωτών και των ευρωπαϊκών ενώσεων πιστωτικού τομέα, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ταυτόχρονα τη Σύσταση 2001/193/EK που επικυρώνει τον Κώδικα. Τα πιστωτικά ίδρυματα καλούνται με τον εν λόγω Κώδικα να παρέχουν στους καταναλωτές αφενός μεν πληροφορίες γενικού χαρακτήρα, αφετέρου δε εξατομικευμένες πληροφορίες, που θα παρουσιάζονται με τη μορφή τυποποιημένου εντύπου (“Τυποποιημένο Ευρωπαϊκό Δελτίο Πληροφοριών”).

Με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καταρτίστηκε κεντρικό μπτρώο, στο οποίο καταγράφονται τα πιστωτικά ίδρυματα που χορηγούν στεγαστικά δάνεια και προσχωρούν στον Κώδικα ανά χώρα. Στο μπτρώο αυτό αναφέρεται επίσης η ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του Κώδικα ανά πιστωτικό ίδρυμα, η οποία δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει τους 12 μήνες από την ημερομηνία προσχώρησης.

□ Καταναλωτική πίστη

Στη διάρκεια του 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προς δημόσια διαβούλευση έγγραφο συζήτησης, στο οποίο τίθενται αρκετοί προβληματισμοί όσον αφορά την αναθεώρηση της Οδηγίας 87/102/EOK για την καταναλωτική πίστη. Στο έγγραφο αυτό παρουσιάζεται η υπάρχουσα μέχρι στιγμής ρύθμιση του θέματος και περιγράφονται οι κατευθυντήριες κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή γραμμές του σχεδίου αναθεώρησης της Οδηγίας.

Τα κυριότερα θέματα που τέθηκαν προς διαβούλευση αφορούν τον επαναπροσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας, ρυθμίσεις αναφορικά με τους μεσίτες πιστώσεων, την καλύτερη ενημέρωση του πιστωτικού φορέα, την πληρέστερη ενημέρωση του καταναλωτή και των εγγυητών, την παροχή ισόρροπης προστασίας στον καταναλωτή, καθώς και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των αθετήσεων πληρωμών. Εντός του 2002, αναμένεται πλέον η έκδοση πρότασης Οδηγίας για την αναθεώρηση της Οδηγίας 87/102/EOK.

□ Πράσινη Βίβλος για την προστασία του καταναλωτή

Τον Οκτώβριο του 2001, υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Πράσινη Βίβλος για την προστασία του καταναλωτή, με στόχο την έναρξη δημόσιας διαβούλευσης αναφορικά με τη μελλοντική κατεύθυνση της πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο στο θέμα αυτό και ειδικότερα στη ρύθμιση των θεμιτών εμπορικών πρακτικών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει μεταξύ άλλων τα χαρακτηριστικά της μέχρι σήμερα ρύθμισης και νομολογίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και τα χαρακτηριστικά της αλλολεπίδρασης μεταξύ των εθνικών και των κοινοτικών Κανονισμών μέσα στην εσωτερική αγορά, αναφορικά με τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές. Επιπλέον, παρουσιάζει ορισμένους προβληματισμούς προς διαβούλευση μεταξύ των εμπλεκομένων

φορέων προκειμένου να διαμορφώσει τη στρατηγική της. Η κεντρική επιλογή στρέφεται γύρω από το είδος της μεθόδου για την επίτευξη μεγαλύτερης εναρμόνισης, προκειμένου να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιλογές που προτείνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι μεταξύ:

- μιας ειδικής προσέγγισης, που ακολουθείται μέχρι σήμερα και βασίζεται στην έκδοση μιας σειράς πρόσθετων ειδικών, ανά θέμα Οδηγιών ή
- μιας μικτής προσέγγισης, την οποία περιγράφει ως την ανάπτυξη μιας συνεκτικής, ουδέτερης προς την τεχνολογία Οδηγίας-πλαισίου για την εναρμόνιση των εθνικών κανόνων θεματικού εμπορίου για τις εμπορικές πρακτικές επιχειρήσεων-καταναλωτών.

Αξιοσημείωτο είναι ότι, κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μια τέτοια Οδηγία-πλαίσιο θα μπορούσε να προσφέρει σταθερή βάση για την ανάπτυξη της αυτορρύθμισης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών. Η δημόσια διαβούλευση αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2002.

Εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές

Όπως είναι γνωστό, ήδη από το 2000, έχει υποβληθεί από την Επιτροπή τροποποιημένη πρόταση Οδηγίας σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές. Η εν λόγω πρόταση Οδηγίας, της οπίας θα γίνει δεύτερη ανάγνωση στο Συμβούλιο, αναμένεται να συζητηθεί στο Κοινοβούλιο, την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2002, στο πλαίσιο της ισπανικής προεδρίας. Τα νέα σημεία του κειμένου της πρότασης Οδηγίας, όπως διαμορφώθηκε το 2001, είναι:

- η προσθήκη διάταξης, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει η πληροφόρηση για τις συμβατικές υποχρεώσεις που θα παρέχεται στον καταναλωτή προσυμβατικά να είναι σύμφωνη με το δίκαιο που θα διέπει τη σύμβαση, εφόσον αυτή συναφθεί,
- η προσθήκη διάταξης, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη θα μπορούν να ορίσουν ότι θα εφαρμόζονται οι εθνικοί τους κανόνες στους προμηθευτές που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος, για όσο διάστημα το εν λόγω κράτος μέλος δεν έχει ενσωματώσει την Οδηγία και στο δίκαιο του οποίου δεν προβλέπονται αντίστοιχες υποχρεώσεις με αυτές της Οδηγίας.

Πρόκειται για δύο “συμβιβαστικές” προσθήκες που δημιουργούν ερωτηματικά ως προς τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστούν. Γενικότερα, το γεγονός ότι τελικά δεν επιτεύχθηκε η μέγιστη εναρμόνιση, που ήταν ο αρχικός στόχος της πρότασης Οδηγίας, αναμένεται να δημιουργήσει προβλήματα κατά την εφαρμογή της.

Προώθηση πωλήσεων

Τον Οκτώβριο του 2001, εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Κανονισμού για την προώθηση πωλήσεων, προκειμένου να αρθούν ορισμένοι περιορισμοί που επιβάλλονται σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Το κείμενο της πρότασης έχει τέσσερα κύρια χαρακτηριστικά:

- άρση γενικών απαγορεύσεων που τυχόν υπαγορεύονται από τις νομοθεσίες των κρατών μελών για την προώθηση πωλήσεων,
- τήρηση διαφάνειας και παροχής πληροφόρησης ως προς τους όρους που διέπουν την προώθηση πωλήσεων,

- παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας στους ανήλικους και σε ό,τι αφορά τη δημόσια υγεία,
- κατοχύρωση ασφάλειας δικαίου όσον αφορά το καθεστώς που εφαρμόζεται.

H. Εργασιακά και κοινωνικά δέματα

Κοινοτικό επίπεδο

Διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων ή επιχειρήσεων

Τον Μάρτιο του 2001, εκδόθηκε η Οδηγία 2001/23/EK για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων, με την οποία κωδικοποιούνται οι Οδηγίες 77/187/EOK και 98/50/EK. Η Οδηγία εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε μεταβίβαση επιχειρήσης, εγκατάστασης ή τμήματος επιχειρήσης ή εγκατάστασης σε άλλον εργοδότη, ως αποτέλεσμα νομικής μεταβίβασης ή συγχώνευσης.

Η ασφάλεια και η διαφάνεια του δικαίου υπαγόρευσαν την ανάγκη να διευκρινιστεί η έννοια της "μεταβίβασης". Σύμφωνα με το πνεύμα της Οδηγίας ως μεταβίβαση θεωρείται η μεταβίβαση μιας οικονομικής οντότητας που διατηρεί την ταυτόπτα της, η οποία νοείται ως σύνολο οργανωμένων πόρων με σκοπό την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, είτε κύριας είτε δευτερεύουσας. Περαιτέρω, εφαρμόζεται τόσο σε δημόσιες όσο και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, οι οποίες ασκούν κερδοσκοπικές ή μη δραστηριότητες. Δεν θεωρείται ωστόσο μεταβίβαση με την έννοια αυτή η διοικητική αναδιοργάνωση δημοσίων διοικητικών αρχών ή η μεταβίβαση διοικητικών καθηκόντων μεταξύ δημοσίων διοικητικών αρχών. Προβλέπεται υποχρέωση τόσο του εκκωροπή όσο και του εκδοχέα να πληροφορούν τους εργαζόμενους ή, εφόσον υπάρχουν, τους εκπροσώπους τους που θίγονται από τη μεταβίβαση, αναφορικά με την ημερομηνία και τους λόγους μεταβίβασης, τις νομικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της μεταβίβασης, καθώς και τα μέτρα που προβλέπεται να ληφθούν.

Η εν λόγω Οδηγία δεν θίγει την εθνική νομοθεσία αναφορικά με τον ορισμό της σύμβασης εργασίας ή της εργασιακής σχέσης. Εναπόκειται στην ευχέρεια των κρατών μελών να προβλέψουν την αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη εκκωροπή και εκδοχέα μετά την ημερομηνία της μεταβίβασης ως προς τις υποχρεώσεις που γεννήθηκαν πριν τη μεταβίβαση, οι οποίες απορρέουν από σύμβαση εργασίας ή εργασιακή σχέση και υφίσταντο κατά την ημερομηνία της μεταβίβασης. Τα κράτη μέλη, τέλος, δεν εμποδίζονται να εφαρμόσουν ή να εισαγάγουν ευνοϊκότερες για τους εργαζόμενους ρυθμίσεις με κανονιστικές, νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις ή με διατάξεις συλλογικών συμβάσεων ή συμφωνιών.

Συμπλήρωση του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρείας όσον αφορά το ρόλο των εργαζομένων

Τον Οκτώβριο του 2001, εκδόθηκε η Οδηγία 2001/86/EK, η οποία αποτελεί συμπλήρωμα του Κανονισμού 2157/2001 του Συμβουλίου, με τον οποίο θεσπίστηκε το καταστατικό της ευρωπαϊκής εταιρείας. Με τον Κανονισμό αυτό προβλέφθηκε η διαμόρφωση ενός ενιαίου νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εταιρείες από διαφορετικά κράτη μέλη θα μπορούν να σχεδιάζουν και να αναδιοργανώνουν τις εργασίες τους σε κοινοτική κλίμακα. Κρίθηκε λοιπόν σκόπιμο να θεσπιστούν ειδικές διατάξεις για το ρόλο των εργαζομένων στην ευρωπαϊκή εταιρεία και διαδικασίες διεθνικής ενημέρωσης και διαβούλευσης αυτών. Έτσι, η Οδηγία προβλέπει ειδική διαδικασία διαπραγματεύσεων, με τη σύσταση ειδικής διαπραγματευτικής ομάδας από την πλευρά των εργαζομένων, η οποία θα τους εκπροσωπεί στις διαπραγματεύσεις με τα διευθυντικά ή διοικητικά όργανα των εταιρειών που συμμετέχουν στη σύσταση μιας ευρωπαϊκής εταιρείας, με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας ως προς τις ρυθμίσεις για το ρόλο των εργαζομένων σε αυτήν.

Η Οδηγία, εκτός της συμμετοχής στα όργανα της ευρωπαϊκής εταιρείας, δεν θίγει τα υφιστάμενα δικαιώματα σχετικά με τον ρόλο των εργαζομένων, τα οποία προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία ή/και πρaktikή των κρατών μελών ούτε επίσης τις διατάξεις περί συμμετοχής στα όργανα, που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία ή/και πρaktikή, οι οποίες εφαρμόζονται στις θυγατρικές της. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τις 8 Οκτωβρίου 2004.

Ενημέρωση των εργαζομένων και διαβούλευση με αυτούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η έναρξη της επεξεργασίας πρότασης Οδηγίας για τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ανάγεται στο έτος 1998. Κατά τη διάρκεια του 2001, συνεχίστηκε η επεξεργασία της, η οποία οδηγήθηκε στη διαδικασία της διαιτησίας. Σύμφωνα με την εν λόγω Οδηγία, η ενημέρωση και διαβούλευση θα καλύπτουν:

- την ενημέρωση σχετικά με την πρόσφατη και πιθανή εξέλιξη των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και της χρηματοοικονομικής της κατάστασης,
- την ενημέρωση και τη διαβούλευση σχετικά με την κατάσταση, διάρθρωση και πιθανή εξέλιξη της απασχόλησης μέσα στην επιχείρηση, καθώς και τα μέτρα πρόληψης σε περίπτωση που η απασχόληση απειλείται και
- την ενημέρωση και διαβούλευση σχετικά με αποφάσεις που είναι πιθανό να επιφέρουν σημαντικές τροποποιήσεις στην οργάνωση της εργασίας ή τις συμβάσεις εργασίας.

Επιπλέον, προβλέπονται ειδικές διατάξεις για την προστασία των επιχειρήσεων από τη δημοσιοποίηση ιδιαίτερα σημαντικών πληροφοριών και για το δικαίωμα του εργοδότη να μην προβαίνει σε ενημέρωση και διαβούλευση, εάν πρόκειται να προκληθεί σοβαρή βλάβη στην επιχείρηση ή να συμμορφωθεί σε υπόδειξη ρυθμιστικής ή εποπτικής αρχής. Η ενημέρωση και διαβούλευση συνεπάγεται δικαιώματα και υποχρεώσεις και για τους δύο κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο επιχείρησης. Τέλος, υπάρχει πρόβλεψη αποτρεπτικής κύρωσης, σε περίπτωση αποφάσεων (εκ μέρους του εργοδότη ή των εκπροσώπων των εργαζομένων), οι οποίες παραβιάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα πρόταση.

Πολιτική απασχόλησης και κοινωνική πολιτική – ένα πλαίσιο για την επένδυση στην ποιότητα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το νέο οικονομικό και κοινωνικό πρόγραμμα για την Ευρώπη και με επίκεντρο τις περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, εξέδωσε τον Ιούνιο του 2001 Ανακοίνωση, με την οποία προτείνει ένα πλαίσιο για την προώθηση της βελτίωσης της ποιότητας στην εργασία. Με την Ανακοίνωση αυτή η Επιτροπή επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι ο στόχος βελτίωσης της ποιότητας θα ενσωματωθεί πλήρως στην πολιτική απασχόλησης και την κοινωνική πολιτική.

Θ. Νομικά δέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

Συμφωνίες περί παροχής ασφάλειας

Τον Μάρτιο του 2001, υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας για τις συμφωνίες περί παροχής ασφάλειας. Η προτεινόμενη Οδηγία στοχεύει στη δημιουργία ομοιόμορφου καθεστώτος ελάχιστων απαιτήσεων, που να διέπει την παροχή τίτλων και μετρητών ως ασφαλειών, είτε με τη μορφή ενεχύρου είτε με τη μορφή μεταβίβασης τίτλων, περιλαμβανομένων και των συμφώνων επαναγοράς (repos). Με την πρόταση Οδηγίας, μεταξύ άλλων:

- καθορίζονται οι τυπικές απαιτήσεις σχετικά με τις συμφωνίες περί παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας,
- ρυθμίζεται ο τρόπος εκτέλεσης των συμφωνιών περί παροχής ασφάλειας,
- προβλέπεται το δικαίωμα χρήσης ασφάλειας βάσει εγγυοδοτικής συμφωνίας με σύσταση χρηματοοικονομικής ασφάλειας, και
- καθορίζονται οι όροι αναγνώρισης της ρύτρας συμψηφισμού.

Ασφαλιστική διαμεσολάβηση

Στη διάρκεια του 2000, υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση. Τα κύρια σημεία της εν λόγω πρότασης Οδηγίας, ήτοι όπως διαμορφώθηκε κατά το 2001, και σύμφωνα με τις προσθήκες που έγιναν από το Συμβούλιο, είναι τα εξής:

- εξασφάλιση της εγγραφής σε μπτρώο με βάση ορισμένα ελάχιστα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα κάθε προσώπου (φυσικού ή νομικού), που αναλαμβάνει ή ασκεί τη δραστηριότητα της ασφαλιστικής ή αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης,
- παροχή δυνατότητας στους διαμεσολαβητές που είναι εγγεγραμμένοι σε μπτρώο σε ένα δεδομένο κράτος μέλος για δραστηριοποίηση σε άλλα κράτη μέλη υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή μέσω υποκαταστήματος,
- παροχή δυνατότητας στα κράτη μέλη να θεσπίζουν πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με τα αναγκαία επαγγελματικά προσόντα που προβλέπει η Οδηγία, αλλά μόνο για τους διαμεσολαβητές που εγγράφουν στα μπτρώα τους,

- καθιέρωση ελάχιστων απαιτήσεων σχετικά με τους όρους και το περιεχόμενο των πληροφοριών που πρέπει να παρέχουν οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές στους υποψήφιους πελάτες τους,
- εισαγωγή νέου προσώπου, του “tied agent”, ως του προσώπου που ασκεί ασφαλιστική διαμεσολάβηση για λογαριασμό ενός ή περισσότερων ασφαλιστικών επιχειρήσεων για ασφαλιστικά προϊόντα που δεν είναι ανταγωνιστικά μεταξύ τους, αλλά δεν εισπράττει αμοιβές που προορίζονται για τον πελάτη και ενεργεί υπό την πλήρη ευθύνη της ασφαλιστικής επιχείρησης ή επιχειρήσεων. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να προβλέψουν ότι η εγγραφή των “tied agents” μπορεί να γίνεται μέσω της ασφαλιστικής επιχείρησης για λογαριασμό της οποίας ενεργούν, καθώς επίσης και ότι δεν θα απαιτείται η εγγραφή όλων των φυσικών προσώπων που ενεργούν για λογαριασμό της ασφαλιστικής επιχείρησης, αλλά μόνο της διοίκησής της.

Ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων

Τον Ιούλιο του 2001, εκδόθηκε Ανακοίνωση της Επιτροπής αναφορικά με το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων. Η Ανακοίνωση αυτή αποσκοπεί στη διεύρυνση της συζήτησης για το θέμα, με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και των ενδιαφερομένων πλευρών.

Στην Ανακοίνωση περιγράφεται η ισχύουσα κατάσταση στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο και ειδικότερα σε ότι αφορά το δίκαιο των συμβάσεων με καταναλωτές, τα συστήματα πληρωμών, τους εμπορικούς αντιπροσώπους, την απόσπαση εργαζομένων, την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων, το ηλεκτρονικό εμπόριο, τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, την προστασία των πρωσωπικών δεδομένων, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τις δημόσιες προμηθειές. Οι επιλογές που προτείνονται για μελλοντικές κοινοτικές πρωτοβουλίες στο δίκαιο των συμβάσεων είναι οι ακόλουθες τέσσερις:

- καμία δράση σε κοινοτικό επίπεδο,
- ανάπτυξη κοινών αρχών για το δίκαιο των συμβάσεων, που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη σύγκλιση των εθνικών δικαίων,
- βελτίωση της ποιότητας της υφιστάμενης νομοθεσίας,
- θέσπιση νέας και εκτενούς νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο.

Δημόσιες προτάσεις εξαγοράς

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκτιμώντας ότι στα κράτη μέλη δεν εξασφαλίζοταν το ίδιο επίπεδο προστασίας των συμφερόντων των εταίρων και των μετόχων ιδιαίτερα στην περίπτωση διασυνοριακών εξαγορών ή αποκτήσεων ελέγχου, θεώρησε αναγκαία την εναρμόνιση, για ορισμένα τουλάχιστον θέματα, των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις δημόσιες προτάσεις εξαγοράς. Στο πλαίσιο αυτό εκπόνησε ήδη από το 1989, πρόταση 13ης Οδηγίας στον τομέα του δικαίου των εταιρειών, την οποία τροποποίησε στη συνέχεια το 1990.

Η αρχική πρόταση περιείχε αρκετά λεπτομερείς ρυθμίσεις και γρήγορα διαπιστώθηκε ότι ήταν πολύ δύσκολο να επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών. Κατόπιν σχετικών διεργασιών με το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε δεύτερη πρόταση 13ης Οδηγίας σχετικά με τις δημόσιες προτάσεις εξαγοράς, με την οποία καθόριζε τις ελάχιστες κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη

διαδικασία δημόσιας πρότασης εξαγοράς. Στην εν λόγω πρόταση ρυθμίζονταν θέματα προστασίας της μειοψηφίας, θέματα που αφορούν την αρμόδια για τις δημόσιες προτάσεις εξαγοράς εποπτική αρχή των κρατών μελών, ορισμένες γενικές αρχές, θέματα πληροφόρησης και δημοσιότητας, οι υποχρεώσεις του διοικητικού ή διαχειριστικού οργάνου της υπό εξαγορά εταιρείας, καθώς και ορισμένα ζητήματα για την αναγκαστική πρόταση εξαγοράς.

Η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και για την πρόταση αυτή δεν ευδόθηκε τελικά και η πρόταση Οδηγίας, έτσι όπως είχε διαμορφωθεί στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων που είχαν προηγηθεί, δεν ψηφίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη σύσκεψη της ολομέλειας στις 4 Ιουλίου 2001. Κατόπιν αυτού συγκροτήθηκε από τη Διεύθυνση της Εσωτερικής Αγοράς της Επιτροπής, τον Σεπτέμβριο του 2001, ομάδα εργασίας με τη συμμετοχή εξειδικευμένων στο εταιρικό δίκαιο εκπροσώπων, οι οποίοι θα εξετάσουν τους τρόπους και τα μέσα εκσυγχρονισμού του εταιρικού δικαίου όσον αφορά τις δημόσιες προτάσεις εξαγοράς. Νέα πρόταση Οδηγίας αναμένεται εντός του 2002.

2. Εθνικό επίπεδο

- Νόμος 2937/2001 “Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων που αφορούν την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των ΕΠΕΥ και των πιστωτικών ιδρυμάτων, ρυθμίσεις ΕΥΑΘ Α.Ε. και άλλες διατάξεις”**

Με το νόμο αυτό, με τον οποίο, όπως προαναφέρθηκε, ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η κοινοτική Οδηγία 98/31/EK, τροποποιήθηκαν, επίσης, σημαντικές διατάξεις του νόμου 2076/1992, όπως, ενδεικτικά: το άρθρο 4 παρ. 1, όπου πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων προβλέπεται η κατ' επάγγελμα χορήγηση δανείων από χρηματοδοτικά ιδρύματα κατόπιν ειδικής σχετικής άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος, και: το άρθρο 27 για τον εκτοκισμό των δανείων, όπου τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται πλέον να παύουν τη λογιστικοποίηση του εκτοκισμού των δανείων μετά τη συμπλήρωση εξαμήνου (αντί δωδεκαμήνου που ίσχυε προηγουμένως), διάστημα κατά το οποίο οι λογισθέντες τόκοι παραμένουν ανείσπρακτοι.

- Άρση απορρήτου τραπεζικών καταθέσεων**

Με το άρθρο 24 του νόμου 2915/2001 “Επιτάχυνση της τακτικής διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων και λοιπές δικονομικές και συναφείς ρυθμίσεις” καθιερώθηκε η άρση του απορρήτου των κάθε μορφής καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και των άλλων μετοχών που καταχωρίζονται στο ΣΑΤ του Κεντρικού Αποθετηρίου Αζήνων έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου της κατάθεσης ή της μετοχής και μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή.

- Ανατοκισμός**

Με το άρθρο 42 του νόμου 2912/2000 τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 30 του νόμου 2789/2000 για τη ρύθμιση της συνολικής οφειλής από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων, καθώς και από συμβάσεις αλληλόχρεου λογαριασμού, που έχουν συνομολογηθεί με πιστωτικά ιδρύματα.

III.ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤ

Το κύριο πεδίο δραστηριότητας της ΕΕΤ κατά τη διάρκεια του 2001, οριοθετήθηκε από την ανάγκη αντιμετώπισης των προαναφερθεισών διεθνών, κοινοτικών και εσωτερικών θεσμικών και ρυθμιστικών εξελίξεων. Η διαρκής παρακολούθησή τους, σύμφωνα με όσα αναπτύσσονται στην παρούσα ενόπτη της έκθεσης, υπήρξε το βασικό αντικείμενο των είκοσι Διατραπεζικών Επιτροπών και Ομάδων Εργασίας που λειτουργούν στη Γενική Γραμματεία. Σε πολλά από τα συναφή θέματα διατυπώθηκαν θέσεις της ΕΕΤ, ενώ ορισμένα από αυτά προωθήθηκαν στην Εκτελεστική Επιτροπή και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΕΤ για τη λήψη αποφάσεων.

Σημαντικό ήταν, ως προς την παρακολούθηση των διεθνών και κοινοτικών θεμάτων, το έργο το οποίο παρήχθη και στο πλαίσιο λειτουργίας της Τραπεζικής Ομοσπονδίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα όργανα και τις Επιτροπές της οποίας η συμμετοχή της ΕΕΤ υπήρξε για μια ακόμα φορά ιδιαίτερα παραγωγική. Το ίδιο ισχύει και για τη συμμετοχή εκπροσώπων της ΕΕΤ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Προτύπων.

Οι θέσεις της Τραπεζικής Ομοσπονδίας δεν αναπτύσσονται στην παρούσα έκθεση, καθώς περιέχονται αναλυτικά στον Απολογισμό της που εκδίδεται το Μάρτιο κάθε έτους. Οφείλει, πάντως, να επισημανθεί ότι στα τέλη του 2001, με απότερο στόχο τη θεσμοθέτηση μιας δομημένης διεθνούς συνεργασίας, αποφασίστηκε η σταδιακή σύσφιξη της συνεργασίας μεταξύ της Τραπεζικής Ομοσπονδίας και των Τραπεζικών Ενώσεων των ΗΠΑ, του Καναδά, της Αυστραλίας και της Ιαπωνίας. Απόφαση που στηρίχθηκε στη διαπίστωση ότι οι περισσότερες από τις διεθνείς θεσμικές και ρυθμιστικές εξελίξεις, όπως οι προτάσεις που απορρέουν από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, την IOSCO και το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων, απαιτούν αμοιβαίο προβληματισμό και κοινή αντιμετώπιση.

A. Θέματα προληπτικής εποπτείας τραπεζών

Όπως προαναφέρθηκε, το Σύμφωνο του 1988 της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών τελεί υπό αναθεώρηση, η οποία ξεκίνησε το 1999 με τον πρώτο γύρο διαβούλεύσεων και συνεχίζεται ακόμη, με στόχο την έναρξη εφαρμογής των διατάξεων του νέου πλαισίου από το 2005. Για την προώθηση του έργου βρίσκονται σε εξέλιξη διαβούλεύσεις μεταξύ της Επιτροπής της Βασιλείας, των εποπτικών αρχών των χωρών και των τραπεζών, είτε ξεχωριστά είτε σε επίπεδο ενώσεων τραπεζών.

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, συμμετείχε ενεργά κατά τη διάρκεια του 2001 στη διαμόρφωση κοινής θέσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής, έτσι όπως είχαν διαμορφωθεί μετά τον πρώτο γύρο διαβούλεύσεων. Συγκεκριμένα, η ΕΕΤ υπέβαλε τον Μάιο του 2001, στην Επιτροπή της Βασιλείας κείμενο παραπρόσεων σχετικά με τις νέες προτάσεις. Οι κύριοι άξονες, στους οποίους βασίστηκε η θέση της ΕΕΤ, είναι οι εξής:

- Οι μορφές εμπράγματων εξασφαλίσεων που αναγνωρίζει η Επιτροπή της Βασιλείας στον υπολογισμό ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών για εποπτικούς σκοπούς είναι αρκετά περιορισμένες.
- Σε ό,τι αφορά τις τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου (credit risk mitigation), η εφαρμογή του 15% στον συντελεστή (w) αποτελεί περιοριστικό παράγοντα στην αναγνώριση του Βαθμού μείωσης των κινδύνων, στον οποίο και στοχεύουν οι τεχνικές αυτές.
- Επιπλέον, βάσει των νέων προτάσεων για τη στάθμιση κινδύνων, καθίστανται αρκετά δυσμενέστεροι οι όροι χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Αναφορικά με το λειτουργικό κίνδυνο, το ποσοστό του 20% κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον εν λόγω κίνδυνο επί του συνόλου των απαιτούμενων κεφαλαίων είναι πολύ υψηλό.
- Τέλος, σε συνολικότερο επίπεδο, το κόστος προσαρμογής των συστημάτων (Management Information Systems) των τραπεζών και η δημιουργία κατάλληλης υποδομής σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση του προσωπικού, για τις ανάγκες των νέων μεθόδων υπολογισμού των εποπτικών κεφαλαίων των τραπεζών είναι αρκετά υψηλό. Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη δημιουργίας κινήτρων για τις τράπεζες, προκειμένου να ακολουθήσουν τις νέες προτάσεις και κυρίως τις προτάσεις αυτές που βασίζονται στα εσωτερικά μοντέλα διαβάθμισης κινδύνου ανεξαρτήτως του είδους του κινδύνου.

Επιπλέον, παράλληλα με τις διαβουλεύσεις του δεύτερου γύρου, πραγματοποιήθηκε, με πρωτοβουλία της Επιτροπής της Βασιλείας, δοκιμαστική άσκηση (Quantitative Impact Study), προκειμένου να διαπιστωθούν οι επιπτώσεις του νέου πλαισίου στα ίδια κεφάλαια των τραπεζών. Στην άσκηση αυτή, η οποία στην Ελλάδα έγινε υπό την αιγίδα της Τράπεζας της Ελλάδος σε συνεργασία με την ΕΕΤ, συμμετείχαν και τράπεζες της χώρας μας. Σημειώνεται ότι σε διεθνές επίπεδο συμμετείχαν 138 τράπεζες.

B. Θέματα κεφαλαιαγοράς

Τα θέματα που σχετίζονται με τις αγορές κεφαλαίου και χρήματος βρίσκονται στην επικαιρότητα τόσο σε διεθνές όσο και εθνικό επίπεδο. Η τάση αυτή είναι βέβαιο ότι θα συνεχιστεί, αν δεν ενταθεί, στο άμεσο μέλλον. Η ΕΕΤ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις αυτές και τις επιπτώσεις τους στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, δεδομένου ότι ο ρόλος του στον τομέα αυτό θα ενισχύεται διαρκώς. Κατά τη διάρκεια του 2001, η ΕΕΤ ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τα εξής:

1. Θέματα αναδοχών

- Σταθεροποίηση και κατανομή μετοχών στις δημόσιες εγγραφές, προκειμένου να επιτευχθεί εναρμόνιση της πολιτικής που ακολουθείται στις αγορές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Συμμετοχή ασφαλιστικών εταιρειών (θυγατρικών-αναδόχων) στις δημόσιες εγγραφές.

- Εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών εταιρειών επενδύσεων στην ποντοπόρο ναυτιλία ή σε ακίνητα.
- Εξέλιξη του νέου σχεδίου ενημερωτικού δελτίου.
- Οικονομική κατάσταση, περιουσιακή διάρθρωση και προϋποθέσεις εισαγωγής εταιρειών στο XAA.
- Λήψη μέτρων για την προώθηση της ακεραιότητας της αγοράς.

2. Θέματα δεματοφυλακής

- Εκκαθάριση των intraday συναλλαγών (ίση ποσότητα αγοράς-πώλησης).
- Νομιμοποίηση του θεσμού των omnibus accounts (λογαριασμών που τηρούν ζένοι επενδυτές στο Σύστημα Άυλων Τίτλων).
- Λειτουργία του χρηματικού λογαριασμού που τηρούν οι τράπεζες στην τράπεζα εκκαθάρισης των χρηματιστηριακών συναλλαγών (delivery vs payment).
- Νέα προϊόντα που απαιτούν αλλαγές στην ανάπτυξη είτε των συστημάτων είτε των εργασιών των τραπεζών.

3. Θέματα διαχείρισης διαθεσίμων

- Πρωτογενής και δευτερογενής αγορά ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου.
- Εναρμόνιση της φορολογίας ευρωπαϊκών ομολόγων (κρατικών και εταιρικών) με τα ελληνικά ομόλογα.
- Εξυπηρέτηση επενδυτικών αναγκών ασφαλιστικών ταμείων.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η ΕΕΤ εκπροσωπείται στην Επιτροπή Βασικών Διαπραγματευτών Αγοράς Ομολόγων, η οποία το 2001, ασχολήθηκε με γενικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της αγοράς, όπως:

- η αξιολόγηση των βασικών διαπραγματευτών αγοράς,
- η διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς,
- η παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά τίτλων του Δημοσίου,
- η διερεύνηση της δυνατότητας εκμετάλλευσης του συστήματος της ΗΔΑΤ (Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων) για την ανάπτυξη και άλλων ομολογιακών αγορών.

Γ. Θέματα συστημάτων πληρωμών, τυποποιήσεων και ηλεκτρονικής τραπεζικής

1. Θέματα συστημάτων και μέσων πληρωμών

Διατραπεζική συμφωνία για εντολές πελατείας που διακινούνται μέσω του συστήματος HERMES

Η διατραπεζική αυτή συμφωνία, την οποία οι τράπεζες μέλη της EET έχουν αποδεχθεί και εφαρμόζουν από 1ης Οκτωβρίου 2001, στοχεύει στη δημιουργία πλαισίου που προσδιορίζει τις προθεσμίες εκτέλεσης εντολών μεταφοράς πιστώσεων και τις προϋποθέσεις αμοιβής της τράπεζας του δικαιούχου. Συμπληρώνει συνεπώς και επεκτείνει τη διατραπεζική συμφωνία του 2000 για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων μέχρι 50.000 ευρώ.

Αντικείμενο της διατραπεζικής συμφωνίας είναι οι εντολές πληρωμής πελατείας, οι οποίες διακινούνται μέσω του συστήματος HERMES (Hellenic Real Time Money Transfer Express System) της Τράπεζας της Ελλάδος – τμήματος του ευρωπαϊκού συστήματος TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) – και αφορούν αφενός εγχώριες μεταφορές πιστώσεων ανεξαρτήτως ποσού και αφετέρου διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων άνω των 50.000 ευρώ.

Συγκεκριμένα συμφωνίθηκε ότι η αποστέλλουσα τράπεζα θα καταβάλλει στην τράπεζα του δικαιούχου προμήθεια ύψους 3 ευρώ για κάθε εγχώρια μεταφορά πίστωσης μέχρι 50.000 ευρώ, η οποία θα εκτελείται με τη βοήθεια του συστήματος HERMES και για την οποία τα έξοδα της εντολής βαρύνουν τον εντολέα (εντολές OUR). Το ύψος των εξόδων εκτέλεσης για τις διασυνοριακές και εγχώριες μεταφορές πιστώσεων άνω των 50.000 ευρώ, θα προσδιοριστεί με διατραπεζική συνεργασία στο μέλλον.

Με τη συμφωνία αυτή επιδιώκεται η εξασφάλιση συνθηκών ομαλής λειτουργίας της διατραπεζικής αγοράς στο πλαίσιο του συστήματος HERMES, η διαχείριση της ρευστότητας του συστήματος, η ορθή συμπλήρωση των εντολών και η μεθοδολογία επιστροφής λανθασμένων εντολών.

Μελέτη για την ανπιετώπιση των επιπτώσεων που έχουν οι αργίες του TARGET/HERMES στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα

Από την 1η Ιανουαρίου 2001, το σύστημα HERMES ακολουθεί υποχρεωτικά, μεταξύ άλλων, και το πρόγραμμα αργιών του συστήματος TARGET. Το εν λόγω πρόγραμμα, το οποίο έχει καθοριστεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της EKT, δεν συμπίπτει όμως με εκείνο των αργιών του τραπεζικού συστήματος της χώρας μας. Κατά συνέπεια άμεση είναι η ανάγκη λήψης αποφάσεων σε διατραπεζικό επίπεδο αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας των τραπεζών στη χώρα μας, όταν το TARGET/HERMES είναι ανοικτό ενώ στην Ελλάδα υπάρχει τραπεζική αργία – αλλά και το αντίστροφο.

Η EET επεξεργάστηκε σειρά προτάσεων, τις οποίες και διαβίβασε στην Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου να αντιμετωπιστούν συνολικά οι επιπτώσεις στο σύνολο του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Επιπλέον, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, συζητήθηκε και η δυνατότητα καθιέρωσης ειδικής αργίας για τη χώρα μας τις

ημέρες του Καθολικού Πάσχα, όπου θα επιτρέπονται, με τη βοήθεια του συστήματος HERMES, περιορισμένες συναλλαγές εντός της χώρας και μη διατραπεζικού χαρακτήρα.

□ Κατώτατο όριο χαρακτηρισμού ποσού για το ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών

Οι ευρωπαϊκές ενώσεις τραπεζών έχουν δεσμευτεί προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ότι θα εισαγάγουν σταδιακά την εφαρμογή της αυτοματοποιημένης πλεκτρονικής διαβίβασης πιστώσεων (Straight Through Processing, STP) στις συναλλαγές αξίας μέχρι 12.500 ευρώ, με στόχο τη μείωση τόσο του κόστους όσο και του χρόνου διεκπεραίωσής τους.

Ενόψει των ανωτέρω και με στόχο την ευθυγράμμιση των εξόδων, με τα οποία επιβαρύνονται οι ελληνικές και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές τράπεζες για τις εργασίες που απαιτούνται για την κωδικοποίηση και προετοιμασία των στοιχείων, τα οποία υποβάλλουν για τις διασυνοριακές πληρωμές στη στατιστική παρακολούθηση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, η ΕΕΤ ζήτησε από την Τράπεζα της Ελλάδος να εξετάσει:

- τη δυνατότητα άμεσης υιοθέτησης ενός ορίου 2.500 ευρώ, μέχρι το οποίο δεν θα περιλαμβάνονται οι σχετικές διασυνοριακές συναλλαγές στη στατιστική παρακολούθηση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, προτείνοντας τα σχετικά ποσά να αναφέρονται συνολικά ανά χώρα, με ένα γενικό κωδικό,
- την από 1.1.2002, υιοθέτηση της εξαίρεσης από τη στατιστική παρακολούθηση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, των διασυνοριακών συναλλαγών αξίας μέχρι 25.000 ευρώ, αντί του ελαχίστου ορίου των 12.500 ευρώ, δεδομένου ότι και άλλες χώρες της ΕΕ έχουν παρόμοια υψηλότερα όρια, και
- την εναρμόνιση των κωδικών ισοζυγίου με τα ισχύοντα στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

□ Κατευθυντήριες οδηγίες διατραπεζικής αποζημίωσης σε ευρώ

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα υιοθέτησε και εφαρμόζει από τις 2 Απριλίου 2001 τις κατευθυντήριες οδηγίες διατραπεζικής αποζημίωσης σε ευρώ της ΕΤΟ, για τις οποίες έγινε λόγος στην ενότητα II(Γ) του παρόντος απολογισμού.

□ Σύστημα για την ασφάλεια των συναλλαγών μέσω καρτών

Για τον περιορισμό της αθέμιτης χρήσης των καρτών στο σύνολο των τραπεζών, είναι αναγκαία η δημιουργία βάσης πληροφοριών, με στοιχεία συμπεριφοράς επιχειρήσεων και κατόχων καρτών, που διενεργούν συναλλαγές με κάρτες, για τις οποίες έχει παρατηρηθεί αθέμιτη χρήση. Η βάση πληροφοριών θα είναι στη διάθεση όλων των τραπεζών που θα συμμετάσχουν στο σύστημα και ο τρόπος αξιοποίησής της θα καθορίζεται από τις επιχειρηματικές αποφάσεις κάθε συμμετέχουσας τράπεζας.

Το έργο της διεξαγωγής του συνόλου των απαιτούμενων εργασιών για την υλοποίηση, οργάνωση και λειτουργία της βάσης πληροφοριών και τη διεξαγωγή του συνόλου των απαιτούμενων εργασιών, ανατέθηκε στην εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, λόγω της εξειδίκευσης που έχει αναπτύξει στα σχετικά θέματα και της εμπειρίας που διαθέτει στη συνεργασία με την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Διατραπεζικές ενέργειες για την αντιμετώπιση των οικονομικών εγκλημάτων με τη χρήση καρτών

Με στόχο την αντιμετώπιση κακοποιών στοιχείων που παγιδεύουν τη σχισμή του καρταναγγώστη των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ATMs) και στη συνέχεια υποκλέπτουν το PIN των νομίμων κατόχων των καρτών, με αποτέλεσμα να προβαίνουν σε αναλήψεις μετρητών σε βάρος τους, οι τράπεζες αποφάσισαν τη λήψη μέτρων για την ορθότερη εννημέρωση του καταναλωτικού κοινού μέσω της έκδοσης ενός ενιαίου διατραπεζικού εντύπου, που θα αποστέλλεται με κάθε νέα ή ανανεούμενη κάρτα.

Παράλληλα, η EET προχωρεί στον καθορισμό των αρμοδιοτήτων και του τρόπου λειτουργίας ειδικής μονάδας, η οποία θα αναλάβει να υποστηρίξει έναν τετραψήφιο αριθμό τηλεφώνου, που θα καλούν οι πολίτες και θα δηλώνουν την απώλεια ή κλοπή των καρτών τους, ανεξάρτητα από την τράπεζα που τις εξέδωσε.

2. Τυποποιήσεις - πρότυπα

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προσαρμογής του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στα ευρωπαϊκά τραπεζικά πρότυπα, η υιοθέτηση των οποίων συμβάλλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου και τον προετοιμάζει για τις εξελίξεις που επέρχονται με την ένταξη της χώρας στην ευρωζώνη, η EET ανέλαβε στο πεδίο αυτό ιδιαίτερα σημαντικές πρωτοβουλίες.

Ευρεπόριο του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Αυξημένη είναι η πίεση που ασκείται από καιρό στις τράπεζες της ευρωζώνης από τα κοινοτικά όργανα και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να προχωρήσουν στον αναγκαίο εκσυγχρονισμό των διαδικασιών, που θα συμβάλουν στη μείωση τόσο του κόστους όσο και του χρόνου διεκπεραίωσης των διασυνοριακών συναλλαγών και ιδιαίτερα εκείνων που αφορούν το ευρύ κοινό. Η Τραπεζική Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην προσπάθειά της να ανταποκρίθει στο πιο πάνω αίτημα, μελέτησε τα προβλήματα και δεσμεύτηκε προς την EKT για την πραγματοποίηση όλων των ενεργειών που θα διευκολύνουν την αυτοματοποίηση της μεταφοράς των πιστώσεων από την τράπεζα του εντολέα προς την τράπεζα του δικαιούχου. Η διαδικασία αυτή επικράτησε να αναφέρεται ως Straight Through Processing (STP).

Μία από τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή του STP είναι η υιοθέτηση μιας τυποποιημένης μεθόδου, η οποία θα διευκολύνει την αυτοματοποίηση της αναγνώρισης και επαλήθευσης των τραπεζικών λογαριασμών που διακινούνται στις διατραπεζικές/διασυνοριακές πληρωμές. Στο πλαίσιο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Προτύπων (European Committee for Banking Standards, ECBS) κατάρτισε το πρότυπο IBAN (International Bank Account Number).

Ο IBAN είναι ένας αριθμός τραπεζικού λογαριασμού, ο οποίος θα πρέπει να χρησιμοποιείται, από την 1η Ιανουαρίου 2002, από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν διασυνοριακές συναλλαγές. Ειδικότερα, από την ημερομηνία αυτή ο εντολέας μιας διασυνοριακής μεταφοράς κεφαλαίου θα πρέπει να έχει πληροφορηθεί τον IBAN του δικαιούχου, στον οποίο θα αποστέλλει τα χρήματα, και να τον αναγράφει στην εντολή προς την τράπεζά του μαζί με τα λοιπά απαραίτητα στοιχεία, όπως

είναι το ποσό της εντολής και το BIC (Bank Identification Code) της τράπεζας του δικαιούχου. Βασικό πλεονέκτημα του IBAN είναι η δυνατότητα που δίνεται στην τράπεζα του εντολέα, να βεβαιωθεί κατά την παραλαβή της εντολής για την ορθότητα του αριθμού λογαριασμού του δικαιούχου με την επαλήθευση των ψηφίων ελέγχου που εμπεριέχονται στον IBAN. Έτσι με τη βοήθεια και χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, επιταχύνονται οι διαδικασίες επεξεργασίας των συναλλαγών και περιορίζονται εξαιρετικά τα λάθη και οι καθυστερήσεις. Ο IBAN οφείλει να περιέχει για κάθε χώρα:

- τον κωδικό της χώρας σε μορφή ISO,
- δύο ψηφία ελέγχου που υπολογίζονται με κοινό αλγόριθμο για όλες τις χώρες,
- τον αποκαλούμενο Βασικό Τραπεζικό Αριθμό Λογαριασμού (BBAN) της χώρας, που πρέπει να έχει σταθερό πλήθος ψηφίων για κάθε χώρα και να περιέχει τον αριθμητικό κωδικό της τράπεζας σε σταθερή και δεδομένη θέση.

Συνεπώς ο Βασικός Αριθμός Τραπεζικού Λογαριασμού (BBAN) των ελληνικών τραπεζών συντίθεται από:

- τον τριψήφιο κωδικό της τράπεζας, σύμφωνα με την κωδικοποίηση της Τράπεζας της Ελλάδος (όπως αυτή αποτυπώθηκε στην εγκύλιο της Τράπεζας της Ελλάδος 6/23.2.2001) και τον τετραψήφιο κωδικό υποκαταστήματος της τράπεζας, όπως αυτός καθορίζεται από την κάθε τράπεζα, αποτυπώνονται δε στο *Ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος*,
- τον αριθμό λογαριασμού πελάτη, συμπεριλαμβανομένων και των ψηφίων ελέγχου που τηρούν εσωτερικά οι τράπεζες στα συστήματά τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η EET προχώρησε στην έκδοση του *Ευρετηρίου του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος*. Το Ευρετήριο φιλοδοξεί να αποτελέσει χρήσιμο βοήθημα με την καταγραφή της συνολικής παρουσίας του τραπεζικού συστήματος της χώρας μας και να συμβάλει στην προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν οι τράπεζες για την τυποποίηση του BBAN και την καθιέρωση του IBAN.

Είναι προφανές ότι η καθιέρωση του IBAN θα συμβάλει ουσιαστικά στην αυτοματοποίηση των διατραπεζικών εγγραφών εντός της χώρας μας και διασυνοριακά, αλλά και στη διευκόλυνση της ανάπτυξης της πλεκτρονικής τραπεζικής.

Το ευρετήριο έχει ήδη κυκλοφορήσει από την EET τόσο στην ελληνική όσο και την αγγλική γλώσσα και περιλαμβάνει τα καταστήματα τραπεζών, τον κωδικό HEBIC και τα στοιχεία επικοινωνίας για κάθε τραπεζικό κατάστημα. Το ευρετήριο θα επανεκδίδεται σε έντυπη μορφή στην αρχή κάθε έτους, ενώ η πλεκτρονική του μορφή είναι διαθέσιμη από την ιστοσελίδα της EET και ενημερώνεται τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

Ενημερωτικά φυλλάδια

Στο πλαίσιο υιοθέτησης του IBAN από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και διάδοσής του στην πελατεία, η EET προχώρησε στην έκδοση:

- του "Εγχειρίδιου τυποποίησης και εφαρμογής στην Ελλάδα των Basic Bank Account Number (BBAN) & International Bank Account Number (IBAN)",
- φυλλαδίου ενημέρωσης των τραπεζοϋπαλλήλων,
- φυλλαδίου ενημέρωσης της πελατείας.

Επίσης η ΕΕΤ προχώρησε στην υιοθέτηση “Χρονοπρογράμματος εφαρμογής του IBAN από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα”, σύμφωνα με το οποίο οι τράπεζες οφείλουν:

- να ενημερώσουν το προσωπικό και την πελατεία τους για τη δομή, τη χρονιμότητα και τον τρόπο λειτουργίας του IBAN,
- να προσαρμόσουν τα μηχανογραφικά τους συστήματα σύμφωνα με τις οδηγίες του εγχειριδίου τυποποίησης ET-02 της ΕΕΤ, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να επαληθεύουν τα ψηφία ελέγχου του IBAN που προσκομίζεται από την πελατεία τους (π.χ. για διασυνοριακές εντολές πληρωμής), καθώς και να αναγνωρίζουν και να αποκωδικοποιούν τον IBAN που παραλαμβάνουν δια μέσου εντολών προερχομένων από διασυνοριακά ή εγχώρια συστήματα πληρωμών, προκειμένου να κάνουν την εγγραφή στον λογαριασμό του πελάτη τους,
- να παράγουν και να εφοδιάζουν την πελατεία τους με λογαριασμούς σε μορφή IBAN. Οι λογαριασμοί IBAN θα παράγονται με βάση τον υπάρχοντα αριθμό λογαριασμού του πελάτη και σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφονται στο εγχειρίδιο τυποποίησης ET-02 της ΕΕΤ.

Επισημαίνεται ότι όλες οι ελληνικές τράπεζες είναι έτοιμες να χορηγούν τον IBAN σε όσους πελάτες τους τον ζητήσουν, καθώς και να λαμβάνουν ή να αποστέλλουν διασυνοριακές εντολές πληρωμής με μορφή λογαριασμού IBAN από 1.1.2002.

Δημιουργία ελληνικού διατραπεζικού προτύπου για τα chip των καρτών

Οι ελληνικές τράπεζες που συμμετέχουν στον οργανισμό VISA HELLAS, λαμβάνοντας υπόψη τους σχεδιασμούς των διεθνών οργανισμών που αφορούν την ανάγκη τροποποίησης των μηχανών υποδοχής καρτών (ATM και EFT/POS) για την ανάγνωση καρτών εφοδιασμένων με chip, καθώς και τον εφοδιασμό των καρτών που εκδίδουν με chip, αποφάσισαν τη δημιουργία ενός σχετικού ελληνικού προτύπου. Το πρότυπο αυτό θα περιέχει τις ελάχιστες κοινές προδιαγραφές, που θα πρέπει να έχουν τα μηχανήματα ανάγνωσης καρτών εφοδιασμένων με chip, καθώς και τα ελάχιστα κοινά λειτουργικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχουν τα chip καρτών έκδοσης ελληνικών τραπεζών, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα EMV, που έχουν καταρτίσει από κοινού οι οργανισμοί Europay, Mastercard και Visa.

Η ΕΕΤ ανέλαβε τον συντονισμό του έργου και κατάρτισε σύμβαση με την εξειδικευμένη εταιρεία XANSA, η οποία και ολοκλήρωσε το έργο της. Μια ιδιαίτερα σημαντική απόφαση που έλαβαν οι τράπεζες κατά τη διαδικασία κατασκευής του προτύπου ήταν ότι όλες οι συναλλαγές θα πραγματοποιούνται με την πληκτρολόγηση του προσωπικού αριθμού αναγνώρισης (PIN), όπως άλλωστε είναι και η επικρατούσα άποψη στη διεθνή τραπεζική κοινότητα. Η απόφαση αυτή θα οδηγήσει στη χρήση του PIN σε κάθε αγορά με πιστωτική κάρτα και θα έχει σημαντική επίδραση τόσο στη διαδικασία των αγορών με κάρτες όσο και στην ασφάλεια των πραγματοποιούμενων συναλλαγών. Μετά την ολοκλήρωση του έργου, οι ελληνικές τράπεζες:

- θα διαθέτουν ένα εργαλείο που θα τους επιτρέπει να αξιολογήσουν τις επιπτώσεις από την εισαγωγή του chip στις κάρτες τους και
- θα μπορούν να εκδίδουν κάρτες που θα φέρουν το chip και να αναβαθμίσουν τα μηχανήματά τους, ώστε να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει αυτή η τεχνολογία για την προώθηση της ηλεκτρονικής τραπεζικής και του πλεκτρονικού εμπορίου.

Κωδικοποίηση και τυποποίηση της “code line” των επιταγών σε ευρώ

Με στόχο τη μείωση του κόστους επεξεργασίας των επιταγών, η EET προχώρησε στη δημιουργία προτύπου σχετικού με την κωδικοποίηση και τυποποίηση της code line των επιταγών σε ευρώ, σε συνδυασμό και με την επικείμενη εφαρμογή του IBAN στην Ελλάδα. Η code line αποτελεί ένα σύνολο από αλφαριθμητικούς χαρακτήρες, θα εκτυπώνεται στο κάτω μέρος της επιταγής και το περιεχόμενό της θα αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- ποσό επιταγής,
- αριθμός επιταγής,
- ημερομηνία,
- αριθμός χρεούμενου λογαριασμού σε μορφή IBAN,
- ειδικοί χαρακτήρες, από τους οποίους ο πρώτος λαμβάνει την τιμή 1 για ιδιωτικές ή 9 για τραπεζικές επιταγές.

Με την τυποποίηση της code line θα δοθεί η δυνατότητα σε όσες τράπεζες επιθυμούν, να προχωρήσουν στην κατάργηση της καταχώρισης με πληκτρολόγηση των στοιχείων των επιταγών και στην αξιοποίηση αυτόματων μηχανών ανάγνωσης και διαλογής των επιταγών. Η εφαρμογή και αυτού του προτύπου θα γίνει σύμφωνα με τα επιχειρηματικά σχέδια κάθε τράπεζας.

Υιοθέτηση του προτύπου ISO 4217 currency codes από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα

Η EET προωθεί την προοδευτική υιοθέτηση από τις ελληνικές τράπεζες και του προτύπου ISO 4217 currency codes, το οποίο αφορά την τυποποιημένη παρουσίαση κρατών και νομισμάτων που έχει καταρτίσει ο διεθνής οργανισμός ISO. Στόχος της ενέργειας αυτής είναι η μείωση του κόστους επεξεργασίας των τραπεζικών συναλλαγών, δεδομένου ότι οι τράπεζες θα πραγματοποιούν πιο αποτελεσματικά μηχανογραφικούς ελέγχους κατά την ηλεκτρονική μετάδοση και επεξεργασία των σχετικών πληροφοριών. Κατ’ αρχήν, πάντως, δεν κρίνεται αναγκαία η δημιουργία δεσμευτικού χρονοπρογράμματος ενσωμάτωσης αυτών των κωδικών από τις τράπεζες.

Διεθνής Οδηγία Πληρωμής (International Payment Instruction – IPI)

Η Διεθνής Οδηγία Πληρωμής αποτελεί ένα ακόμη πρότυπο που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Προτύπων (ECBS), με σκοπό την υιοθέτηση μιας τυποποιημένης μεθόδου, η οποία θα διευκολύνει την αυτοματοποίηση των διασυνοριακών πληρωμών εμπορικού χαρακτήρα μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών.

Τη δημιουργία του εθνικού προτύπου για την IPI ανέλαβε η EET. Κατά τη διάρκεια του 2001, ολοκληρώθηκε η μετάφραση όλων των τεχνικών εγχειριδίων της ECBS, καθώς και η μετάφραση του τετρασέλιδου ενημερωτικού φυλλαδίου της ECBS για την IPI, κατά τα πρότυπα του αντίστοιχου φυλλαδίου για τον IBAN.

Τυποποίηση συναλλαγματικής και γραμματίου σε διαταγή ευρώ

Μετά την κατάργηση των τελών χαρτοσήμου στις συναλλαγματικές και στα γραμμάτια σε διαταγή και τη διακοπή έκδοσης και διάθεσής τους μέσω των ΔΟΥ, η EET

δημιούργησε, για την ασφάλεια και διευκόλυνση των συναλλασσομένων, υπόδειγμα συναλλαγματικής και γραμματίου σε διαταγή σε ευρώ. Το υπόδειγμα αυτό διατίθεται ελεύθερα σε κάθε ενδιαφερόμενο μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης της ΕΕΤ (<http://www.hba.gr>).

3. Συμβολή στον εκσυγχρονισμό των συναλλαγών του Δημοσίου

Συνεχίζοντας την προσπάθεια εκσυγχρονισμού των συναλλαγών του Δημοσίου και επέκτασης της χρήσης λογιστικού χρήματος, οι τράπεζες μέλη της ΕΕΤ σε συνεργασία με την εταιρεία ΔΙΑΣ και το Δημόσιο προχώρησαν σε μια σειρά από συμφωνίες για την αυτοματοποίηση των συναλλαγών.

Πληρωμές αποδοχών και συντάξεων μέσω του συστήματος DIASPAY της εταιρείας ΔΙΑΣ

Μετά τη λήξη (στις 31.12.2000) της σύμβασης του 1997 μεταξύ του ελληνικού Δημοσίου, της εταιρείας ΔΙΑΣ και των τραπεζών για την πληρωμή των αποδοχών των υπαλλήλων και των συνταξιούχων του Δημοσίου, έγινε επαναδιαπραγμάτευση και ανανέωση της σύμβασης για το 2001. Δεδομένης της συνεχούς μείωσης των διατραπεζικών επιτοκίων, η αμοιβή των τραπεζών καθορίστηκε σε valeur tressarow ημερών για τα διαχειριζόμενα κεφάλαια. Η σύμβαση ορίστηκε επίσης διάρκειας, προκειμένου να υπάρξει η απαιτούμενη προετοιμασία, τόσο των συστημάτων του Δημοσίου όσο και των τραπεζών, ώστε η νέα συμφωνία να βασίζεται σε δραχμική ή ποσοστιαία αμοιβή των τραπεζών.

Πληρωμή φόρων με τη χρήση καρτών

Το Υπουργείο Οικονομικών, επιθυμώντας να διευκολύνει τις συναλλαγές των φορολογουμένων με το Κράτος, ζήτησε την παρέμβαση της ΕΕΤ προκειμένου να εγκατασταθούν στις ΔΟΥ μηχανήματα υποδοχής καρτών EFT/POS, ώστε να καταστεί ευχερέστερη, ταχύτερη και οικονομικότερη η καταβολή των πάσης φύσεως φόρων. Η ΕΕΤ ανταποκρίθηκε στο αίτημα και ανέλαβε να συντονίσει το όλο εγχείρημα. Ύστερα από τη διενέργεια διαγωνισμού, η εταιρεία διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών ΔΙΑΣ ανέλαβε την υλοποίηση του έργου για λογαριασμό των τραπεζών μελών και τον Οκτώβριο του 2001, υπογράφηκε η σχετική σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου, των τραπεζών και της ΔΙΑΣ.

Πληρωμή του χρεωστικού ΦΠΑ με τη χρήση του διαδικτύου

Το Υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε τον Οκτώβριο του 2000 το πρόγραμμα "Ηλεκτρονικής πληρωμής του ΦΠΑ". Το πρόγραμμα αυτό δίνει τη δυνατότητα σε όσους φορολογούμενους συνδέονται ήδη και υποβάλλουν με τη βοήθεια του διαδικτύου τη χρεωστική δήλωση του ΦΠΑ προς τη Γενική Γραμματεία Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών, να πληρώνουν την οφειλή τους μέσω των τραπεζών.

Οι τράπεζες ανταποκρίθηκαν θετικά στην πρόσκληση του Υπουργείου και ανέθεσαν το έργο στην εταιρεία ΔΙΑΣ. Η σχετική σύμβαση με το Υπουργείο υπογράφηκε τον Ιανουάριο του 2001, και μεγάλος αριθμός φορολογουμένων εξυπηρετείται έκτοτε από το νέο σύστημα.

Συνεργασία τραπεζών -ΕΟΜΜΕΧ στα πλαίσια του προγράμματος ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ

Ο ΕΟΜΜΕΧ ζήτησε τη συνεργασία των τραπεζών προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα σε κάθε επιχείρηση να εισπράττει από τράπεζα της επιλογής της την επιχορήγηση που της εγκρίνει ο Οργανισμός. Οι τράπεζες ανταποκρίθηκαν στο αίτημα του ΕΟΜΜΕΧ και ανέθεσαν την υλοποίηση του έργου στην εταιρεία ΔΙΑΣ. Η σύμβαση μεταξύ των εμπλεκμένων μερών υπογράφηκε το Σεπτέμβριο του 2001 και εφαρμόζεται ήδη.

Δ. Θέματα τραπεζικής λογιστικής

Διεθνή λογιστικά πρότυπα

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, προωθείται σε κοινοτικό επίπεδο η εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων (IAS) τουλάχιστον από τις εισηγμένες εταιρείες, μέχρι το 2005 το αργότερο. Είναι επίσης γνωστό ότι οι ελληνικές αρχές επιδιώκουν την εφαρμογή τους από την 1η Ιανουαρίου 2003. Η ΕΕΤ παρακολουθεί στενά την εξέλιξη του θέματος, προκειμένου να προετοιμαστούν αναλόγως τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα. Για την πληρέστερη αντιμετώπιση του όλου εγχειρήματος, η ΕΕΤ συνεβλήθη με εξειδικευμένη εταιρεία συμβούλων. Εντός των πρώτων μηνών του 2002, η εταιρεία αυτή θα παραδώσει αναλυτική μελέτη, στην οποία:

- αφενός μεν θα εντοπίζονται όλα τα ζητήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή των IAS στον χρηματοπιστωτικό τομέα και
- αφετέρου θα επισημαίνεται ο ενδεδειγμένος τρόπος υιοθέτησής τους. Ειδικότερα, θα πρέπει να εντοπιστούν οι απαραίτητες νομοθετικές παρεμβάσεις στη λογιστική και τη φορολογική νομοθεσία, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες αναγκαίες αναμορφώσεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου.

Ε. Ασφάλεια τραπεζών και τραπεζικών συναλλαγών

Η ΕΕΤ συνέχισε να παρακολουθεί συστηματικά, κατά τη διάρκεια του 2001, όλα τα θέματα που άπονται της ασφάλειας των τραπεζών και των συναλλαγών, συνεργαζόμενη με τις αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές, με σκοπό την ενημέρωση των τραπεζών μελών της ως προς την πρόληψη και καταστολή των απατών και άλλων μορφών οικονομικού εγκλήματος κατά των τραπεζών.

1. Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του νόμου 2331/95

Η ΕΕΤ συμμετείχε με μόνιμο εκπρόσωπό της στις εβδομαδιαίες συνεδρίες της Επιτροπής του άρθρου 7 του νόμου 2331/95, έργο της οποίας είναι η συγκέντρωση, αξιολόγηση και διερεύνηση πληροφοριών που διαβιβάζονται σε αυτήν ως ύποπτες συναλλαγών νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 6 του νόμου αυτού. Παράλληλα συνεχίστηκε η συνεργασία της ΕΕΤ με τις

αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές και η ενημέρωση των τραπεζών μελών της σχετικά με υποθέσεις συναλλαγών που εμπίπτουν στις διατάξεις των νόμων.

2. Φυσική ασφάλεια τραπεζών

Το θέμα της φυσικής ασφάλειας των τραπεζών από ληστείες συνιστά σημαντικό τομέα δραστηριοποίησης της ΕΕΤ, αρμόδια υπηρεσία της οποίας παρακολουθεί συστηματικά όλα τα επιμέρους θέματα, συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και ενημερώνει σχετικά τις τράπεζες μέλη της. Η ΕΕΤ συμμετέχει με εκπρόσωπό της στην αρμόδια ομάδα εργασίας της ΕΤΟ που διερευνά και συζητεί διάφορα σχετικά θέματα και από την οποία αντλεί πληροφόρηση σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις. Παράλληλα συγκεντρώνει από τις τράπεζες και επεξεργάζεται στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις ληστείες τραπεζικών καταστημάτων και τα υποβάλλει στην αρμόδια επιτροπή της ΕΤΟ, η οποία τα συμπεριλαμβάνει σε ετήσια εμπιστευτική έκθεσή της.

Η λειτουργία της ειδικής αστυνομικής δύναμης που είναι αρμόδια για την επιτήρηση των τραπεζικών καταστημάτων συνεχίστηκε με ίδιαίτερη επιτυχία και απέδωσε απτά αποτελέσματα το έτος 2001. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο οι ληστείες τραπεζών μειώθηκαν ακόμη περισσότερο σε σύγκριση με προηγούμενα έτη, ενώ επετεύχθη από πλευράς αστυνομίας ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό εξιχνιάσεων ληστειών, της τάξεως του 55,76%. Ο δείκτης κινδύνου ληστειών τραπεζών στην Ελλάδα διαμορφώθηκε για ένα ακόμη έτος στα χαμηλότερα επίπεδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΤ.Φορολογικά θέματα

1. Σύμβαση Εξουσιοδοτημένου Μεσολαβητή (Qualified Intermediary Agreement)

Μετά την ολοκλήρωση των ενεργειών της Γενικής Γραμματείας της ΕΕΤ και τη θετική έκβασή τους, η Ελλάδα έγινε αποδεκτή από την Αμερικανική Φορολογική Αρχή (IRS). Έκτοτε η IRS εξέδωσε κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις διαδικασίες εξωτερικού ελέγχου (external audits) των Εξουσιοδοτημένων Μεσολαβητών. Η ΕΤΟ, εκτιμώντας ότι η τήρηση των κατευθυντηρίων αυτών γραμμών θα σημαίνει μεγάλο κόστος για τους Εξουσιοδοτημένους Μεσολαβητές, τόσο σε διαχειριστικό όσο και σε επίπεδο αμοιβών των εξωτερικών τους ελεγκτών, ανέλαβε την πρωτοβουλία για τη διενέργεια σχετικής έρευνας μεταξύ των μελών της, τα πορίσματα της οποίας αναμένεται να ολοκληρωθούν τον Ιανουάριο του 2002. Για τον λόγο αυτό ζητήθηκε από την IRS παράταση του χρόνου διαβούλεύσεων επί του κειμένου κατευθυντηρίων γραμμών μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2002. Περαιτέρω, υποβλήθηκε από την ΕΤΟ στην IRS αίτημα, προκειμένου η διενέργεια του πρώτου εξωτερικού ελέγχου να πραγματοποιηθεί για το έτος 2003 και όχι για το έτος 2002, όπως αρχικά είχε οριστεί.

2. Αυτοτελής φορολόγηση των τόκων που προκύπτουν από την εξωχρηματιστηριακή πώληση εντόκων γραμματίων ή ομολόγων του Δημοσίου με ειδική συμφωνία επαναγοράς ή επαναπώλησης (repos)

Μετά την έκδοση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, με την οποία επιβλήθηκε φορολόγηση με συντελεστή 7% στα εισοδήματα που προκύπτουν από τις ανωτέρω πράξεις, εκδόθηκε με πρωτοβουλία της ΕΕΤ το διευκρινιστικό έγγραφο του Υφυπουργού Οικονομικών. Σύμφωνα με το έγγραφο αυτό, σε φορολογία υπόκεινται τα εισοδήματα που αναλογούν σε πράξεις επαναγοράς (repos) από την 1η Ιανουαρίου 2002, και εφεζής, ενώ απαλλάσσονται από τη φορολογία τα εισοδήματα που αναλογούν στις εν λόγω πράξεις κατά την περίοδο από την κατάρτισή τους μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2001.

3. Ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου

Η ΕΕΤ με παρέμβασή της ζήτησε από το Υπουργείο Οικονομικών την εξακολούθηση της ισχύος των διατάξεων του άρθρου 17 παρ. 1 του νόμου 2819/2000 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2001, σύμφωνα με τις οποίες οι δικαιούχοι των τόκων, τράπεζες ή ασφαλιστικές εταιρείες που λειτουργούν στην Ελλάδα, συμψηφίζουν εξ ολοκλήρου τον φόρο που παρακρατείται κατά την εξόφληση των τοκομεριδίων από τον φόρο που αναλογεί στο φορολογούμενο εισόδημά τους. Τελικά, με το άρθρο 2 παρ. 3 του νόμου 2954/2001 ορίστηκε ότι οι ως άνω διατάξεις καταλαμβάνουν και τους τόκους από ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου, οι οποίοι καταβάλλονται από την 1η Αυγούστου μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2001.

4. Υποχρέωση υπογραφής δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος και ΦΠΑ από λογιστή-φοροτεχνικό Α' τάξεως

Μετά την υποβολή σχετικού αιτήματος από την ΕΕΤ προς το αρμόδιο Υπουργείο, εκδόθηκε Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία ορίστηκε ειδικά για τις ημεδαπές τραπεζικές εταιρείες ως χρόνος έναρξης ισχύος της παραπάνω ρύθμισης η 1η Ιανουαρίου 2002. Ωστόσο, αίτημα των τραπεζών παραμένει η εξαίρεσή τους από τις διατάξεις αυτές ή η δυνατότητα υποβολής των φορολογικών δηλώσεων και καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων αυτών του άρθρου 38 του νόμου 2873/2000, συγκεντρωτικά από κάθε πιστωτικό ίδρυμα.

5. Εξασφάλιση της πραγματικής φορολόγησης των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, η ΕΕΤ συνέταξε κατάλογο πληροφοριών, τις οποίες οι ελληνικές τράπεζες μπορούν να ανταλλάσσουν, στο πλαίσιο εφαρμογής του συστήματος της ανταλλαγής πληροφοριών, σύμφωνα με τα οριζόμενα

στην οικεία κοινοτική πρόταση Οδηγίας. Ήδη σε κοινοτικό επίπεδο γίνεται επεζεργασία των επιμέρους τεχνικών ζητημάτων που ανακύπτουν και χρήζουν ομοιόμορφης αντιμετώπισης για την αποτελεσματική υιοθέτηση της προτεινόμενης Οδηγίας. Ζήτημα αποτελεί ωστόσο και η εφαρμογή του συστήματος ανταλλαγής των πληροφοριών και από τις τρίτες (συνδεδεμένες) χώρες κατ' εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και αμοιβαίσιότητας.

6. Συμψηφισμός αναλογούντων φόρων επί των διαγραφομένων ποσών τόκων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 10 του νόμου 2789/2000, οι πάσις φύσεως φόροι που αναλογούν στα διαγραφόμενα ποσά των τόκων και έχουν καταβληθεί από τα πιστωτικά ιδρύματα στο Δημόσιο, συμψηφίζονται με οφειλόμενους φόρους εντός της χρήσης κατά την οποία θα γίνει η διαγραφή ή των αμέσως επόμενων αυτής τριών κατ' ανώτατο όριο χρήσεων. Για την πρακτική αντιμετώπιση του θέματος, η ΕΕΤ ζήτησε από το Υπουργείο Οικονομικών ο ως άνω συμψηφισμός να γίνεται έναντι υποχρεώσεων απόδοσης φόρου επί τόκων καταθέσεων, κατ' ανάλογον τρόπο με τον συμψηφισμό για την επιστροφή φόρου επί τόκων Στεγαστικού Ταμιευτηρίου και για την επιστροφή φόρου επί τόκων καταθέσεων συναλλάγματος μη μονίμων κατοίκων Ελλάδος. Το αίτημα αυτό παραμένει σε εκκρεμότητα.

Z. Θέματα καταναλωτή

1. Εθελοντικός Κώδικας Συμπεριφοράς κατά την Προσυμβατική Ενημέρωση για Στεγαστικά Δάνεια

Η επίτευξη της συμφωνίας μεταξύ των ευρωπαϊκών ενώσεων καταναλωτών και των ευρωπαϊκών ενώσεων πιστωτικού τομέα για την κατάρτιση του Εθελοντικού Κώδικα Συμπεριφοράς για τα στεγαστικά δάνεια και η ολοκλήρωση της διαδικασίας προσχώρησης των πιστωτικών ιδρυμάτων σε αυτόν αποτέλεσε πολύ σημαντική πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση της αυτορρύθμισης, που απαιτούσε συντονισμένες ενέργειες όλων των εμπλεκομένων φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στις σχετικές εργασίες της ΕΤΟ, τόσο κατά την επεζεργασία του κειμένου όσο και μετά την υπογραφή του Κώδικα για τον συντονισμό της διαδικασίας προσχώρησης των πιστωτικών ιδρυμάτων σε αυτόν. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕΤ ενημέρωνε συστηματικά τα μέλη της για την πορεία των εργασιών και τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο και επεζεργάστηκε τη μετάφραση του Εθελοντικού Κώδικα Συμπεριφοράς στα ελληνικά. Περαιτέρω, συντόνισε τις ενέργειες, κατά τρόπο ώστε να ολοκληρωθεί έγκαιρα και εμπρόθεσμα η προσχώρηση των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων σε αυτόν. Συνέβαλε επίσης στη σύλλογη και συστηματική καταχώριση των απαιτούμενων στοιχείων για την κατάρτιση του κεντρικού μητρώου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ εξακολουθεί να επεζεργάζεται ενδελεχώς το περιεχόμενο του Κώδικα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα όποια ζητήματα θέτει η εφαρμογή του στην πρά-

ξη, να λειτουργήσει ο Κώδικας αποτελεσματικά και να επιτευχθούν οι στόχοι της διαφάνειας και πλήρους ενημέρωσης του καταναλωτή σε προσυμβατικό επίπεδο για το στεγαστικό δάνειο που επιθυμεί να του χορηγηθεί.

2. Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας

Όπως είναι γνωστό, το 1997 τα μέλη της ΕΕΤ κατάρτισαν και υιοθέτησαν Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας, με τον οποίο καθιερώθηκαν ορισμένοι κανόνες που οι τράπεζες αυτοδεσμεύθηκαν να τηρούν όσον αφορά τις σχέσεις τους με την πελατεία, μεταξύ τους και με τρίτους. Ο Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας, προϊόν διατραπεζικής συνεργασίας, έχει εθελοντικό χαρακτήρα και συνέβαλε προοδευτικά στη Βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους καταναλωτές, αποτελώντας σημείο αναφοράς για την τραπεζική πρακτική.

Η εμπειρία που συσσωρεύτηκε από τα πέντε περίπου χρόνια εφαρμογής του σε συνδυασμό με τις θεσμικές εξελίξεις που σημειώθηκαν το διάστημα αυτό όσον αφορά την προστασία του καταναλωτή γενικότερα, κατέδειξαν την ανάγκη αναθεώρησής του, προκειμένου να αντιμετωπιστούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα όποια ζητήματα εφαρμογής του, αλλά και να ευθυγραμμιστούν πλήρως οι κανόνες του στο νέο περιβάλλον. Η ΕΕΤ συντόνισε τις διαδικασίες αναθεώρησης του Κώδικα και το νέο κείμενο αναμένεται να εκδοθεί εντός του 2002.

H. Εργασιακά και κοινωνικά δέματα

Κατά τη διάρκεια του 2001 η δραστηριότητα της ΕΕΤ στην εν λόγω θεματική επικεντρώθηκε στα ακόλουθα:

(α) Ενεργός υπόρξει η συμμετοχή εκπροσώπων της στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ), στο πλαίσιο της οποίας συζητήθηκαν και εκπονήθηκαν Γνώμες, μεταξύ άλλων, για τα ακόλουθα θέματα: "Μικρομεσαίες επιχειρήσεις", "Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα 2000-2006" και "Επαγγελματική κατάρτιση".

(β) Εκπρόσωποι της ΕΕΤ έλαβαν μέρος στις εβδομαδιαίες συνεδριάσεις του Τριτοβάθμιου Διατραπεζικού Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(γ) Ολοκληρώθηκε σε πρώτο στάδιο, σε συνεργασία με αναλογιστική εταιρεία, η συλλογή στοιχείων στο πλαίσιο εκπόνησης μελέτης για το ασφαλιστικό ζήτημα των τραπεζούπαλλήλων.

(δ) Προωθήθηκε η ολοκλήρωση της μελέτης για τις νέες τεχνολογίες και την απασχολησιμότητα στον τραπεζικό τομέα (IT employability in the banking sector), από την οποία προέκυψε κατ' αρχήν ότι οι νέες τεχνολογίες πρέπει να συμπληρώνουν και όχι να υποκαθιστούν το ανθρώπινο δυναμικό, οι δαπάνες για νέες τεχνολογίες παρουσίαζουν αυξητική τάση, η εκπαίδευση στον τομέα των νέων τεχνολογιών δεν επιδρά συστηματικά στις αποδοχές, καθώς και ότι η Πολιτεία πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην οργάνωση εκπαίδευσης στις νέες τεχνολογίες.

(ε) Προωθήθηκε η συμπλήρωση ερωτηματολογίου για την τηλεργασία (telework), ιδίως όσον αφορά τυχόν υφιστάμενη ειδική νομοθεσία και τυχόν σύναψη ειδικών για το θέμα συλλογικών συμβάσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

Θ. Νομικά δέματα

1. Επιταγές

Με αφορμή διάφορα ερωτήματα που ανέκυψαν σχετικά με τη χρήση των επιταγών στο περιβάλλον ευρώ, η ΕΕΤ υπέβαλε από τις αρχές του 2001 στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας πρόταση νομοθετικής ρύθμισης για τις επιταγές σε δραχμές, η οποία συμπεριλήφθηκε στο άρθρο 35 του νόμου 2971/2001.

2. Συμψηφισμός ανοικτών δέσεων σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα μέσα

Οι ελληνικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού και της διεθνοποίησης της ελληνικής οικονομίας, χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, για την καλύτερη διαχείριση των κινδύνων, στους οποίους εκτίθενται κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Στις συμβάσεις παραγώγων είναι σύνηθες μεταξύ των ιδίων συμβαλλομένων να υπάρχουν περισσότερες σχέσεις, από τις οποίες ανά πάσα στιγμή ορισμένες μπορεί να είναι πιστωτικές για τον ένα συμβαλλόμενο, ενώ άλλες να είναι χρεωστικές. Στις περιπτώσεις αυτές ο κίνδυνος αφερεγγυότητας του εκάστοτε αντισυμβαλλομένου είναι δυνατόν να περιοριστεί, εάν είναι εφικτός ο συμψηφισμός των αντίθετων αξιώσεων. Η δυνατότητα αυτή του συμψηφισμού προβλέπεται και από την Οδηγία 96/10/EK, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με την υπ' αριθ. 2409/27.3.97 ΠΔ/ΤΕ.

Στο ελληνικό δίκαιο ωστόσο έχουν εκφραστεί αμφιβολίες ως προς την ισχύ συμβάσεων εκκαθαριστικού συμψηφισμού. Δεδομένου όμως ότι οι συμβάσεις συμψηφισμού έχουν ήδη κατοχυρωθεί νομοθετικά στα λοιπά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς υπάρχει κίνδυνος ανταγωνιστικού μειονεκτήματος για την ελληνική οικονομία, γίνεται επιτακτική η ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης. Για τους λόγους αυτούς η ΕΕΤ επεζεργάστηκε και προώθησε, τον Σεπτέμβριο του 2001, στα συναρμόδια Υπουργεία σχέδιο σχετικής νομοθετικής ρύθμισης και εισηγητικής έκθεσης. Το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα.

3. Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων

Η ΕΕΤ παρακολουθεί το θέμα της ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων μέσω της συμμετοχής της στην Ομάδα Εργασίας για την Ασφάλιση Εξαγωγικών Πιστώσεων (Working Group on Export Credit Insurance), που έχει συσταθεί και λειτουργεί στο πλαίσιο της ΕΤΟ. Το ενδιαφέρον της έχει εστιαστεί στα ακόλουθα ζητήματα:

- την παρακολούθηση της μέχρι σήμερα εφαρμογής της Οδηγίας 98/29/EK, προκειμένου τυχόν παρατηρήσεις να διαβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
- τις νεότερες εξελίξεις αναφορικά με το αίτημα των αναπτυσσόμενων χωρών για δυνατότητα διαμόρφωσης κυμαινόμενων επιτοκίων στις εξαγωγικές πιστώσεις που τυχάνουν δημόσιας στήριξης, και
- την επεξεργασία σχεδίου Σύστασης, που έχει εκπονήσει ο ΟΟΣΑ, αναφορικά με κοινή προσέγγιση για το περιβάλλον και τις επίσημα υποστηριζόμενες εξαγωγικές πιστώσεις.

4. Ζητήματα Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου

Η σύσκεψη του Συμβουλίου Υπηρεσιών του ΠΟΕ το Φεβρουάριο του 2000 κήρυξε και επίσημα την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την υλοποίηση της Γενικής Συμφωνίας για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών (GATS, General Agreement on Trade in Services). Στη συνέχεια, τον Μάιο του 2001 υλοποιήθηκαν από το Συμβούλιο για το Εμπόριο και τις Υπηρεσίες (CTS) οι κατευθυντήριες οδηγίες και διαδικασίες, οι οποίες θα ακολουθηθούν για τις ως άνω διαπραγματεύσεις. Δεδομένου ότι στην έννοια των υπηρεσιών της GATS περιλαμβάνονται και οι τραπεζικές και εν γένει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η ΕΕΤ – μέσω της ΕΤΟ – κλήθηκε να συνδράμει το έργο του ΠΟΕ για το ως άνω θέμα.

Παράλληλα, σε εθνικό επίπεδο, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας ζήτησε τη συνεργασία της ΕΕΤ προκειμένου να καταρτιστεί το κείμενο με τις ελληνικές θέσεις, που θα υποβαλλόταν στον ΠΟΕ. Προς το σκοπό αυτό η ΕΕΤ κατέγραψε, απέστειλε στο ΥΠΕΘΟ και κοινοποίησε στην ΕΤΟ, ανά κατηγορία υπηρεσιών, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές τράπεζες όταν επιδιώκουν να δραστηριοποιηθούν σε ορισμένες χώρες (Αίγυπτος, Ινδία, Ινδονησία, Μαλαισία, Πακιστάν, Ταϊλάνδη, Χιλή, Φιλιππίνες, Βενεζουέλα, Ρωσία).

I. Τραπεζικές εργασίες

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν μέσα από την καθημερινή τραπεζική πρακτική, αφορούν βασικές τραπεζικές εργασίες και συνδέονται με την ερμηνεία και εφαρμογή σχετικών κανονιστικών διατάξεων, η ΕΕΤ επεξεργάστηκε κατά το 2001 τα ακόλουθα θέματα:

- Ρύθμιση θεμάτων καταβολής εργοδοτικών εισφορών, επιδότηση χαμηλόμισθων ΙΚΑ και ειδικότερα καθορισμός διαδικασιών ενιαίας διεκπεραίωσης των εργασιών αυτών μέσω του τραπεζικού συστήματος.
- Επεξεργασία στοιχείων των τραπεζών αναφορικά με τη ρύθμιση οφειλών από τον ανατοκισμό τόκων δανείων (άρθρο 30 νόμου 2789/2000) και ενημέρωση της Πολιτείας για τις επιπτώσεις των σχετικών διατάξεων στο τραπεζικό σύστημα.
- Προσέγγιση των όρων και προϋποθέσεων, σε συνεργασία με εκπροσώπους του Δημοσίου, για τη σύσταση φορέα στήριξης και ανάπτυξης των μικρομεσαίων και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη χώρα μας.

- Χρηματοδότηση των ΑΧΕ από τα πιστωτικά ιδρύματα για την ευχερέστερη εφαρμογή του θεσμού του margin account από αυτές.
- Αναζήτηση τρόπων επίλυσης των προβλημάτων που δημιουργούνται σε κατασκευαστικές επιχειρήσεις κατά την ανάληψη, μέσω διακριτικών, δημοσίων έργων (τραπεζικές βεβαιώσεις προς ΥΠΕΧΩΔΕ κ.λπ.).
- Θέσπιση Ειδικού Λογαριασμού για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (άρθρο 2 νόμου 283/2000), με μελέτη των χαρακτηριστικών του λογαριασμού καταθέσεων που θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αρχικών κεφαλαίων εταιρίας ή τυχόν αυξήσεων, αλλά και των καταθέσεων των μετόχων με προορισμό τη μελλοντική αύξηση κεφαλαίου καθώς και τη δυνατότητα έκδοσης statement.
- Συνεργασία τραπεζών - Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων (ΤΕΚ).
- Μελέτη του αιτήματος του Συνδέσμου Εταιρειών Διαμεσολαβητικών Υπηρεσιών Κινητών Αξιών (ΣΕΔΥΚΑ) για δυνατότητα διαμεσολάβησης των μελών του σε πωλήσεις τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών.
- Υποβολή προτάσεων προς το Γραφείο Συμψηφισμού Αθηνών για την εξόφληση χρεών προς το Δημόσιο σε περιοχές όπου στην έδρα Τ.Γ.Σ. δεν λειτουργεί υποκατάστημα τράπεζας, σε βάρος της οποίας σύρονται επιταγές.
- Παροχή διευκρινίσεων ως προς την υποχρέωση των ΔΟΥ για τη χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου δηλώσεως φορολογίας εισοδήματος Ε9 του εγγυητή ή του τρίτεγγυητή.
- Πρόγραμμα στεγαστικής αποκατάστασης Ελλήνων ομογενών παλιννοστούντων.
- Προτάσεις του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών για τη βελτίωση των συναλλαγών μεταξύ των μελών του και των ελληνικών τραπεζών.
- Διαφημιστικά φυλλάδια εταιρειών που αναφέρονται σε διευκολύνσεις πελατών για χορηγήσεις τραπεζικών δανείων.
- Τρεχούμενοι λογαριασμοί καταθέσεων.
- Αντικατάσταση των βεβαιώσεων αγοράς συναλλάγματος (ΒΑΣ).
- Διαβούλευση με το Υπουργείο Ανάπτυξης για το επιχειρησιακό πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας".

ΙΑ. Διεθνείς σχέσεις

1. Συμμετοχή στην Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου

Η ΕΕΤ είναι μέλος του Επιχειρηματικού Συμβουλίου της Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (ΟΣΕΠ), η οποία έχει ως σκοπό την καλλιέργεια και προώθηση της οικονομικής-επιχειρηματικής συνεργασίας των κρατών μελών της (χωρών της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής). Με αυτή την ιδιότητα, συμμετέσχε ενεργά και κατά τη διάρκεια του 2001 στην Επιτροπή Εκπροσώπων της Ελληνικής Επιχειρηματικής Κοινότητας και στην Ομάδα Εργασίας για Τραπεζικά και Χρηματοδοτικά θέματα, όπου εξετάστηκαν ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και τέθηκαν οι βάσεις για περαιτέρω συνεργασία των φορέων του χρηματοοικονομικού τομέα της περιοχής.

2. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου

Όσον αφορά τα θέματα του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου η EET ασχολήθηκε με τη μελέτη και τη διατύπωση παραπρόσεων στο σχέδιο προσθίκης στους Ομοιόμορφους Κανόνες και Συνήθειες για τις Ενέγγυες Πιστώσεις (έκδοση 500), σχετικά με την πλεκτρονική παρουσίαση των εγγράφων (UCP supplement for electronic presentation – eUCP). Οι παραπρόσεις αυτές εκφράστηκαν στην Επιτροπή Τραπεζικής Τεχνικής και Πρακτικής του ΔΕΕ, στην οποία η EET εκπροσωπεύτηκε. Η Επιτροπή αυτή ενέκρινε το τελικό κείμενο των κανόνων eUCP 500, οι οποίοι θα αρχίσουν να ισχύουν από 14.2.2002.

Τον Μάρτιο του 2001, η EET παρουσίασε την ελληνική έκδοση της Διεθνούς Πρακτικής Υποχρεώσεων σε Αναμονή (International Standby Practices) – ISP98, η οποία αποτελεί και την επίσημη μετάφραση του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου εγκεκριμένη από το Ινστιτούτο Διεθνούς Τραπεζικού Δικαίου και Πρακτικής. Πρόκειται για ένα σύνολο κανόνων που αποτελεί το εξελικτικό προϊόν των ομοιόμορφων κανόνων και συνθειών για τις ενέγγυες πιστώσεις και καλύπτει στην πράξη πιστώσεις, εγγυητικές επιστολές και άλλες συναφείς συμβάσεις ανάληψης υποχρεώσεων που βρίσκονται σε αναμονή εκτέλεσης.

Εντός του 2001 ολοκληρώθηκε και η μετάφραση των κανόνων “Incoterms 2000”, η οποία και θα εκδοθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2002.

3. Ελληνοτουρκική επιχειρηματική συνεργασία

Η EET συμμετέχει σε διάφορες επιτροπές των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Εξωτερικών, οι οποίες εξετάζουν θέματα που σχετίζονται με τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας, καθώς και στο Συμβούλιο Ελληνοτουρκικής Επιχειρηματικής Συνεργασίας (ΣΕΤΕΣ), το οποίο εξετάζει θέματα οικονομικής και επιχειρηματικής συνεργασίας των δύο χωρών σε όλους τους βασικούς τομείς παραγωγικής διαδικασίας (τραπεζικός, χρηματιστηριακός, ασφαλιστικός, εμπορίου, βιομηχανίας κ.λπ).

IB. Εκδηλώσεις

1. Ημερίδες για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών

Πέρα από την τεχνική αντιμετώπιση του θέματος των νέων προτάσεων της Επιτροπής της Βασιλείας για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών, η EET εντόπισε την ανάγκη ενημέρωσης ευρύτερης ομάδας του τραπεζικού πληθυσμού σχετικά με το περιεχόμενο του νέου πλαισίου. Ο λόγος ήταν ότι πέρα από τις τεχνικές ρυθμίσεις και τα μοντέλα που προτείνει η Επιτροπή της Βασιλείας, απότερος σκοπός της αναθεώρησης και του εμπλουτισμού του πλαισίου είναι η ενδυνάμωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, καθώς και η αναγνώριση κινδύνων όπως ο λειτουργικός κίνδυνος, ο οποίος έχει γίνει εντονότερος με τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων.

Έτσι η EET διοργάνωσε τον περασμένο Ιούνιο ημερίδα εργασίας με θέμα την κεφα-

λαιακή επάρκεια των τραπεζών. Κατά την εκδήλωση αυτή έγινε αρχικά μια επισκόπηση του ισχύοντος πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών και στη συνέχεια επιχειρήθηκε από τους ομιλητές μια πιο λεπτομερής παρουσίαση των νέων προτάσεων και των άμεσων και έμμεσων συνεπειών αυτών, τόσο στο ύψος των εποπτικών κεφαλαίων των τραπεζών όσο και στην υποδομή που πρέπει να δημιουργηθεί, προκειμένου να επιτευχθεί ορθότερη διαχείριση κινδύνων.

Επιπλέον, τον ίδιο μήνα οργανώθηκε από την EET και δεύτερη ημερίδα γύρω από το ίδιο θέμα, με τίτλο “The euro, banking regulation and prudential supervision”, σε συνεργασία με το European University Institute της Φλωρεντίας. Οι διακεκριμένοι εισηγητές – καθηγητές σε διάφορα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια – ανέπτυξαν διεξοδικά τους προβληματισμούς και τις διεργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη διεθνώς, τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε θεσμικό επίπεδο.

Την ημερίδα τίμησε με την παρουσία του το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Tomasso Padoa-Schioppa, ο οποίος συνδύασε την ακαδημαϊκή εμπειρία με το στίγμα του διαχειριστή των θεμάτων εποπτείας για λογαριασμό της EKT. Ο κ. Schioppa ανέλυσε την ιδιαιτερότητα της Ευρώπης να συνδυάζει την απελευθέρωση με τη ρύθμιση, να προωθεί παράλληλα την άρση των εμποδίων στη λειτουργία των αγορών και την επαναθέσπιση ενός ρυθμιστικού πλαισίου.

2. Ομιλία-συζήτηση για τη σύγκλιση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών

Η έκθεση που συνέταξε η “Επιτροπή Σοφών” υπό την προεδρία του κ. Alexandre Lamfalussy (βλ. ενότητα II (B) του παρόντος απολογισμού) θεωρήθηκε αποφασιστικό στοιχείο για την επιτάχυνση της διαδικασίας ενοποίησης των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών. Οι προτάσεις όμως που περιέχονταν στην έκθεση αυτή δεν έγιναν ομόφωνα αποδεκτές. Πολλά σημεία – τόσο σε πολιτικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο – απομένουν να διευκρινιστούν, προκειμένου να υιοθετηθούν οι τελικές επιλογές σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκτεταμένες συζητήσεις διεξάγονται μεταξύ των άμεσα εμπλεκομένων μερών, συζητήσεις που από τη φύση τους έχουν έντονο τεχνικό χαρακτήρα και δεν λαμβάνουν ευρεία δημοσιότητα.

Μια από τις προσωπικότητες που δραστηριοποιείται ενεργά στον τομέα αυτό είναι ο κ. Karel Lannoo, υπεύθυνος για θέματα της ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς στο Κέντρο Μελέτης Ευρωπαϊκών Πολιτικών (Center for European Policy Studies – CEPS), στις Βρυξέλλες. Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών προσκάλεσε στην Αθήνα τον κ. Lannoo, ο οποίος μίλησε, στις αρχές Μαΐου 2001, ενώπιον περιορισμένου ακροατηρίου από εξειδικευμένα στελέχη του χώρου των τραπεζών και της κεφαλαιαγοράς. Ο κ. Lannoo ανέπτυξε τις απόψεις του για το θέμα της ενοποίησης των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών σε συνδυασμό με τις προτάσεις της έκθεσης Lamfalussy και συνομίλησε με τους παρευρισκομένους.

3. Ημερίδες για θέματα SWIFT

Η ΕΕΤ, ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Οργανισμού SWIFT, διοργάνωσε ημερίδες με “Θέματα SWIFT”. Η πρώτη από αυτές πραγματοποιήθηκε στις 26 Απριλίου και η δεύτερη στις 27 Νοεμβρίου. Στις ημερίδες συμμετείχε εξαιρετικά μεγάλος αριθμός στελεχών από τράπεζες και χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.

ΙΓ. Δωρεές - Χορηγίες

Εκτός από την τεχνοκρατική, εκπαιδευτική, μορφωτική και επιστημονική της δραστηριότητα, η ΕΕΤ, με αποφάσεις του Διοικητικού της Συμβουλίου, συνέδραμε και κατά τη διάρκεια του 2001 τις προσπάθειες αρχών και φορέων που προσφέρουν έργο ευρύτερης εθνικής και κοινωνικής σημασίας, προβαίνοντας στα ακόλουθα:

(α) Κατ’ αρχήν, στο πλαίσιο της συνεργασίας της με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και με στόχο την ενίσχυση των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των εγκληματικών δράσεων κατά των τραπεζών, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΕΤ αποφάσισε τη χορήγηση στο Υπουργείο με τη μορφή δωρεάς τεχνικού εξοπλισμού εκτιμώμενης αξίας 2 δισ. δραχμών. Για την υλοποίηση της απόφασης αυτής, η ΕΕΤ συγκρότησε δύο ειδικές επιτροπές (Συντονιστική και Τεχνική), προκειμένου να συνεπικουρίσουν τη Γενική Γραμματεία στις σχετικές διαδικασίες προμήθειας του εν λόγω εξοπλισμού. Η δωρεά αυτή, σύμφωνα με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, θα υλοποιηθεί σταδιακά μέχρι και το 2004.

(β) Επίσης, με την πρωτοβουλία και το συντονισμό της ΕΕΤ υπεγράφη την 26η Ιουλίου 2001 σύμβαση αορίστου χρόνου μεταξύ του κοινωφελούς ιδρύματος με την επωνυμία “Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών” (ΙΟΒΕ) και δεκαοκτώ τραπεζών μελών της ΕΕΤ. Αντικείμενο της σύμβασης είναι αφενός η εκ μέρους των συμβαλλομένων τραπεζών κατάθεση σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό συγκεκριμένων ποσών σε τρεις δόσεις και αφετέρου η θεσμοθέτηση οργάνων και διαδικασιών για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των χρημάτων αυτών.

Οι καρποί των καταθέσεων αυτών θα κατατίθενται υπέρ του ΙΟΒΕ σε ανεξάρτητο, επ’ ονόματί του λογαριασμό, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την ενίσχυση του ερευνητικού του έργου. Στον λογαριασμό αυτό προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής τόσο φυσικών όσο και νομικών προσώπων του ιδιωτικού τομέα όσο και του Δημοσίου και επιχειρήσεων όσο και νομικών προσώπων του δημοσίου τομέα. Η διαχείριση των κατατιθέμενων ποσών ανατίθεται σε πενταμελή διαχειριστική επιτροπή, αποτελούμενη από τρεις εκπροσώπους της ΕΕΤ και δύο εκπροσώπους του ΙΟΒΕ.

(γ) Τέλος, η ΕΕΤ προέβη σε χορηγίες προς τους ακόλουθους φορείς:

- στο Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού, χορηγήθηκε ποσό 100.000 δολαρίων ΗΠΑ (38,5 εκατ. δραχμών περίπου), ως οικονομική ενίσχυση για την τριετία 2000-2002,
- στο Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγήθηκε ποσό 26,5 εκατ. δραχμών για την κάλυψη δαπανών σχετικών με εκδηλώσεις αφιερωμένες στην επέτειο των 2.400 ετών από τη δίκη και το θάνατο του Σωκράτη,

- στον κ. Θόδωρο Αγγελόπουλο χορηγήθηκε ποσό 100 εκατ. δραχμών για την παραγωγή νέας του ταινίας,
- στο American Hellenic Institute Foundation χορηγήθηκε ποσό 30.000 δολαρίων (11 εκατ. δραχμών περίπου) για την κάλυψη του κόστους της έκδοσης δίτομου οδηγού με τον τίτλο “*Doing Business in Greece*” και της έκδοσης με τίτλο “*Greece’s Pivotal Role in World War II and It’s Importance to the U.S. Today*”.

Ιστοσελίδα της ΕΕΤ

Από τον Σεπτέμβριο του 2001 λειτουργεί, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, ο νέος δικτυακός τόπος της ΕΕΤ σε ένα καλαίσθητο και λειτουργικό περιβάλλον που εμπλουτίζεται τακτικά. Έχουν ήδη ενημερωθεί τόσο οι διοικήσεις των τραπεζών όσο και άλλοι φορείς σε σχέση με την επανασχεδίαση της ιστοσελίδας της ΕΕΤ, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η εσωτερική – εντός ΕΕΤ – διαδικασία εμπλουτισμού με νέες θεματικές ενότητες.

IV. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Η διατραπεζική εκπαίδευση που πρόσφερε η ΕΕΤ κατά το 2001, είχε ως στόχο την περαιτέρω εδραίωση του φορέα μέσω του οποίου ασκείται, δηλαδή του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου (ETI). Προκειμένου μάλιστα να αναδειχθεί το κύρος του Ινστιτούτου ως εφάμιλλου των διατραπεζικών εκπαιδευτικών φορέων άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, προτάχθηκαν δραστηριότητες υποδομής.

Το ETI προέβη σε διεύρυνση των συνεργασιών του με φορείς της χώρας και του εξωτερικού, με βασικό γνώμονα τη διαμόρφωση προγραμμάτων πιστοποιημένης επαγγελματικής εκπαίδευσης. Επισημαίνεται στο σημείο αυτό, ότι το ETI έχει εγκριθεί από την Πολιτεία ως “πιστοποιημένο” Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (KEK), είναι δηλαδή αρμόδιο να παρέχει τίτλους με τους οποίους πιστοποιείται η κατάρτιση των εκπαιδευομένων. Υπογραμμίζεται, επίσης, ότι η πιστοποίηση των επαγγελματικών γνώσεων και ικανοτήτων αποτελεί την κυρίαρχη τάση διεθνώς.

Η δραστηριότητα του ETI υπέρξε, στη διάρκεια του 2001, ιδιαίτερα έντονη σε προγράμματα εκπαίδευσης με τη μέθοδο διδασκαλίας σε αίθουσα και προγράμματα εξ αποστάσεως κατάρτισης. Δεδομένου ότι η λειτουργία του Ινστιτούτου είναι κατά βάση ανταποδοτική, τα έσοδα από τη συμμετοχή στην εν λόγω δραστηριότητα καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των διαχειριστικών, διοικητικών και λειτουργικών δαπανών του.

Τα εκπαιδευτικά αυτά προγράμματα, τα κοινοτικά προγράμματα στα οποία συμμετείχε το Ινστιτούτο και οι διεθνείς του σχέσεις έχουν πιο συγκεκριμένα ως ακολούθως:

A. Εκπαιδευτικά προγράμματα

Σε σχέση με τα αντίστοιχα μεγέθη του έτους 2000, εμφανίζεται αύξηση του αριθμού των διοργανώσεων, καθώς και του αριθμού των εκπαιδευθέντων, στο σύνολο των προγραμμάτων (πίνακες αρ.1 και αρ. 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΕΞΑΧΘΕΝΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

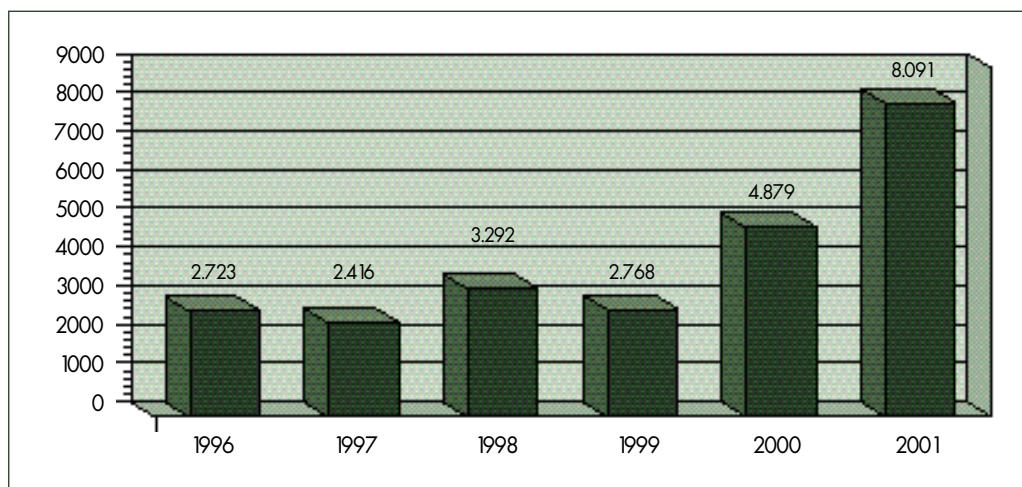
	Έτος 2001	Έτος 2000
1. Προγράμματα Σεμιναρίων		
Σεμινάρια συμπλορωματικά των τραπεζών	68	83
Σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς	30	48
Σεμινάρια κατόπιν αιτήματος	58	10
Μερικό σύνολο	156	141
2. Προγράμματα κατάρποσης από απόσταση	21	12
Σύνολο διεξαχθέντων προγραμμάτων	177	153

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΩΝ

	Έτος 2001	Έτος 2000
1. Προγράμματα Σεμιναρίων		
Σεμινάρια συμπληρωματικά των τραπεζών	827	979
Σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς	510	1.113
Σεμινάρια κατόπιν αιτήματος	1.222	246
Μερικό σύνολο	2.559	2.338
2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση		
	5.532	2.541
Σύνολο εκπαιδευθέντων	8.091	4.879

Διαχρονικά, από το 1996-2001 ο αριθμός των συνολικά εκπαιδευθέντων από το ΕΤΙ, εμφανίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα 1:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΩΝ ΑΠΟ 1996-2001

Εξετάζοντας χωριστά τα χαρακτηριστικά των σεμιναριακών προγραμμάτων και των προγραμμάτων κατάρτισης από απόσταση, αναδεικνύονται τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Προγράμματα σεμιναρίων

Η θεματολογία των σεμιναρίων για συμπληρωματική εκπαίδευση διαμορφώθηκε με βάση ερωτηματολόγιο που είχε σχεδιασθεί από τα μέλη του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου του ΕΤΙ, και είχε συμπληρωθεί από τους υπευθύνους εκπαίδευσης των τραπεζών. Όπως προκύπτει από τους ανωτέρω πίνακες αρ. 1 και 2, στο σύνολο των σεμιναρίων, τα μεγέθη που επετεύχθισαν κατά το 2001, σε σχέση με αυτά του 2000, είναι αυξημένα κατά 10,6% ως προς τον αριθμό των διοργανώσεων και κατά 9% ως προς τον αριθμό των συμμετασχόντων.

Από το σύνολο των σεμιναρίων, τα συμπληρωματικά σεμινάρια εμφανίζονται στον πί-

νακα αρ. 3, τα σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς φορείς, στον πίνακα αρ. 4, και τα σεμινάρια κατόπιν αιτήματος μεμονωμένων τραπεζών και οργανισμών, στον πίνακα αρ. 5.

Οι πίνακες αυτοί αποτυπώνουν τη θεματολογία των σεμιναρίων, την κατανομή τους στην Αθήνα και την Περιφέρεια, τη διάρκειά τους, και τον αριθμό καθώς και την προέλευση των συμμετασχόντων, κατά φύλο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ε.Τ.Ι.

α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		κέντρο	περιφέρεια	σύνολο	Ωριαία διάρκεια	Α	Γ	σύνολο		Τράπεζες	Ιδιώτες
1	Ο πλήρης κύκλος της καταναλωτικής πίστης	2	1	3	14	11	22	33	42	32	1
2	Διαχείριση Πιστωτικών Κινδύνων και Προβληματικών Δανείων	1	1	2	18	11	15	26	36	26	
3	Σύγχρονα επενδυτικά χρηματοοικονομικά προϊόντα & υπηρεσίες	3		3	16	24	32	56	48	53	3
4	Προγράμματα χρηματοοικονομικών Αγγλικών	14	10	24	60	68	74	142	1440	140	2
5	Ανάλυση ισολογισμού	1		1	16	8	8	16	16	16	
6	Νομικά Θέματα Ευρώ	4		4	4	24	56	80	16	79	1
7	Συστήματα έγκαιρης διάγνωσης - διασφάλιση πιστωτικού κινδύνου	2	1	3	21	24	21	45	63	45	
8	Χρημ/νομική Ανάλυση Οικ.Κατ/σπς Επιχ/σπς μέσω δεικτών	2		2	21	18	25	43	42	41	2
9	Πωλητές Αρμοδιών Κεφαλαίων	6	1	7	30	39	49	88	210	86	2
10	Οι ενέγγυες πιστώσεις στην πράξη	1	1	2	14	7	28	35	28	35	
11	Χρηματοδότηση ναυπλιακών επιχειρήσεων	1		1	14	2	11	13	14	13	
12	Εκπαίδευση Εκπαιδευτών (α' φάση)	1		1	150	6	7	13	150	12	1
13	Factoring	1		1	5	3	12	15	5	13	2
14	Ομοιόμορφοι κανόνες ISP '98	1		1	14	4	10	14	14	14	
15	Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα	2		2	21	10	20	30	42	30	
16	Καθυστερήσεις Χορηγίσεων (Εμπλοκές)	2		2	21	9	24	33	42	33	
17	Ο Τραπεζικός δανεισμός για κατοικία και επαγγελματική στέγη	2	1	3	14	8	26	34	42	33	1
18	Εκπαίδευση Εκπαιδευτών (β' φάση)	1		1	150	6	5	11	150	11	
19	Βασική Εκπαίδευση Νέων Υπαλλήλων	1		1	84	4	17	21	84	21	
20	Αξιολόγηση Χρηματοδοτικών Κινδύνων	1		1	21	7	10	17	21	15	2
21	Οργάνωση και Διαχείριση Αρχείων	1		1	16	8	14	22	16	21	1
22	Εσωτερικός Έλεγχος για Επιθεωρητές	1		1	29	15	13	28	29	28	
23	WINDOWS 95/98-WORD 97/2000	1		1	6	6	6	12	6	12	
Σύνολα		52	16	68		322	505	827	2.556	809	18

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	
		κέντρο	περιφέρεια	σύνολο	Ωριάσια διάρκεια	Α	Γ	σύνολο		Τράπεζες	Ιδιώτες
1	Customer Credit Transfer and Liquidity Instructions	3		3	14	20	48	68	42	62	6
2	Customer Credit Transfer from MT100 to MT103	3		3	7	28	56	84	21	83	1
3	Swift for investment managers and brokers	1		1	14	5	6	11	14	11	
4	Swift for corporate actions (ISO 15022)	1		1	7	6	13	19	7	17	2
5	Swift for custodians and clearing institutions	1		1	14	11	16	27	14	24	3
6	Project Planning and Control	1		1	31	5	6	11	31	11	
7	Back Office Management	1		1	32	5	6	11	32	9	2
8	Credit Analysis and Risk Assessment	1		1	21	2	6	8	21	6	2
9	European Master Agreement	1		1	4	12	14	26	4	25	1
10	Balance Sheet Management	1		1	3	12	13	25	3	25	
11	Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων	1	1	2	25	6	11	17	50	9	8
12	Factoring			1	5	12	2	14	5	11	3
13	Αποτίμηση Επιχειρηματικών Χρεογράφων	1	1	2	18	12	11	23	36	23	
14	Βασικές έννοιες χρηματιστηριακής αγοράς	4		4	18	27	37	64	72	38	26
15	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	1		1	30	11	6	17	30	17	
16	Αποτίμηση Εταιρειών	3		3	20	27	23	50	60	42	8
17	Εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών	3		3	22	18	17	35	66	26	9
	Σύνολα	27	3	30		219	291	510	508	439	71

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	
		κέντρο	περιφέρεια	σύνολο	Ωριάσια διάρκεια	Α	Γ	σύνολο		Τράπεζες	Ιδιώτες
1	Πιωλητές Αμοιβαίων Κεφαλαίων για μεμονωμένους φορείς	19	6	25	30	200	215	415	750	249	
2	Πιωλητές Αμοιβαίων Κεφαλαίων για μεμονωμένους φορείς	6	3	9	20	100	74	174	180		174
5	ΕΥΡΩ για μεμονωμένους φορείς	7	4	11	5	190	115	305	55	305	
6	ΕΥΡΩ για μεμονωμένους φορείς	6	5	11	8	169	120	289	88	289	
4	Διαχείριση Πιστωτικών Κινδύνων για μεμονωμένες τράπεζες	1		1	80	12	7	19	80	19	
5	SWIFT για μεμονωμένες τράπεζες	1		1	16	10	10	20	16	20	
	Σύνολα	40	18	58		681	541	1222	1169	882	174

2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση

Τα προγράμματα αυτά ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στηριζόμενα σε ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και στην απευθείας επικοινωνία με τους εκπαιδευτές, σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Το γεγονός ότι αυτής της μορφής η εκπαίδευση είναι σχεδιασμένη για τον μη εργάζομενο χρόνο των συμμετεχόντων, αναδεικνύει το πλεονέκτημά της για τους εργάζομενους που δεν μπορούν, για υπηρεσιακούς ή οικογενειακούς λόγους, να μεταβούν στα εκπαιδευτικά κέντρα.

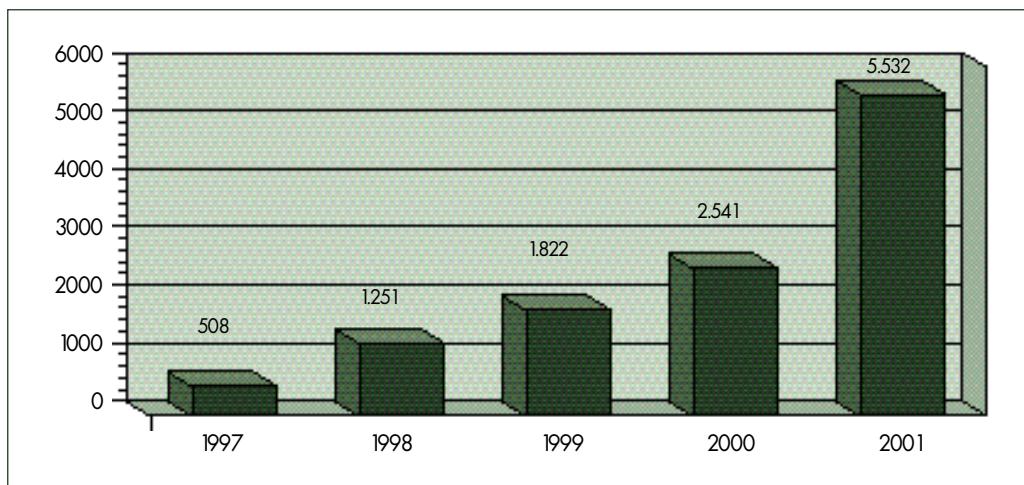
Τα μεγέθη που αναφέρονται στα προγράμματα κατάρτισης από απόσταση, για τη διάρκεια του 2001, αποτυπώνονται στον πίνακα αρ. 6. Σε σχέση με το 2000, τα μεγέθη που επιτεύχθηκαν στη διάρκεια του 2001, στα προγράμματα αυτής της μορφής εμφανίζονται αυξημένα κατά 75% ως προς τον αριθμό των διοργανώσεων που υλοποιήθηκαν. Άκομη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση, 177%, εμφανίζει ο αριθμός των εκπαιδευθέντων, όπως διαπιστώνεται στον πίνακα αρ. 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

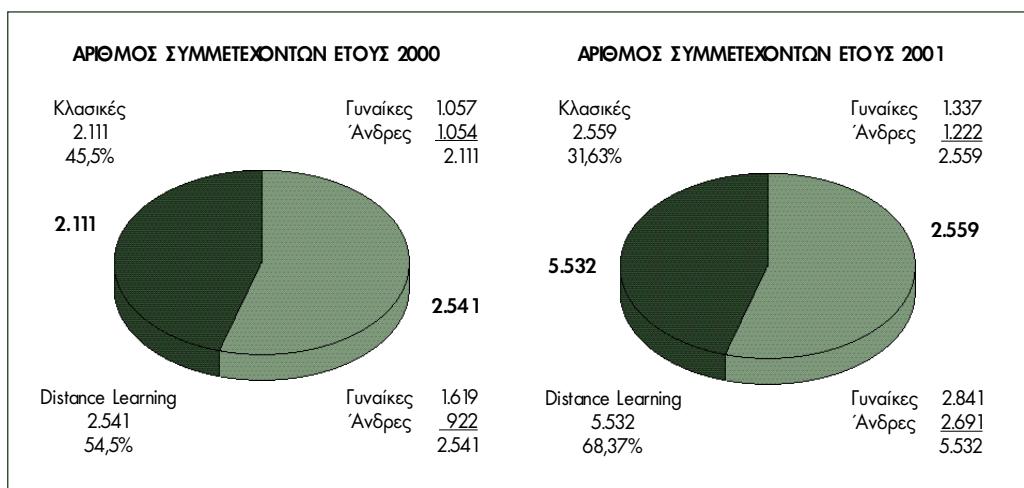
α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		κέντρο	περιφέρεια	σύνολο	Ωριαία διάρκεια	Α	Γ	σύνολο		Τράπεζες	Ιδιώτες
1	D.L.-Ευρώ			4	50	570	775	1345		1340	5
2	D.L.-Χρηματοδοτίσεις			2	100	154	212	366		364	2
3	D.L.-Συνάλλαγμα			3	100	219	335	554		551	3
4	D.L.-Μάρκετινγκ			2	100	95	146	241		240	1
5	D.L.-Άξοναράφα			2	75	246	111	357		355	2
6	D.L.-Ευρώ για μεμονωμένες τράπεζες			5	75	1.073	1.015	2.088		2.081	7
7	D.L.-Εγγυητικές Επιστολές			2		271	124	395		393	2
9	D.L.-Συνάλλαγμα για μεμονωμένες τράπεζες			1	100	63	123	186		185	1
Σύνολα				21		2.691	2.841	5.532		5.509	23

Η εξελικτική πορεία του αριθμού των εκπαιδευθέντων με τη μέθοδο της κατάρτισης από απόσταση, από την έναρξη εφαρμογής της μέχρι και το 2001, όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 2, παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ακόλουθο λόγο: Η πορεία αυτή εμφανίζει έξαρση των συμμετοχών, κατά το 2001, εξ αιτίας του μεγάλου αριθμού εργαζομένων που εκπαιδεύτηκαν σε θέματα εισαγωγής του ευρώ. Εντούτοις, η συμμετοχή των εργαζομένων στα προγράμματα κατάρτισης από απόσταση είναι σταθερά ανοδική. Χαρακτηριστική είναι και η υπεροχή του αριθμού των γυναικών έναντι εκείνου των ανδρών, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΕ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Παράλληλα με την εκπαιδευτική εφαρμογή των ήδη υφισταμένων αντικειμένων, που αναφέρονται στον πίνακα αρ. 6, το Ινστιτούτο απούθυνε ανοιχτή πρόσκληση προς τις τράπεζες για την αναζήτηση νέων συνεργατών και τον εντοπισμό νέας θεματολογίας. Σε συνέχεια αυτής της διαδικασίας, και μετά την επεξεργασία των προτάσεων που υποβλήθηκαν, ανατέθηκε σε τραπεζικά στελέχη η συγγραφή νέου εγχειρίδιου με θέμα: "Το τραπεζικό απόρροτο και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος". Ολοκληρώθηκε επίσης εντός του 2001 η συγγραφή των εγχειρίδιων "Γενική και τραπεζική λογιστική", "Καθιστερήσεις χορηγήσεων" και "Εργασίες εξωτερικού εμπορίου".

Για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων κατάρτισης από απόσταση που διεξάγονται με βάση το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο, το Ινστιτούτο σχεδιάζει την ανάπτυξη του πλεκτρονικού βιβλίου (e. book). Με την πλεκτρονική μορφή, οι ενδιαφερόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στα εκπαιδευτικά προγράμματα μέσω του διαδικτύου. Η πρώτη εφαρμογή θα αφορά το υπάρχον εγχειρίδιο "Εγγυητικές επιστολές

εσωτερικού-εξωτερικού”, στο οποίο θα προστεθούν “συνδυαστικές” ασκήσεις, για να ελκύσουν το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων (όχι μόνο για “σειριακή” αλλά και “συνειρμική” μελέτη του γνωστικού αντικειμένου). Στόχος της προώθησης του e.book, εκτός από τον εκσυγχρονισμό του συστήματος κατάρτισης από απόσταση, είναι η εξοικείωση των τραπεζικών στελεχών με την πλεκτρονική εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και η μείωση του κόστους.

B. Κοινοτικά προγράμματα

Η δραστηριότητα του Ινστιτούτου στα προγράμματα εκπαίδευσης που χρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Ένωση διακρίνεται σε εκείνη, στην οποία λειτούργησε ως Ανάδοχος, και σε εκείνη που υπήρξε Εταίρος. Ως Ανάδοχος, είχε το συντονισμό των ακόλουθων προγραμμάτων:

1. Πρόγραμμα επιδεικτικών έργων (ΠΕΠΕΡ)

Αντικείμενο του έργου αυτού, το οποίο ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2001, ήταν ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η εφαρμογή ενός διατραπεζικού εκπαιδευτικού συστήματος, που θα παρέχει εκπαίδευση από απόσταση, σε τραπεζικά και εν γένει χρηματοοικονομικά θέματα, με χρήση του διαδικτύου. Το ETI, ως Ανάδοχος του προγράμματος, συνεργάστηκε με διάφορες τράπεζες μέλη της EET, το INE/OTOE, καθώς και το ΕΠΙΣΣΕΥ του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Προϊόν του έργου υπήρξε το εργαστήριο D-LAB (Distance Learning Application in Banking), το οποίο αναπτύχθηκε πιλοτικά, με σκοπό να παρέχει τραπεζική εκπαίδευση από απόσταση, με χρήση υπολογιστών συνδεδεμένων σε δίκτυο “extranet”. Τα μαθήματα θα παρέχονται με διαδικτυακό λογισμικό, με χρήση ειδικού λογισμικού περιήγησης. Το σύστημα διαθέτει και λογισμικό παρακολούθησης της προόδου και γενικά της πορείας των εκπαιδευομένων.

2. LEONARDO (DEFACIL)

Αντικείμενο του Προγράμματος αυτού ήταν η εκπόνηση μελέτης για την αναγκαιότητα και τη δυνατότητα μετατροπής των προϊσταμένων τραπεζικών μονάδων σε εκπαιδευτικούς συμβούλους (Facilitators). Στη συνέχεια της μελέτης αυτής, διαμορφώθηκε εκπαιδευτικό πρόγραμμα και υλικό για την εκμάθηση του νέου αυτού ρόλου, με τη μορφή κατάρτισης από απόσταση. Το Ινστιτούτο, ως Ανάδοχος του Προγράμματος, συντόνισε τις ελληνικές τράπεζες, τα ευρωπαϊκά τραπεζικά ινστιτούτα και τους κοινωνικούς εταίρους από την Ελλάδα και την Κύπρο που συμμετείχαν.

Το εν λόγω Πρόγραμμα ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2001, με τη διεξαγωγή πιλοτικού εκπαιδευτικού προγράμματος που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 23 εκπαιδευομένων, προερχομένων από τους Εταίρους στο πρόγραμμα. Με τη λόγη του Προγράμματος πραγματοποιήθηκε στις 25.5.2001, ημερίδα για τη διάδοση των αποτελεσμάτων, την οποία παρακολούθησαν 120 εκπρόσωποι τραπεζών και οργανισμών του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού χώρου.

To ETI συμμετείχε, ως Εταίρος, στα ακόλουθα προγράμματα:

3. LEONARDO (PREMEQ II)

Το εν λόγω Πρόγραμμα με Ανάδοχο το INE/ΟΤΟΕ ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2001. Αντικείμενό του ήταν η δημιουργία ενός μηχανισμού πρόβλεψης νέων ειδικοτήτων στον τραπεζικό τομέα. Στόχος του, η συστηματική και πρακτική αναβάθμιση της επαγγελματικής κατάρτισης, μέσω της αξιόπιστης διάγνωσης των εκπαιδευτικών αναγκών και της δημιουργίας νέων ευκαιριών απασχόλησης που θα προκύψουν από τον ανασχεδιασμό των θέσεων εργασίας.

4. LEONARDO (LABS)

Ανάδοχος του Προγράμματος αυτού, το οποίο ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2001, ήταν το EFFEBI Ιταλίας, και συμμετείχαν, ως Εταίροι, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ουγγαρία. Αντικείμενο του Προγράμματος ήταν η εκπόνηση μελέτης για την ισχύουσα κατάσταση στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης στις συμμετέχουσες χώρες. Μέρος της μελέτης αποτέλεσε η αναζήτηση των χαρακτηριστικών Υπευθύνου επαγγελματικής κατάρτισης (Υπευθύνου ανθρώπινου δυναμικού), στο συνεχώς μεταβαλλόμενο χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Μετά από έρευνα, το έργο ολοκληρώθηκε με την παραγωγή των εξής εκπαιδευτικών προϊόντων: Emerging banking scenario: an overview, Case study report και Profile on the learning agent in banking sector. Ολοκληρώθηκε, επίσης, η συγκέντρωση υλικού για τη δημιουργία βάσης δεδομένων με την επωνυμία Bella Database.

5. LEONARDO (LOBSTER)

Ανάδοχος του έργου είναι το EFFEBI Ιταλίας και συμμετέχουν ως Εταίροι, εκτός του ETI, φορείς από την Πορτογαλία, τη Φιλανδία και τη Ρουμανία. Στόχος του είναι, να συγκεντρώσει, να αποτυπώσει, να ενοποιήσει και να διαδώσει την καλύτερη πρακτική μέθοδο για την "Επιχείρηση που μαθαίνει" (Learning organization) στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, με έμφαση στο ρόλο των νέων τεχνολογιών.

Στο πλαίσιο του προγράμματος λειτουργεί πλεκτρονικό open forum. Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε το 2001 και θα ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο του 2002.

6. LEONARDO (European foundation certificate in banking)

Ανάδοχος του έργου είναι το EBT.N και συμμετέχουν 19 ευρωπαϊκές χώρες-μέλη του. Στόχος του Προγράμματος είναι η δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού πιστοποιημένου εκπαιδευτικού πακέτου τραπεζικών σπουδών, με ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, και η εφαρμογή του σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες.

Γ. Διεθνείς σχέσεις

- Το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, ως μέλος του *European Bank Training-Network (EBT.N)*, στη διάρκεια του 2001, συμμετείχε στις συνεδριάσεις του Διοικητικού του Συμβουλίου και στις εργασίες ενός Παγκόσμιου συνεδρίου. Το συνέδριο αυτό του EBT.N πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη, με θέμα: "Strategic challenges in the financial services industry and emerging training solutions". Το ETI εξασφάλισε μάλιστα την ενεργό συμμετοχή στις εργασίες του 11 τραπεζικών στελεχών από όλη την Ελλάδα, και τη συμμετοχή στελέχους ελληνικής τράπεζας μεταξύ των κυρίων ομιλητών.

Λόγω της έντονης δραστηριότητας του ETI στην Επιτροπή του EBT.N που εξετάζει τα "professional standards", εξασφάλισε τη συμμετοχή του σε σχετικό Πρόγραμμα LEONARDO DA VINCI. Το Πρόγραμμα αυτό προβλέπει την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την πιστοποίηση βασικής κατάρτισης τραπεζοϋπαλλήλων ("European foundation certificate in banking").

Στη συνεδρίαση του Μαρτίου του 2001, εκπρόσωπος του ETI παρουσίασε στα μέλη του EBT.N τις τρέχουσες εκπαιδευτικές δραστηριότητες της EET, τους στόχους και τις άμεσες προοπτικές της για εκπαιδευτικά θέματα.

Η EET ανέλαβε τη διοργάνωση του Διοικητικού Συμβουλίου του EBT.N, το οποίο θα διεξαχθεί στην Αθήνα, στις 21.6.2002. Με την ευκαιρία της διοργάνωσης, ανώτατα στελέχη ελληνικών τραπεζών θα αναπτύξουν στα μέλη του EBT.N σημαντικά ζητήματα που αφορούν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Το EBT.N, τέλος, εκδίδει ανά τρίμηνο το "Newsletter", στο οποίο δίνεται η δυνατότητα παρουσίασης των απόψεων και του έργου των Ενώσεων Τραπεζών, αλλά και των μελών τους.

Η πλεκτρονική διεύθυνση του EBT.N είναι: www.ebt.n.com

- Το ETI, επίσης, παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις δραστηριότητες άλλων εκπαιδευτικών φορέων (EFISEG, EFPA) που έχουν συσταθεί από ορισμένα μέλη του EBT.N.

Επιπλέον, στη διάρκεια του 2001, το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο

- Εκπροσωπήθηκε στο Παγκόσμιο Συνέδριο των Τραπεζικών Ινστιτούτων, το οποίο, πραγματοποιούμενο ανά διετία, έλαβε χώρα το Μάρτιο, στην Τζαμάικα.
- Εξασφάλισε τη συμμετοχή 2 τραπεζικών στελεχών στο *International Banking Summer School (IBSS)* που διοργανώθηκε στην La Jolla, California, από 6-17.7.01, με θέμα: "The Challenge of Leadership in a World of Change".
- Διοργάνωσε ένα "executive forum" με θέμα: "Balance sheet management-ALM best practices", με ομιλητή τον Dr. Srinivasulu, Πρόεδρο της αμερικανικής εταιρείας Global Financial Training and Technology.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2001

ΕΝΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΣΩΛΟΤΙΣΜΟΣ ΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001 (ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ)
36η ΔΙΑΛΕΞΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001)

(Ποσά σε δρχ.)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Άξια κτήσεως	Ποσά λανθάνητης χρήσης 2001 Αποδέσμη ή Άξια	Άξια κτήσεως	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2000 Αποδέσμη		Ποσά κλεψίεντας λανθάνητης 2001	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2000
				Ποσά προηγούμενης χρήσης 2001 Αποδέσμη	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2000 Αποδέσμη		
Γ. ΠΑΤΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
II. Ενολότυπες αναπτυπογραφες							
1. Οικόπεδα - Κήρυκα	141.966.326	141.966.316	10	140.905.506	140.905.496	10	
4. τεχνικες εγκαταστασεις	31.094.435	31.094.518	83	31.094.518	31.094.435	83	
5. και λοπος εξουληπτωσ	22.881.021	22.881.017	4	22.881.021	22.881.017	4	
6. Σημπλ και λοηπος εξουληπτωσ	336.385.969	336.384.181	1.788	296.645.818	296.644.157	1.661	
	532.327.834	532.325.949	1.885	491.526.863	491.525.105	1.758	
III. Συμμετογες και δαλες μονοπροδικεις							
χρηματοκονικες απασχησεις							
1. Συμμετογες σε ΝΠΔ							
μη κεδονομοτικα							
7. λοηπος μονοπροδικεις απασχησεις							
Συνολο πογια ενεργητικου (Π+ΠΙ)							
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
II. Απαγρηγεις							
1. Εισφορεις πορτεζων							
3α. Εισφορεις επιπρακτες							
11. Χρεωστικες διερορι							
12. λογοτασης διαχειρισης προκαταρκων και πιστωτων							
IV. Διαθεσμα							
1. Ταχειο							
2. Κατοθηκων δημοσ και προφερμα							
Συνολο καιλοδροφοριοντος ενεργητικου (ΔΙ+ΔΙV)							
E. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ							
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
1. Εξοδα εποιηγου χρήσεων							
2. Εισφορεις χρησησ εισπρακτεις							
ΤΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Π+Δ+Ε)							
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΙΕΣΟΣ ΧΡΕΟΣΤΗΚΟΙ							
2. χρεωστικοι λογαριασμοι εγγυησιων και εμπρομητων ασφαλισιου							
Αθηνα 25 Φεβρουαριου 2002							
Σημειωση: Στα κοινδυνα των λογαριασμων των ισολογιουρ καθος και των καποτελεσματων χρησης περιλαμβανονται και εκεινα των ιαπωνικων λογαριασμων. Η ανδύνη των συγκινων κοινδυνων απεικονιζεται στη λογιστικη κατασταση τη 31.12.2001 του ιαπωνικου Μεταλλεμπη.							
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ 							
Ο ΜΕΓΟΝΗΤΗΣ 							
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ 							
ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΩΚΑΣ 							
ΑΤΤΕΛΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ 							

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2001 (ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ)
(Ποσά σε δρχ.):

ΕΙΣΦΟΡΕΣ	2001	2000	ΔΙΑΠΑΝΕΣ	2001	2000
Εισφορές Τακτικού Προϋπολογισμού			Διαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού		
Εισφορές μελών:			- Διετροπή ζητήσεως 2 ανεργατών	300.873.495	274.969.617
Τακτικών	1.034.047.833	873.136.585	- Εβδομαδιαίος Δροστηριότητας	145.944.774	146.459.902
Συνδέσμενων	86.332.000	79.332.000	- Διεθνής Σχέσεις	245.368.894	225.924.199
Νέου μελών	32.308.000	8.524.500	- Διοικητικής Λειτουργίας	375.45.98	336.175.438
Εσόδα Κεφαλαίου	1.152.667.833	960.593.085	- Λοιπές Διαπάνες	116.292.158	115.301.156
Λοιπές εισφορές - Λειτουργία έσοδα	11.661.160	2.707.651			
Χρήση ειδικού αποθετικού	41.991.132	5.462.120			
Σύνολο	<u>0</u>	<u>1.155.301.156</u>	Διαπάνες Επικονιωνικού Τομέα	<u>159.873.353</u>	<u>247.266.148</u>
Εισφορές Τραπεζικού Μεσολαβητή			Διαπάνες Επικονιωνικού Μεσολαβητή		
Εισφορές μελών	272.397.069	228.920.000	- Διετροπή Επικονιωνική Δροστηριότητα	496.941.829	567.918.829
Τακτικών	17.647.000	10.000.000			
Συνδέσμενών	<u>13.227.530</u>	<u>6.673.482</u>	Διαπάνες Εβδομάδιου Προϋπολογισμούν		
Εσόδα κεφαλαίου - Λοιπά έσοδα	303.271.599	245.593.482	- Υπηργος Εθνικής Σημασίας		
Εσόδα επικονιωνικού τομέα			- Σκοπούς - Χορηγίες		
(Χρήση δικού αποθετικού)	244.193.852	248.000.000	- Ηρμηνεία αποδοτικού για την καλύψη		
Εισφορές Επικονιωνικής Δροστηριότητας			ανεγκαυμάτων στην σειρά της προστασίας		
- Εκταθεωτικών προγραμμάτων	530.941.829	571.285.079	Διαπάνες Μελετών		
Εισφορές Εβδομάδιου			- Αξιολόγηση της πλησικής		
Σκοπούς	42.000.000	12.000.000	εφαρμογής του 35ορού		
- Εισφορές για ιμίοτης Εθνικής Σημασίας	0	1.780.116.344	Διαπάνες Μελετών		
Σκοπούς - Χορηγίες			- Αξιολόγηση της πλησικής		
- Εισφορές για οπίσκοπον για την καλύψη			εφαρμογής του 35ορού		
ανεγκαυμάτων στην σειρά της προστασίας			Εισφορές Μελετών		
- Ηρμηνεία αποδοτικού για την καλύψη			- Αξιολόγηση της πλησικής		
ανεγκαυμάτων στην σειρά της προστασίας			εφαρμογής του 35ορού		
Εισφορές Μελετών			ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ		
Αξιολόγηση της πλησικής			- ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		
εφαρμογής του 35ορού			<u>29.500.000</u>	<u>2.326.747.405</u>	<u>4.041.796.661</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	<u>0</u>	<u>4.041.796.661</u>			
	<u>2.326.747.405</u>				

Αθηνα 25 Φεβρουαρίου 2002

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο ΤΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
 ΑΡΙΣΤΕΙΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ
 ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΩΚΚΑΣ

ΕΘΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΕΝΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001 (ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ)
36η ΔΙΔΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001)
(Πορεία σε ευρώ)

36η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001)

Εσά σε ευρώ

Παραγωγής ημέρας						
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Αξια κτίσεως	Ποσο κλειστήρων χρήσης 2001	Ποσο πωληγμένης χρήσης 2000			
Γ. ΠΑΤΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
ΙΙ. Ενδιάμεστες αναπτυξιακούς	416.628,98	416.628,88	0,10	413.515,79	413.515,69	0,10
4. Οικόπεδα - Κτίσεις	91.253,17	91.252,34	0,83	91.253,17	91.252,34	0,83
5. Τεχνικές εγκαταστάσεις και λογιστικούς	67.148,99	67.148,95	0,04	67.148,99	67.148,95	0,04
6. Επιπλα και λογιστικούς εξοπλισμός	987.192,87	987.174,99	17,88	870.550,73	1.442.485,29	16,61
	1.562.224,01	1.562.205,16	18,85	1.442.467,71		17,58
ΙII. Συμμετρίες και δάλμες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαντήσεις						
1. Συμμετοχές σε ΝΠΙΔΑ				36.683,79		
μη κερδοσκοπικά						
7. Λογίες μακροπρόθεσμες απαντήσεις				25.712,13		
				62.395,92		
				62.391,77		
Σύνολο πεντών ενεργητικού (ΠΙ+ΓΗ)						
Δ. ΚΥΑΚΑΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
ΙΙ. Απαντήσεις						
1. Εισφορές τροτεζέων	605.156,38	605.156,38				
2. Εισφορές επιπροστάτες	66.242,11	96,48				
3. Επιχειρήσεις διάδρομοι	319.422,05	192.130,49				
4. Αρχείων ιδιοκτησίας						
5. Λογορασμού προστελέχων προστεβόδων και πιστοδέον	56.631,62	37.448,88				
	1.047.452,16	844.606,44				
IV. Ανθεξόμα						
1. Ταυτοί	3.417,03	9.205,94				
2. Καταθετικούς δικαιουίους και προθετοίσις	227.119,91	781.722,28				
3. Επιχειρήσεις διάδρομοι	2.274.536,94	2.790.928,22				
4. Λογορασμού διαχείρισης προστεβόδων και πιστοδέον	3.321.989,10					
V. Διαδέσθιμα						
1. Ταυτοί	1.042.039,02	38.683,65				
2. Καταθετικούς δικαιουίους και προθετοίσις	1.243.339,85	553.479,30				
Σύνολο κυακαφορούντος ενεργητικού (ΠΙ+ΔΗ)	1.285.378,83	592.162,95				
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
1. Εσόδα επιχειρήσων χρήσεων	4.669.782,74					
2. Εισφορές Χρήσεων απορροής	391.195,89					
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΠΙ+ΔΗ)	4.22.068,97					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΩΝΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)	4.669.782,74					
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΠΛΩΝΤΙΚΟΙ						
1. Χρηστικοί λογαριασμοί εγγύησης						
2. Εμπρόμετων ασφαλείαν	391.195,89					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)	4.22.068,97					

Σημείωση: Στα κονδύλια των λογαριασμών του ποδογορικού κέντρου και των αποτελεσμάτων λήψης περιμένονται κατεύθυνση στο Γραφείο Ανταρτικής. Η ανάλυση των σχετικών κονδύλων απεκτούνται στην Μελέτη κατάστασης της 3-12-2001 του γραπτερικού λογαριασμού.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

~~1~~

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ

ΕΝΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2001 (ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ)
(Ποσό σε ευρώ)

ΕΙΣΟΔΟΡΕΣ		2001	2000	ΔΙΑΠΛΩΣΗΣ
Ευρωπαϊκός Τεκτικού Προϋπολογισμός				
Επιχειρήσεις με κώδ.: Τακτικόν	3.034.623,13 233.358,77	2.562.396,43 232.815,85		Διπλένες Τεκτικού Προϋπολογισμός
Συνδέσμουν Νέων μελών	94.814,38	25.016,87	2.820.229,15 79.453,12	882.974,31 720.078,33
Εποχή Κερατίσματος – Διάρρορο εσόδων Χρήση ειδικού αποθεματικού Συνολο	123.231,50 0,00	34.222,04 3.540.249,82	162.765,72 328.017,61	– Διεργατικής Συνεργασίας – Εθνικής Δραστηριότητας – Διεθνής Σχέσης – Διοικητικής λειτουργίας – Λογιστικές
				1.162.637,19 3.390.465,60 328.017,61
Ευρωπαϊκός Τραπεζικού Μεσολαβητή				
Επιχειρήσεις με κώδ.: Τακτικόν	818.911,43 32.281,73	671.812,18 29.347,03	720.743,90	Διπλένες Επανδρωτικής Δραστηριότητας
Συνδέσμουν Ερδα κεφαλαίου • Λοπτή έσοδα	38.818,87	19.584,69		– Επιταγής Δραστηριότητα
Έσοδα επικονιωνιακού τομέα (χρήση ειδικού αποθεματικού)	716.636,40		727.806,31	1.458.376,60
				1.162.717,52
Ευρωπαϊκός Εθνικού Προϋπολογισμού				Διπλένες Εθνικών Προϋπολογισμών
Επιχειρήσεις με κώδ.: Συνδέσμουν	1.558.156,50		1.676.551,96	– Υψηλής Εθνικής Σημασίας Σκοπούς - Χρήσης
Έσοδα επικονιωνιακού τομέα (χρήση ειδικού αποθεματικού)	123.257,52		35.216,43	– Προμήθεα οικόποιων για την κάλυψη αναγκών των συστοιχήματον
				0,00
Ευρωπαϊκός Εθνικού Προϋπολογισμού				Διπλένες Μελετών
Επιχειρήσεις με κώδ.: Σκοπούς - Χρήσης	0,00		5.224.114,29	– Αξιολόγηση της πλοηγικής εφερροής του 35ώρου
– Επικαινιακού προγραμμάτων				0,00
				35.216,43
				5.224.114,29
Ευρωπαϊκός Μελετών				ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟ
Αξιολόγηση της πλοηγικής εφερροής του 35ώρου				Για καλυψη εξόδων της επομένης χρήσης
				476.067,78
				38.818,11
				86.573,73
				11.861.472,22
				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
				6.828.312,27
				11.861.472,22

OPEN SOURCE SOFTWARE

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ

O'NEILL/WHITE

O ENCONTRO ENTRE O CONCEITO DE VIDA E A VIDA

ΕΘΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΟΚΚΑΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Κύριοι,

Ελέγχομε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών της Διοχετικής Περιόδου που έληξε την 31 η Δεκεμβρίου 2001. Ο Ελεγχός μας έγινε σύμφωνα με τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων Ελεγκτικής που ακολούθει το Σύμβολο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Τεθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που τηρήθηκαν από την Ενωση και μας διθηκούν οι απογεγογένες πληρωφορίες και επεξηγήσεις που ζητήθησαν. Δεν τροποποιήθηκε η μεθόδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διοχετηρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μελών, με τις Οικονομικές Καταστάσεις.

Από τον έλεγχό μας διευκρινίζουμε τα εξής:

1. Η Ενωση κατέπιεν τα πάγια τακτική αποστάσεις των πάργας της στη χρήση που αποκτάνται. Επισημανθεί στη σελίδα των παραγόντων απεικονίζεται την αρθρητική πασχότητα αυτών.

2. Στο λογαριασμό του Ενεργητικού ΔΠΠ "Εισφορές Τραπεζών" περιλαμβάνεται και ποσό δρχ. 59.000.000 (€ 173.000) περίπου παλαιότητας πέραν του έτους. Η Ενωση θα πρέπει να διερευνήσει το βέβαιο της εἰσπραξής αυτού και να διενεργήσει ανάλογα εγγραφές τακτοποίησή του.

3. Η Ενωση έχει διενεργήσει σωρευμένη προβλεψη, ποσό δρχ. 17.500.000 (€ 51.357,30), για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την Υπηρεσία για συνταξιοδότηση, βασιζόμενη στη γνωμοδότηση αριθ. 205/1988 της Αλιμενείας των νομικών συμβούλων της διοίκησης. Κατά τη γιαννή μας, το διάφορο της προβλεψης για αποζημίωση λόγω εξόδου από την Υπηρεσία για συνταξιοδότηση, έπρεπε να αφορά μόλις το προσωπικό της Ενωσης, ανεξαρτήτως χρόνου θεμελίωσης δικαιώματος συνταξιοδότησης. Αν σημειωτιζόταν κατ' αυτό τον τρόπο η προβλεψη, το σωρευμένο διάφορο της θα ανεργάζονταν ποσό δρχ. 105.000.000 (€ 308.000) περίπου.

Κατά τη γιαννή μας, οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Ενωσης απεικονίζουν, ακριβώς ληφθείν υπόψη ο παραπάνω διευκρινίσεις μας, καθώς και η σημείωση της ΕΕΤ κάτω από τον Ισολογισμό, την παρισταντή διάρθρωση και την Οικονομική Θέση της Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών κατά την 31 η Δεκεμβρίου 2001 καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσης που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διοπτήσεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η Ενωση εφόρησε στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 12 Μαρτίου 2002

ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Ιωάννης Ι. Βασιλάκης
Σ.Ο.Λ. Α.Ε.Ο.Ε.
Α.Μ.Σ.Ο.Ε.Λ. 10251

ΚΕΝΤΡΙΚΟ-ΜΟΝΙΧΗΣ	ΦΟΚΙΩΝΟΣ ΝΕΟΓΡΗ 3 • 112-37 ΑΘΗΝΑ
ΑΘΗΝΑ	ΤΗΛ.: 86.91.100 • FAX: 86.17.328
	Γ. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 36 • 104-32 ΑΘΗΝΑ
	ΤΗΛ.: 86.91.100 • FAX: 52.25.940
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΦΡΑΓΚΟΝ 6-8 • 548 26 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
	ΤΗΛ.: (031) 544.152/1 • FAX: (031) 544.152
ΠΑΤΡΑ	ΑΜΕΡΙΚΗΣ 44 • 261 41 ΠΑΤΡΑ
	ΤΗΛ.: (061) 431.908 • FAX: (061) 436.867
ΚΕΡΚΥΡΑ	ΛΕΟΝΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 7 • ΤΗΛ.: (0661) 42.037

HEAD OFFICE	3, ΦΟΚΙΩΝΟΣ ΝΕΟΓΡΗ STR. • 112-37 ATHENS
ATHENS BRANCH	TEL: (+301) 86.91.100 • FAX: (+301) 86.17.328
THESSALONIKI BRANCH	36, Γερ. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ STR. • 104-32 ATHENS
PATRAS BRANCH	TEL: (+301) 86.91.100 • FAX: (+301) 52.25.940
CORFU BRANCH	6-8, ΦΡΑΓΚΟΝ STR. • 548 26 THESSALONIKI
	TEL: (+31) 544.152/1 • FAX: (+31) 544.152
	44, ΑΜΕΡΙΚΗΣ STR. • 261 41 PATRAS
	TEL: (+61) 431.908 • FAX: (+61) 436.867
	7, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ AVE. • TEL: (+3) 0661 42.037